

De jungle van de jeugdzorg

De jungle van de jeugdzorg

Een overlevingspakket voor ouders

Truus Barendse

De jungle van de jeugdzorg
Een overlevingspakket voor ouders
Truus Barendse

ISBN 978 90 8850 091 6

NUR ????

© 2010 B.V. Uitgeverij SWP Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij het besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot Uitgeverij SWP (Postbus 257, 1000 AG Amsterdam) te wenden.

Inhoud

Inleiding	7
1 De Bureaus Jeugdzorg	12
2 U bent vrijwillig naar een Bureau Jeugdzorg gegaan	15
3 U bent op uitnodiging naar een Bureau Jeugdzorg gegaan, namelijk naar het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	24
4 Gedwongen hulp = kindbeschermingsmaatregelen	33
5 U bent nu een gedwongen cliënt van Bureau Jeugdzorg	75
5.1 OTS betekent dat uw kind onder toezicht staat van een BJZ	75
5.2 Uithuisplaatsing	85
5.3 Ontheffing/ontzetting	89
6 Weglopers	97
7 Grootpleegouders	101
8 Klachtrecht	106
9 Brieven om u te inspireren en verzoekschriften	113
10 Enkele citaten over jeugdzorg	128
Adressen en websites	134
Literatuurlijst	137
Bijlagen	
Bijlage 1 In dit boek genoemde wetsartikelen	139
Bijlage 2 Enige jurisprudentie over indicatiebesluit en zittingen achter gesloten deuren	155
Bijlage 3 Enkele door Kinderen-Ouders-Grootouders ontvangen brieven	169

Inleiding

Het is een rare titel

De jungle van de jeugdzorg? Hoe zit dat? Is jeugdzorg een gevaarlijk gebied? Dat is soms inderdaad het geval: jeugdzorg kan inderdaad een gevaarlijk gebied zijn, een heel gevaarlijke jungle.

Een verhaal

Stichting Kinderen-Ouders-Grootouders (KOG) kwam in contact met de ouders van een jongetje van vijf dat nog steeds in zijn broek poept en hevige driftaanvallen had. Op advies van hun huisarts lieten zij het kind opnemen in een kindertehuis. Er veranderde niets, alleen liep hij nu met een luier. Van het begin af aan werden de ouders door medewerkers van het kindertehuis behandeld alsof zij de duivel zelf waren. Bovendien mochten zij hun kind niet mee het terrein af nemen en mocht hij dus ook niet naar huis. De ouders accepteerden dit allemaal.

Na een jaar kregen zij te horen dat hun zoontje overgeplaatst zou worden naar een ander deel van het land. Nu werd het deze mensen toch te gek. Zij zochten contact met stichting KOG. Die adviseerde hun het kind in de auto te laten stappen terwijl hij naar school werd gebracht door medewerkers van het tehuis, en hem een poosje onvindbaar te maken. De Raad voor de Kinderbescherming vroeg de kinderrechtter daarop op verzoek van het kindertehuis een ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing. Daarna was het wel veel werk (alles opvragen), maar niet moeilijk om het materiaal te verzamelen dat de kinderrechtter ervan overtuigde dat er *geen enkel feit* was dat onderbouwde dat het kind thuis bedreigd werd. De kinderarts die het kind had onderzocht had helemaal niet geconstateerd wat er uit zijn brief gehaald was (sporen van seksueel misbruik) en een opmerking over de oudere broer (hij zou de dader zijn) bleek op niets gebaseerd dan op zijn stille, stuurse gedrag bij een bezoek aan zijn broertje. De rechtter besliste dan ook dat er geen uithuisplaatsing kwam, mits er een school voor het jongetje gevonden werd.

KOG vond een school die hem wilde testen en in principe wilde opnemen. Op de dag van de test belde de school naar KOG: er was een telefoontje

gekomen van het tehuis dat de test niet doorging, omdat de ouders ervan afzagen. Dat leek de directeur niets voor deze ouders en hij kon ze niet bereiken. Wist KOG er iets van? KOG wist echter van niets en de ouders bleken ook van niets te weten. De school nam de test een paar dagen later af, het kind kon geplaatst worden en de rechter gaf geen machtiging uithuisplaatsing.

Wat bezielde deze jeugdzorgwerkers? Ze moeten er zo van overtuigd geweest zijn dat het gedrag van het kind alleen maar veroorzaakt kon worden door seksueel misbruik in het gezin, dat ze hem tot elke prijs wilden 'redden'. Zelfs als daarvoor moesten ze liegen, ook tegen de kinderrechter. Ze hadden onvoldoende inzicht in eigen gebrekkige kennis.

Voor het werk in de *gezondheidszorg* zijn er heel duidelijke opleidingen. Het ligt bijvoorbeeld vast wat een arts geleerd heeft en wat alle mensen die in het ziekenhuis werken moeten weten en kunnen. In de *jeugdzorg* ligt daarentegen heel weinig vast. In *Trouw* van 16 december 2006 stond bijvoorbeeld:

'De jeugdzorg heeft in vele opzichten een achterstand op bijvoorbeeld de medische wereld, constateert De Vries (hoofdinspecteur jeugdzorg). 'De gezondheidszorg is veel beter georganiseerd, heeft een eigen tuchtrecht, de opleidingen zijn beter, er is veel meer wetenschappelijk onderzoek gedaan. De jeugdzorg moet op al die punten een inhaalslag maken.'

Op een Bureau Jeugdzorg werken mensen met allerlei opleidingen. Vaak hebben ze een hbo-opleiding sociaal-pedagogische hulpverlening. Het belangrijkste werk in Bureau Jeugdzorg is het afgeven van de indicatie. Maar zelfs dit werk wordt vaak gedaan door iemand die geen gedragsdeskundige is of werkt met informatie 'van horen zeggen'.

De Bureaus Jeugdzorg bestaan in alle provincies namelijk pas sinds 2005, en de overheid lijkt eerst maar eens te willen afwachten hoe het er in de praktijk gaat lopen.

U bent vrij in de keuze van een arts, maar u kunt geen Bureau Jeugdzorg kiezen, want u moet naar een Bureau Jeugdzorg in de buurt. En op een

Bureau Jeugdzorg hebt u weer niets te kiezen. Alle medewerkers van alle Bureaus Jeugdzorg zijn verplicht altijd met beschermersogen te kijken. Ze moeten zich dus steeds afvragen of het probleem van uw kind misschien door u wordt veroorzaakt. In *Trouw* van 6 januari 2007 zegt de directeur van Bureau Jeugdzorg Amsterdam: 'Want kinderen die met problemen bij jeugdzorg komen, zijn meestal niet zelf de aanleiding, maar hun ouders.' 'Als een kind nu met gedragsproblemen komt, denken we aan allerlei oorzaken: is het geslagen, misbruikt, verwaarloosd, of zijn er drugs in het spel?' aldus het Ministerie van Justitie in het blad *Perspectief* (2003, 6: p.10).

Moet dit kind misschien beschermd worden tegen deze ouders? Als Bureau Jeugdzorg meent dat het antwoord 'ja' luidt, doet het een melding bij de Raad voor de Kinderbescherming. En als het antwoord 'nee' luidt en er een hulpverleningstraject wordt ingezet waarvan de ouders na een poosje zeggen dat zij het niet goed genoeg vinden, is er ook een kans dat Bureau Jeugdzorg een melding doet om de 'hulpvraag veilig te stellen'.

In *Trouw* van 1 december 2006 verscheen het artikel 'Postercampagne moet Jeugdzorg uit het verdomhoekje halen'. Daarin stond: 'De jeugdzorg moet uit het verdomhoekje,' legt woordvoester Carla van Lomwel van het Interprovinciaal Overleg (IPO) uit. 'Dat is het doel van de Week van de Jeugdzorg. Er gaat ontzettend veel goed in de jeugdzorg, maar er is een beeld ontstaan dat er vooral ontzettend veel mis gaat. Het beeld dat de jeugdzorg gelijk is aan alleen maar ellende en een zootje, willen wij met deze campagne bijstellen.' Er zijn op dit moment 150.000 kinderen in Nederland die geholpen worden door een jeugdzorginstelling. Dat kan gaan om een korte training tegen faalangst, maar ook om langdurig verblijf in een internaat of pleeggezin. De dertien provincies en drie grootstedelijke regio's die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de jeugdzorg, organiseren de week gezamenlijk.

Op 23 februari 2007 schreef *Trouw*:

'Uit een onderzoek (...) is gebleken dat een ruime meerderheid tevreden is over de geboden hulp van de instelling waar zij terechtkwamen. (...) Het bureau noemt ook zaken die niet goed werken: wachttijden zijn vaak te lang, behandelingen niet altijd effectief, de zorg voor gezinnen die veel problemen hebben wordt niet goed gecoördineerd.'

Wim Slot, hoogleraar jeugdbescherming aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, bevestigt de positieve ervaring: 'De meeste kinderen die met Bureau Jeugdzorg in aanraking komen, profiteren ook van de aangeboden hulp,' stelt hij. 'De jeugdzorg hoeft zichzelf echt geen onvoldoende te geven.'

U kunt het prima treffen op Bureau Jeugdzorg. U kunt het ook slecht treffen op Bureau Jeugdzorg. Het is een gok. Daarom bieden wij u met dit boek een overlevingspakket aan: kennis en materialen om er goed doorheen te komen.

Er zijn waarschijnlijk weinig mensen die de Wegenwacht bellen om te vertellen dat hun auto het vandaag weer prima heeft gedaan. Wie bij de Wegenwacht werkt, moet wel de indruk krijgen dat auto's voornamelijk niet willen rijden. Stichting KOG is een soort wegenwacht voor de jeugdzorg: mensen bellen met een probleem. Helaas kan KOG niet komen repareren. Wel vertelt de stichting wat ouders zelf kunnen doen, zoals stukken opvragen, en soms helpt KOG daarbij. Dit boek is gebaseerd op de ervaringen van de stichting KOG, die is opgericht op 11 oktober 1990. In de jaren '80 begon het voor veel krantenlezers duidelijk te worden dat de instanties die zich bemoeiden met gezinnen dat niet altijd deskundig deden, zelfs niet altijd integer. Een collega op de school waar ik werkte die in verband met zijn scheiding te maken had met de Raad voor de Kinderbescherming, vertelde mij verhalen waardoor ik aanvankelijk dacht: hij kan niet goed bij zijn hoofd zijn. Dit is toch Nederland? Later zag ik in zijn papieren dat hij gewoon de feiten had verteld. Op zoek naar advies kon hij wel oudergroepen vinden die wetten wilden veranderen, maar geen groep die als het ware naast een ouder ging zitten om samen het probleem met een instantie te bekijken. Daarom is KOG opgericht, waar ik vanaf het eerste begin bij betrokken ben geweest.

Voor wie is dit boek bedoeld?

Dit boek is bedoeld voor *doorsnee ouders* met kinderen onder de achttien jaar, en dus niet voor ouders die hun kinderen verwaarlozen of mishandelen.

Wij bevelen u aan ook *MIJN kind??!* te lezen. Deze kunt u op www.stichtingkog.info bestellen via alicejansen@planet.nl (€ 6,- per exemplaar + verzendkosten).

De Bureaus Jeugdzorg

Interessant voor wie overweegt contact te leggen met een Bureau Jeugdzorg is het boekje dat Jeroen Dijsselbloem en Ella Kalsbeek in augustus 2005 gepubliceerd hebben voor de PvdA: *Tussen regels en realiteit, een praktijkonderzoek*. Hierin is te zien dat de Bureaus Jeugdzorg heel verschillende normen aanleggen voor de noodzaak van een kindbeschermingsmaatregel. In hoofdstuk 2 van dit boekje staat een fragment uit dit boek.

Om te voorkomen dat u verplicht zou zijn naar een Bureau Jeugdzorg te gaan, is het belangrijk bij uw ziektekostenverzekeraar een module af te sluiten voor hulp aan uw kind. Als u verzekerd bent, hebt u de keus tussen hulp betaald door uzelf of door uw eigen verzekering en Bureau Jeugdzorg. Als u zelf hulp regelt, kunt u zelf beslissen wie u inschakelt. U blijft ook zelf de baas: u kunt weer stoppen.

Vooral dat stoppen is belangrijk. Als Bureau Jeugdzorg er niets mee te maken heeft, kunt u in principe ophouden met de hulp wanneer u wilt. Bureaus Jeugdzorg accepteren dat vaak niet. Sinds de drama's met kinderen van de laatste paar jaar wordt er extra gelet op gezinnen met een probleem.

Ouders gaan soms naar een Bureau Jeugdzorg omdat zij zelf vinden dat hun kind een probleem heeft. Soms belt iemand uit hun omgeving met de afdeling AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) die elk Bureau Jeugdzorg heeft.

Er zijn drie groepen ouders bij de Bureaus Jeugdzorg:

1. Ouders die tevreden zijn, omdat ze iets aan de geboden hulp hebben (advies, doorverwijzing).
2. Ouders die bij gebrek aan beter iets kregen wat eigenlijk niet de bedoeling was, of die helemaal niets kregen.
3. Ouders die gedwongen hulp kregen.

De eerste groep is duidelijk, zie voor de tweede groep hoofdstuk 2 onder het kopje Indicatie, vooral de derde groep wordt in dit boek behandeld.

Drie soorten mensen

Er werken op de Bureaus Jeugdzorg drie soorten mensen: heel goede, gewone en slechte. Er zijn ook drie soorten ouders: heel goede, gewone en slechte. Vaak worden ouders voor de veiligheid op één hoop gegooid: slechte ouders. Daar kun je dus niets aan overlaten. De beslissingen over de kinderen kunnen beter worden genomen door de vakman.

Hoe komt het dat ouders een heel andere kijk op jeugdzorg hebben dan de hulpverleners? Het onderstaande schema brengt in beeld waar de knelpunten zitten.

GEZIN	HULPVERLENING
IDEAAL	IDEAAL
Kinderen groeien op bij hun ouders. Deze ouders bieden hun alles wat ze nodig hebben om harmonieuze volwassenen te worden die verantwoordelijkheid kunnen dragen voor zichzelf en anderen.	De hulpverlening heeft de deskundigheid om vast te stellen met welk probleem het kind of het gezin te kampen heeft en biedt passende hulp. Het probleem wordt (grotendeels) opgelost en men kan weer zonder hulp verder.
PRAKTIJK	PRAKTIJK
Opvoeden gaat met vallen en opstaan. Er zijn af en toe problemen, zoals ziekte, pech, leermoeilijkheden en emotionele problemen. Door de grote inzet van ouders en de veerkracht van kinderen worden deze problemen meestal overwonnen.	Wachtlijsten en veel wisseling van hulpverleners, 'hulp van de plank' in plaats van hulp op maat en onvoldoende deskundigheid. Vaak worden ouders gezien als de oorzaak van het probleem. 'Oplossing': ouders aan de kant zetten.
UITZONDERINGEN	UITZONDERINGEN
Ouders worden zo in beslag genomen door hun eigen belangen dat ze geen oog hebben voor hun kind. Het kind wordt verwaarloosd, mishandeld of zelfs misbruikt..	Er wordt geen echte hulp geboden en de problemen worden erger. Het kind is niet veilig in het tehuis, waar sprake is van geweld en misbruik door medebewoners en/of leiding.

Ouders die hulp zoeken verwachten de voorgespiegelde ideale hulp, maar krijgen vaak hulp uit het middelste vak en als ze pech hebben zelfs uit het onderste vak.

Conclusies

- **De Bureaus Jeugdzorg zijn zeer verschillend van kwaliteit en binnen bureaus geldt datzelfde voor de medewerkers.**
- **Omdat de Bureaus Jeugdzorg nogal veel (indirecte) macht hebben, neemt u altijd een risico als u hier om hulp voor uw kind vraagt.**
- **Zorg daarom dat u verzekerd bent voor hulp voor uw kind.**

U bent vrijwillig naar een Bureau Jeugdzorg gegaan

Geef rustig informatie over het probleem waar u voor komt. Wees kalm en zakelijk. *Stort uw hart niet uit!* U zit niet op BJZ om over uw relatie te praten. Als u naar BJZ gekomen bent omdat uw kind met de verkeerde vrienden omgaat, met de politie in aanraking is gekomen en niet naar u luistert: laat het daar dan bij. Laat het niet merken als u kwaad wordt. Blijf (uiterlijk) kalm, maar houd wel vast aan de feiten. Zeg rustig 'daar ga ik niet op in' als u vindt dat iets er niet direct mee te maken heeft. Probeer alleen te praten over het probleem waarvoor u komt.

Als u gaat zitten babbelen, kunnen er allerlei zaken in het rapport komen die u daar misschien liever niet in wilt. Wat er dan in het rapport staat is misschien allemaal waar, en u hebt het misschien allemaal zelf gezegd. En het kan toch een heel verkeerd beeld geven van de werkelijkheid. Spreek niet over uw verleden als dit niks met uw kind te maken heeft en zeg dat het gaat om het heden en de toekomst. Dat het er niet om gaat wat u zelf in uw jeugd hebt meegemaakt: het probleem van uw kind moet opgelost worden (zie ook hoofdstuk 4).

Na de intake

Na het gesprek zegt BJZ:

- U kunt wel advies gebruiken. Bijvoorbeeld: u kunt naar een opvoedspreekuur gaan.
- of:
- Het hele gezin moet eerst bekeken worden.
- of:
- Uw kind moet een *indicatie* krijgen voor bijvoorbeeld een dagbehandeling.

Verder kunt u nog vragen om een *eigen kracht conferentie* (zie www.eigenkracht.nl) of om de assistentie van een *gezinscoach*.

Dijsselbloem en Kalsbeek geven in *Tussen regels en realiteit* (pp. 139-142) enkele 'lijstjes' die BJZ's hanteren om te beoordelen of een kind bedreigd wordt in zijn lichamelijke of geestelijke ontwikkeling:

LIJSTJE A

1. Normale voorzieningen, zoals verwarmde woonruimte met kookgelegenheid.
2. Vast inkomen: uitkering of loon.
3. Veilige slaapplek voor het kind met speelgoed voor zijn leeftijd.
4. Dagelijkse verzorging: gezond eten, schone kleren, hygiëne.
5. Minimaal één vaste verzorger.
6. Regelmatig dag/nachtritme voor ouder(s) en kind.
7. Bij werkende ouders: vaste opvang die door het kind wordt geaccepteerd.
8. Medische controle voor moeder en kind (voor de jongste kinderen het consultatiebureau).
9. Voldoende emotionele en affectieve aandacht (ouders spelen met het kind en troosten het).
10. Ouders passen woonruimte, speelgoed en tv-programma's aan bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van hun kind.
11. Ouders zijn bereid hulp in de opvoeding te accepteren.
12. Netwerk: naast de ouder(s) minimaal één persoon die als vangnet kan fungeren.
13. Bij gedragsproblemen of problematiek van de ouder(s) moeten garanties bestaan voor de goede ontwikkeling van het kind.

LIJSTJE B

1. Zorg voor gezondheid en welbevinden van het kind: kleren, verwarming, voeding, enzovoort.
2. Veiligheid door geen gevaarlijke situaties in de woning (traphekje, geen gif in het gootsteenkastje en geen geweld in de omgeving van het kind).

3. Belangstelling voor het kind, zijn leeftijd en persoon door met name de ouders.
4. Affectie: ouder biedt geborgenheid, steun en begrip.
5. Flexibele opvoedingsstructuur door regelmaat, aanmoediging, het stellen van grenzen en regels, controle met ruimte voor experimenten en niet meer verantwoordelijkheid dan het kind aankan.
6. Voorbeeldgedrag van ouder: zowel in optreden als in normen en waarden die nu en later van belang zijn.
7. Afwezigheid van oorlog, rampen, besmettelijke ziekten.
8. Respect: omgeving neemt behoefte en verlangens van het kind serieus.
9. Scholing en ontplooiing (sport of muziek).
10. Omgang met leeftijdsgenoten.
11. Voorbeeldgedrag van anderen dan ouder(s).
12. Continuïteit in verzorging, zodat hechting tussen ouder en kind ontstaat.
13. Stabiele omstandigheden: geen onaangekondigde en voor het kind onbegrijpelijke veranderingen in de omgeving.

LIJSTJE C

Ouderfactoren:

- ouder als kind zelf mishandeld;
- ouder heeft eerder een kind mishandeld of verwaarloosd;
- ernstige psychische stoornis;
- suïcidale of homicidale gedachten bij de ouder;
- problemen met middelengebruik;
- persoonlijkheidsstoornis gekenmerkt door boosheid, impulsiviteit of instabiliteit;
- extreme minimalisering, ontkenning of bagatellisering;
- negatieve houding t.o.v. hulpverlening, toezicht en ondersteuning.

Ouder-kindfactoren:

- beperkte vaardigheden en kennis t.a.v. opvoeding;
- negatieve opvattingen t.a.v. het kind;
- ernstige problemen in de interactie tussen ouder en kind;

Kindfactoren:

- leeftijd 0-4 jaar;
- ex-, pre- of dysmatuur kind;
- huilbaby;
- ziekte of handicap;
- ongewenste zwangerschap, ongewenst kind;
- mentale retardatie kind;
- ernstige gedragsproblematiek.

Gezinsfactoren:

- gezinsstress;
- sociaaleconomische stress;
- gebrek aan sociale steun;
- huiselijk geweld.

LIJSTJE D

Gronden voor verlenging van OTS:

1. Ouder(s) zijn niet bij machte om adequate of voldoende zorg/aandacht of structuur te bieden.
2. Vrijwillige hulp is te vrijblijvend.
3. Ouder(s) nemen geen initiatieven.
4. De (gezins)voogd moet ouder(s) blijven motiveren om hulp te ontvangen.
5. Ouders hebben geen inzicht in de levensfase van de jeugdige met de daarbij horende zorg en opvoedingskwaliteiten.
6. De (gezins)voogd moet de ouder(s) helpen hun nieuw opgezette sociale netwerk te onderhouden.
7. De (gezins)voogd moet terugslag in de ontwikkeling van de jeugdige voorkomen.

8. Ouders zijn onvoldoende in staat gebleken om inhoud te geven aan hun gezagspositie. In alle onderliggende rapportages (in de **bijlage ???**) moeten deze gronden aangetoond worden.

Gronden voor verlenging van uithuisplaatsing:

1. Ouders hebben geen inzicht in de specifieke problematiek van de jeugdige, namelijk verwaarlozing met al haar gevolgen en/of de gevolgen van de handicap voor de ontwikkeling van de jeugdige.
2. De interactie tussen ouder(s) en jeugdige is dermate verstoord dat de jeugdige niet terug kan.
3. Het blijft de ouder(s) ontbreken aan inzicht in de problematiek van de jeugdige.
4. Het blijft de ouder(s) ontbreken aan pedagogische kwaliteiten.
5. Door het ontbrekende gezag van ouder(s) moet de behandeling veiliggesteld worden.
6. Ouderproblematiek blijft te overheersend, bijvoorbeeld alcoholisme.

Hoe deze lijsten gehanteerd worden, beschrijven Dijsselbloem en Kalsbeek niet, maar opvallend zijn de verschillen en de ongelijksoortigheid van de opgevoerde punten. Wel staat op p. 70:

‘Kort gezegd gaat het er dus om dat een kind wordt bedreigd in zijn lichamelijke of geestelijke ontwikkeling. Ook deze formulering wordt op verschillende manieren geoperationaliseerd. Zo hanteren BJZ’s een lijstje of checklist met concrete aandachtspunten. Die lijstjes worden echter per BJZ ontwikkeld (...). Ook adviesbureaus en landelijk werkende instellingen hebben lijstjes ontwikkeld. Vervolgens wordt onderkend dat medewerkers binnen een BJZ ook weer verschillend omgaan met die lijstjes. De een zoekt meer uit dan de ander. Aan de andere kant wordt er veel gedaan aan intercollegiale toetsing. Objectiviteit kan niet bereikt worden, meervoudige subjectiviteit wel. (...) Het zou helpen als er een goed diagnostisch instrument beschikbaar zou zijn dat helpt bij het tegen elkaar afwegen van de verschillende factoren. Medewerkers van BJZ geven aan dat dit er niet is.’

En op p. 71 staat:

‘Kernbegrippen als ‘het belang van het kind’ en ‘de bedreigde ontwikkeling van het kind’ zijn onvoldoende geoperationaliseerd. Wel zijn er lijstjes met risicofactoren en dergelijke die als hulpmiddel fungeren. Ze nemen de onzekerheid bij gezinsvoogden echter niet weg. Het is van groot belang om gezinsvoogden verder te professionaliseren, ze meer tijd te geven voor de aan hen toevertrouwde kinderen en hen vooral een diagnostisch instrument in handen te geven dat echt helpt bij moeilijke beslissingen en de keuze voor een effectief ingrijpen. Daarvoor is dan weer nodig dat dit diagnostisch instrument wordt ontwikkeld en toegankelijk gemaakt. Evenzeer is het nodig dat nu haast wordt gemaakt met het implementeren van die paar effectieve behandelmethoden die er zijn. Daarvoor is veel nodig. Onder andere bijscholing.’

De indicatie

De indicatie is een officieel besluit van BJZ en geeft uw kind *recht* op de jeugdzorg die in het indicatiebesluit wordt genoemd. Als BJZ geen indicatie wil geven of alleen voor iets anders dan u bedoelde, kunt u daartegen schriftelijk bezwaar maken. Ook kunt u bezwaar maken als BJZ juist wel een indicatie wil geven, maar u dat zelf niet nodig vindt. Vraag *elke* beslissing van BJZ *altijd* zwart op wit.

Als u BJZ een brief schrijft met daarboven *bezwaar* (zie hoofdstuk 9), wordt u uitgenodigd voor een gesprek: de hoorzitting. Neem gerust iemand mee, bij voorkeur een advocaat: de kans dat BJZ uw bezwaar serieus neemt is dan groter. Daarna krijgt u de definitieve beslissing. Als u nu tevreden bent, kan de hulpverlening van start gaan, al kan dat nog wel even duren.

Het is mogelijk om als belanghebbende BJZ te verzoeken in te stemmen met het overslaan van de bezwaarprocedure als u de zaak wilt bespoedigen. Na instemming wordt het bezwaarschrift doorgezonden aan de rechter.

Bezwaar (binnen zes weken) is mogelijk als:

- een cliënt van mening is dat een ander type zorg dient te worden geïndiceerd en in het indicatiebesluit moet worden opgenomen, bijvoorbeeld jeugdhulp in plaats van verblijf;- sprake is van een fictieve weigering doordat BJZ niet binnen de voorgeschreven tijd heeft gereageerd (art. 6:2 Algemene wet bestuursrecht);
- BJZ een schriftelijke weigering heeft gestuurd om een besluit te nemen (art. 6:2 Awb);
- de zorg waarop aanspraak bestaat door het indicatiebesluit wordt beëindigd.

Geen bezwaar is mogelijk als:

- BJZ een schriftelijke verwijzing afgeeft naar een gemeentelijke voorziening;
- BJZ weigert een second opinion af te wachten, omdat de hulp dringend nodig is en het belang van het kind zich volgens BJZ tegen een second opinion verzet. Dit betreft een beslissing inzake de procedure ter voorbereiding van een besluit (art. 6:3 Awb)

Als u na de bezwaarprocedure nog niet tevreden bent, kunt u nog in *beroep* gaan bij de rechter. Doe dat liever niet op eigen houtje, al is dat wel toegestaan. Schakel een advocaat in of vraag de cliëntvertrouwenspersoon van Bureau Jeugdzorg.

BJZ is een bestuursorgaan. Dat houdt in dat zijn beslissingen volgens de Algemene wet bestuursrecht aangevochten kunnen worden in een bezwaaren beroepsprocedure. De rechter werkt volgens de Algemene wet bestuursrecht, dat wil zeggen op grond van deugdelijke onderzoeken door mensen die de bevoegdheid hebben die onderzoeken te doen, op grond van *feiten* en met goed gemotiveerde beslissingen.

Na het beroep bij de rechter is er nog de mogelijkheid van *hogere beroep* bij de Centrale Raad van Beroep. Ook dit is mogelijk zonder advocaat, maar of dat verstandig is, is een ander verhaal.

Daarna kan het volgende gebeuren:

- U krijgt wat u wilde: een indicatie voor een bepaalde hulp of geen indicatie!

of:

- U krijgt niet wat u wilde, maar u laat het daarbij.
- Of:
- U krijgt niet wat u wilde en u blijft de geïndiceerde hulp weigeren. Dan doet BJZ misschien een melding bij de Raad voor de Kinderbescherming (zie hoofdstuk 4). Ook de beslissing een melding te doen komt in aanmerking voor bezwaar en beroep.

In het *Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht* van januari 2008 stond over een conflict tussen de provincie Utrecht en BJZ Utrecht het volgende:

'De eisers bij de Rechtbank Arnhem voeren ten aanzien van deze knelpunten aan dat de signaleerde problemen bij Bureaus Jeugdzorg in heel Nederland spelen, en niet alleen bij BJZ Utrecht. Dat klopt: doorlooptijden zijn in heel Nederland te lang, beleidsinformatie moet worden verbeterd, kwaliteitssystemen staan bij Bureaus Jeugdzorg nog in de kinderschoenen en de indicatiestelling behoeft verbetering. Dit pleit er echter niet voor dat de provincie Utrecht daarom minder kritisch over BJZ Utrecht had moeten zijn...'

Als de hulp dan van start zal gaan, maakt de instantie die de daadwerkelijke hulp zal verlenen (dit doet BJZ namelijk niet zelf) een *hulpverleningsplan*. U moet dit goedkeuren als het niet om kindbescherming gaat, niet om gedwongen hulp dus.

Opgelet: het volgende is mogelijk!

U gaat zelf naar een Bureau Jeugdzorg. U vertelt over het probleem van uw kind. Dan krijgt u een indicatie voor iets wat u niet wilt voor uw kind. Bureau Jeugdzorg houdt echter vol en van de rechter krijgt u ook geen gelijk. U houdt ook vol, u wilt het echt niet. Na een paar tussenstappen komt uw kind terecht in een pleeggezin of in een tehuis.

De ervaring heeft ons geleerd dat BJZ soms ook al een melding bij de Raad voor de Kinderbescherming doet als u alleen nog maar hebt gezegd dat u de aangeboden hulp niet de juiste vindt. Dus voordat u nog de bezwaar- en beroepsprocedure bent ingegaan, of zelfs in een nog vroeger stadium.

Een voorbeeld: ouders gaan vrijwillig naar een BJZ voor hun kleine kind. BJZ vermoedt dat de ouders de gedragsproblemen zelf veroorzaken en doet een melding bij de RvdK. Wat kunnen de ouders doen? BJZ heeft een besluit genomen om de RvdK om een onderzoek te verzoeken. Dit besluit is een beschikking in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. De ouders kunnen dus bezwaar maken bij BJZ en daarna beroep instellen bij de rechter. Het besluit de RvdK in te schakelen moet immers de toets van behoorlijk bestuur kunnen doorstaan en duidelijk moet zijn onder welke omstandigheden er vanwege spoedeisende omstandigheden van de ideale voorbereidingsprocedure afgeweken kan worden.

De brochure *Hoe wij met bezwaar omgaan* van Bureau Jeugdzorg Noord-Holland bevat, ironisch genoeg, een ernstige waarschuwing tegen BJZ's. Op pag. 1 wordt opgesomd wanneer men bezwaar kan maken tegen een indicatiebesluit in het kader van vrijwillige hulpverlening. Dan begint pag. 2: 'Een genomen indicatiebesluit geldt ook nadat u bezwaar heeft gemaakt. Hierbij mag uw bezwaar geen reden zijn voor vertraging van de uitvoering van het besluit.' Maakt BJZ Noord-Holland wel verschil tussen vrijwillig en gedwongen?

Conclusies

- **Praat alleen over het probleem waar u voor komt. *Stort uw hart niet uit!***
- **BJZ is een bestuursorgaan. Dus een beslissing, bijv. de indicatie, of het besluit de Raad voor de Kinderbescherming om een onderzoek te verzoeken, kan aangevochten worden in een bezwaar- en beroepsprocedure zoals de Algemene wet bestuursrecht mogelijk maakt. De rechter werkt dan dus volgens de Algemene wet bestuursrecht, dat wil zeggen op grond van deugdelijke onderzoeken door mensen die de bevoegdheid hebben die onderzoeken te doen, op grond van *feiten* en met goed gemotiveerde beslissingen. Na het beroep bij de rechter is er nog de mogelijkheid van *hoger beroep* bij de Centrale Raad van Beroep.**

U bent op uitnodiging naar een Bureau Jeugdzorg gegaan, namelijk naar het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Sommige kinderen moeten werkelijk beschermd worden, bijvoorbeeld als hun ouders hen (seksueel) misbruiken, mishandelen of ernstig verwaarlozen. Helaas wil de Nederlandse overheid alle kinderen beschermen. Daarom wordt er met 'beschermersogen' gekeken naar alle kinderen op consultatiebureaus, die tegenwoordig onderdeel zijn van een Centrum voor Jeugd en Gezin, in crèches en kinderdagverblijven, op clubs als bijvoorbeeld scouting en op scholen. 'Het onderhouden van contacten met algemene voorzieningen voor jeugdigen, waaronder in elk geval het onderwijs' wordt in art. 10 van de Wet op de jeugdzorg genoemd als een van de taken van Bureau Jeugdzorg. Helaas, want dat kijken met beschermerogen gebeurt niet altijd deskundig. In *Trouw* van 8 januari 2005 stond het artikel 'Kind vermoord, wethouder weg'. Hierin komt Steven van Eijck aan het woord, de toenmalige regeringscommissaris jeugd- en jongerenbeleid. Het kabinet is het met hem eens dat het anders moet en is daarom Operatie Jong gestart:

'Er komt een sluitend systeem waarbij kinderen van 0 tot 23 jaar door de overheid goed gevolgd worden, zodat problemen al in een vroeg stadium worden gezien en kunnen worden aangepakt. "Al voor een kind geboren wordt, tijdens de zwangerschap van de moeder, moet het consultatiebureau de verslaggeving van de aanstaande baby beginnen. Zijn er achterstanden in het gezin, zijn er oudere broertjes met losse handen, zijn er taalproblemen te verwachten?" Ieder kind krijgt een elektronisch dossier, waarin de gegevens worden opgeslagen. Het consultatiebureau is daarvoor verantwoordelijk tot een kind vier is en naar school gaat. Dan neemt een Zorg Advies Team (ZAT) dit over voor de leeftijd vier tot zestien jaar. Iedere school krijgt zo'n ZAT. Daarin zit, naast een vertrouwenspersoon van school, een maatschappelijk werker, iemand van Bureau Jeugdzorg en de wijkagent. (...) Een

regionaal coördinatiecentrum moet het voortouw nemen in het volgen van jongeren nadat ze school verlaten. Ook zij hebben dan toegang tot de elektronisch vastgelegde gegevens over een kind. De veelgehoorde opvatting dat in dergelijke dossiers vertrouwelijke gegevens staan die niet gedeeld mogen worden "is lulkoek", zegt Van Eijck. Hij heeft er met minister Donner (Justitie) over gesproken en die verzekerde hem dat vertrouwenspersonen met elkaar informatie mogen delen. (...) Om te zorgen dat consultatiebureau, school en vervolgens regionaal meldcentrum deze taak goed op zich nemen, moet de bestuurlijke regie van de jeugdzorg bij de gemeente komen. (...) De plannen van aanpak zijn klaar en overgenomen door de politiek. Voor Van Eijck het moment om zich terug te trekken, zegt hij.'

Een uitnodiging van een AMK betekent dat iemand aangifte bij het AMK tegen u heeft gedaan van mishandeling, verwaarlozing of misbruik van uw kind. De aangifte wordt gedaan door bijvoorbeeld de school, de huisarts, burens of familie. De term mishandeling is wel iets om even bij stil te staan. Op de werkconferentie 'Tien jaar Kinderrechten in Nederland' op 4 november 2005 is duidelijk geworden dat het begrip kindermishandeling zo ver mogelijk wordt opgerekt.

Prof. dr. M.R. Bruning, bijzonder hoogleraar in Leiden en medewerker van BIZ Noord-Holland, heeft voor de conferentie het volgende geschreven:

'De definitie van kindermishandeling is tegenwoordig zeer ruim geformuleerd. Baartman (2005) geeft aan dat er een tendens is om elke situatie die zorgelijk is aan te duiden als kindermishandeling. (...)

In de Wet op de jeugdzorg is de definitie van kindermishandeling: Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

Indien ouders zelf vragen om jeugdzorg en zij daarbij de intentie hebben in het belang van hun kind te handelen, zal van deze definitie meestal geen sprake zijn. Als het echter gaat om ouders die door derden worden overtuigd van de noodzaak tot (gedwongen) jeugdzorg in het belang van hun kind, terwijl zij hier zelf eigenlijk geen heil in zien, zal de definitie vaak kunnen

opgaan, bijvoorbeeld bij ouders die pedagogisch onmachtig zijn hun kind te verzorgen en op te voeden en daarmee het kind aan emotionele verwaarlozing blootstellen.

Met deze ruime definitie van kindermishandeling valt de stelling te verdedigen dat elke vorm van gedwongen hulpverlening aan gezinnen waarbij ouders duidelijk aangeven geen hulp te accepteren ondanks de geuite zorgen over hun kind, een vorm van kindermishandeling betreft. Alleen in jeugdbeschermingzaken waarbij ouders akkoord gaan met gedwongen hulp ten behoeve van hun kind (...) zou dan geen sprake zijn van kindermishandeling volgens bovenstaande definitie. Hiermee wil ik aangeven dat het begrip kindermishandeling vanwege de in de huidige praktijk ruim gehanteerde definities (in feite) onlosmakelijk verbonden is met jeugdzorg en jeugdbescherming en dat in een groot deel van de gezinnen die te maken krijgen met jeugdzorg en jeugdbescherming op grond van deze definities sprake is van enige vorm van kindermishandeling.'

Op zaterdag 24 januari 2009 meldde het *Algemeen Dagblad*:

'Scholen doen soms zonder onderbouwing en buiten medeweten melding van kindermishandeling, gedragsproblemen of alcoholverslaving bij ouders. De dossiers worden zonder toestemming doorgestuurd, waardoor gezinnen soms ten onrechte met jeugdzorg of kinderbescherming te maken krijgen. Zo werd een gezin een jaar onder toezicht gesteld omdat de school de moeder verdacht van alcoholmisbruik. In werkelijkheid leed de vrouw aan depressie.'

Als u een brief van het AMK hebt gekregen is het eerst zaak erachter te komen wat de zorgen die iemand over uw kind heeft geuit precies inhouden. Dat valt soms niet mee. Vraag altijd uitleg. Als u wordt verteld dat ook school en huisarts zich zorgen maken, vraag dan of dat over dezelfde kwestie gaat. *En vraag het na bij school en huisarts!*

Waarschijnlijk moet u iets zeggen in de trant van: 'Als ik niet weet waar wij over gaan praten kom ik niet, want een vergadering zonder agenda daar houd ik niet van.' U hoeft niet per se te weten wie de melder is, maar wel wat *de inhoud van de melding* is. Privépersonen mogen anoniem melden; mensen die in hun beroep met uw kind te maken hebben niet. Maar er is ook het 'adviesgesprek': als een melding een adviesgesprek wordt genoemd,

kan ook een professional een anonieme melding doen en krijgt u nooit te horen wie de melding heeft gedaan of wat de inhoud was.

Vervolgens vraagt u het volledige dossier op van uw kind. Dat dossier heeft AMK/BJZ, al zou het alleen maar de aantekening over het ingekomen telefoontje zijn dat de aanleiding is geweest voor de uitnodigingsbrief aan u. Vanaf de uitnodigingsbrief voor het eerste gesprek moet u elk snippertje papier over uw kind bewaren: alles wat u ontvangt en alles wat u zelf verstuurt. Geef nooit iemand een origineel, maar altijd een kopie.

Het dossier bevat een contactjournaal, brieven (als die er zijn), meldingen (als die er zijn) en verslagen van overleggen (als die gevoerd zijn). Als het contactjournaal er niet bij zit, vraag daar dan nog apart om, want daarin staat wie over uw gezin heeft gepraat met AMK/BJZ. Nu weet u misschien wie de melding heeft gedaan. Vraag hem of haar te spreken en praat ook met iedereen die verder nog in het dossier staat.

Klopt het wat AMK/BJZ heeft opgeschreven? En als het niet klopt: hoe komt het dan dat deze man of vrouw dat denkt? Soms is er een misverstand dat u direct kunt ophelderen. Bijvoorbeeld: uw kindje was niet mishandeld, maar zijn oogje was rechtgezet en daardoor was de omgeving van het oog bont en blauw. Als het zo simpel ligt, wil de melder waarschijnlijk wel een briefje schrijven waarin hij een en ander rechtzet.

Als de school erbij betrokken is, vraag dan een gesprek aan met de leerkracht in aanwezigheid van de directeur. Sta erop dat de leraar schriftelijk alles terugneemt wat hij niet met eigen ogen gezien of met eigen oren gehoord heeft. Dwing hem tot een neutrale beschrijving van wat hij werkelijk weet. Veronderstellingen, bijvoorbeeld omdat uw kind een taalachterstand heeft, hoeft u niet te accepteren. De directeur is waarschijnlijk gevoelig voor uw dreigement andere ouders in te lichten. Doe uw kinderen eventueel op een andere school zodra u de verklaring in handen hebt.

Licht het schoolbestuur in als het een bijzondere school is. Als het een openbare school is, moet u bij de gemeente zijn. Vraag het *schooldossier* van uw kind op en lees op www.stichtingkog.info de brief van het College Bescherming Persoonsgegevens over het schooldossier.

Vraag ook inzage in het dossier van het consultatiebureau of van de schoolarts en van de huisarts en de tandarts (sommige mishandelingen zijn door de tandarts te zien). Vraag inzage in het dossier van elke arts die uw kind de laatste paar jaar behandeld heeft. Stel vragen over alles wat u niet begrijpt. Vraag de huisarts en de tandarts een verklaring over de gezondheid van

uw kind.. Vraag ze ook een rubriekje te maken: overig. Het nut daarvan is dat er óf komt te staan wat zij verder maar te melden hebben behalve wat ze daarboven al hebben geschreven, of: geen opmerkingen. Dat maakt het moeilijker ze opmerkingen in de schoenen te schuiven die ze niet hebben gemaakt. Vraag vooral ook inzage in het dossier van de thuiszorg.

Uit het *Algemeen Dagblad* van 24 januari 2009:

'Stichting Veilig Onderwijs (SVO) en Stichting Onderwijsklachten, die bemiddelen bij conflicten tussen ouders en scholen, maken zich grote zorgen. In naar schatting 90% van hun zaken zijn er ook problemen met leerlingdossiers. Scholen zijn wettelijk verplicht een leerlingdossier bij te houden. De dossiers bevatten onderwijskundige en psychologische rapporten, toetsuitslagen, verslagen van oudergesprekken of aantekeningen van docenten. "Er wordt ongelooflijk gerommeld," zegt Irene Tullemans van de Stichting Onderwijsklachten. "Ouders schrikken vaak enorm over wat ze aantreffen. (...) Ouders hebben recht op inzage, een kopie en correctie van gegevens in het leerlingdossier. Scholen zijn daarvan niet altijd op de hoogte. Ze weigeren medewerking of vernietigen dossiers binnen de wettelijke bewaartermijn".'

In sommige gemeentes worden aan leraren van de basisschool cursussen incest- en mishandelingherkenning gegeven. En wat je op je vrije avonden geleerd hebt, wil je ook wel eens in praktijk brengen! Bovendien hebben veel basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en mbo-opleidingen leerlingbegeleiders onder verschillende titels – zoals intern begeleider coördinatie, mentor of tutor – die in overleggen zitten waarin BJZ deelneemt. Wie zijn brood verdient met het signaleren van problemen, signaleert uiteraard problemen.

Houd dus uw mond op school. Uw hart luchten kunt u altijd wel ergens anders. Voor u het weet, begint men uw gezin te 'helpen'. Vermijd 'opvoedspreekuren'. De mensen die zo'n spreekuur houden, weten soms niet meer van opvoeden dan de kat van de burens (trouwens: een kind opvoeden is toch niet zoiets als een leeuw temmen?). Een belangrijk deel van hun taak is dan ook vaak u te verwijzen naar BJZ. Als u het treft, krijgt u daar inderdaad advies. Als u het niet treft, krijgt u ook advies en doet BJZ al onmiddellijk een melding bij de RvdK. Ook als u het advies niet opvolgt is een melding soms het resultaat. De rest kunt u zelf invullen.

Het is misschien verstandig zowel de klassenleraar als de directeur van de school van uw kind te laten weten dat buiten u om geen informatie gegeven mag worden en dat u er door het dossier achterkomt als dat toch gebeurt. Als de toezegging niet vlot gegeven wordt, dreig dan met het College Bescherming Persoonsgegevens, dat boetes kan opleggen, dreig eventueel vaag met 'de rechter' en zeg dat u andere ouders zult waarschuwen. Vooral dat laatste zal helpen.

Vraag dus het schooldossier van uw kind ter inzage, u hebt recht op een kopie van alle stukken. Als er stukken in het dossier zitten waarvan u denkt dat ze er niet in horen, vraag de school dan die stukken te verwijderen. En verwijderen betekent niet 'nog even een kopietje maken voor mijn eigen gebruik'. Verwijderen is zonder meer aan u geven. Als dit geweigerd wordt, vraag het dan schriftelijk aan de directeur. Als ook deze weigert (of niet antwoordt), schrijf dan aan het bevoegd gezag van de school. Dat is bij een openbare school dus de gemeente en bij een bijzondere school het schoolbestuur.

Als er in het dossier van BJZ/AMK informatie zit van een arts, vraag hem dan of hij die echt gegeven heeft. Het is namelijk mogelijk dat hij niet gezien heeft wat er van zijn woorden gemaakt is. Als het niet klopt, vraag hem dan een kopie van wat hij wel heeft gezegd of geschreven. Ook is het mogelijk dat het hier niet-medische informatie betreft die volgens u niet deugt. Misschien zegt de arts dingen over uw gezin die hij niet kan weten uit eigen waarneming.

Vraag u steeds af wie er nu eigenlijk aan het woord is, bijvoorbeeld als iemand spreekt over dingen die uw kind in bad doet. Is die persoon daarbij geweest? Attendeer in ieder geval AMK/BJZ op de onmogelijkheid van eigen waarneming.

Vraag of informanten schriftelijk hun woorden terugnemen. Als dit niet gebeurt, kunt u soms overwegen een klacht in te dienen bij het Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg. Dit kan als het een arts, GGZ-psycholoog of psychotherapeut betreft. Vraag advies en ondersteuning bij de Afdeling Vragen en Klachten van Zorgbelang of Cliëntenbelang bij u in de buurt. U wordt daar gratis geholpen met de klachtbrief en de hele verdere procedure. Het adres vindt u in het telefoonboek of op internet.

U maakt pas een afspraak met BJZ als u alles hebt gelezen en als u met iedereen hebt gepraat die u spreken wilde. U kunt ook besluiten niet te gaan, maar dan doet BJZ waarschijnlijk toch een onderzoek naar uw gezin. Als het niet bij één gesprek met BJZ blijft, is het verstandig bijvoorbeeld een keer per maand het dossier in te zien. Dan weet u wat erbij gekomen is.

In het eerste gesprek krijgt u één of meer folders: in elk geval over de algemene gang van zaken, over de klachtenregeling en over het privacyreglement. Vraag ernaar als dat niet gebeurt. Neem uw eigen vertrouwenspersoon mee.

Ga niet zitten babbelen! Wat u niet in een rapport wilt zien staan, moet u niet vertellen (zie ook hoofdstuk 4). Vraag of u het gespreksverslag toegestuurd krijgt. Lees het goed om te zien of het klopt en stop het in uw eigen dossier. Daar zitten in ieder geval al de uitnodigingsbrief in en het dossier van AMK/BJZ, al is dat laatste misschien alleen een telefoonaantekening.

Als er mensen zijn van wie u denkt dat het goed zou zijn als BJZ met ze praatte, vraag dat dan. Als BJZ het niet doet, verzoek ze dan een brief over uw gezin aan BJZ te schrijven. Die komt in het dossier.

Let op: als BJZ de Raad voor de Kinderbescherming inschakelt, krijgt de RvdK het hele dossier van BJZ. Dat is niet tegen te houden.

Als het AMK uw kind wil laten onderzoeken, sta dan liever niet toe dat dit gebeurt door iemand die BJZ aanwijst. Overleg met uw huisarts en vraag zelf een kinderarts het onderzoek te doen. Als u niet zo 'dwars' wilt zijn, vraag dan:

- wie het psycho-diagnostisch onderzoek gaat doen en wat het registratienummer is van deze onderzoeker in het BIG-register (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg, onderdeel van VWS). Vergeet niet dit vervolgens te controleren via 0900 8998225 of www.ribiz.nl.
- wie in het ziekenhuis het lichamelijk onderzoek gaat doen.

De bevindingen van de arts moeten opgevraagd worden: bevindingen waaruit niets alarmerends blijkt, worden soms verdraaid.

Een voorbeeld:

'Onzes inziens is het omwille van de veiligheid absoluut nodig dat vader nu niet alleen met de kinderen is. Bezoek kan alleen onder begeleiding plaatsvinden in deze fase.'

Daaronder staat een handtekening van onder meer de vertrouwensarts van het AMK. *Dien een klacht in bij een Medisch Tuchtcollege*: de handtekening van een arts geeft het advies cachet, maar er is sprake van een (nog) ongefundeerd oordeel: de vertrouwensarts heeft zich tot spreekbuis van de melder gemaakt voordat duidelijk is geworden wat de uitkomst is van een onderzoek.

Bij gegronde verklaring door het Medisch Tuchtcollege is deze bouwsteen om het contact tussen vader en kinderen te ondermijnen niet meer goed bruikbaar tijdens een rechtszitting.

Houd er wel rekening mee dat u misschien wel een jaar verder bent voor u een uitspraak hebt.

Na het gesprek met u en de rest van het onderzoek zal AMK/BJZ bij u thuis willen komen voor een psycho-diagnostisch onderzoek. Wij raden u aan dat niet toe te staan. Er is toch niets belastends gevonden? Laat het daar dan bij blijven.

Nu krijgt u een eindverslag. Laat het verslag minimaal twee dagen voor het eindgesprek toesturen. Accepteer niet dat u het pas onder ogen krijgt tijdens het evaluatiegesprek..

Bespreek het rustig voor met uw partner of met wie u maar wilt, en slaap er een nachtje over. Let erop of alle punten uit de aanvankelijke 'zorgen' er wel in terugkomen. Laat het verslag aanpassen als u er niet tevreden over bent. Als AMK/BJZ dat niet wil, dien dan een klacht in bij de klachtencommissie. Waarschijnlijk wordt het verslag dan aangepast tijdens de klachtenprocedure.

Hierna bent u klaar met AMK/BJZ of doet BJZ een melding bij de RvdK, waarna een raadsonderzoek volgt.

Als een AMK geen melding bij de RvdK doet, volgt er waarschijnlijk na bijvoorbeeld een halfjaar nogmaals een onderzoek naar uw gezin. Als er in

het eindverslag niet duidelijk staat na hoeveel tijd men nog eens komt kijken, vraag daar dan schriftelijk naar. Het is goed om te weten wanneer het zwaard van het AMK niet meer boven uw hoofd hangt.

Misschien is het verstandig om te wachten tot na deze tweede ronde met het nemen van maatregelen, zoals uw kind laten veranderen van dagverblijf als de melding daarvandaan was gekomen.

Conclusies

- **Na een uitnodiging van een AMK eerst uitvinden wat precies het gemelde probleem is.**
- **Alle dossiers opvragen.**
- **Praten met alle informanten.**
- **Klachten indienen als daar aanleiding toe is.**
- **Zelf informanten aandragen.**
- **Tijdens de contacten met het AMK zorgvuldig op uw woorden letten.**
- **Niet toestaan dat het AMK bij u over de vloer komt.**
- **Het eindverslag zorgvuldig lezen: komt elk puntje uit de melding erin voor?**
- **Wanneer komt het AMK voor een 'tweede ronde'?**

Gedwongen hulp = kinderbeschermings- maatregelen

Sinds 2006 krijgen kinderen eerder een beschermingsmaatregel dan daarvoor. Wie is hiervoor verantwoordelijk?

U hebt contact gehad met *Bureau Jeugdzorg* of de afdeling daarvan AMK, dat een melding doet bij de *Raad voor de Kinderbescherming*, die aan de *rechter* ondertoezichtstelling (soms met uithuisplaatsing) verzoekt, die Bureau Jeugdzorg belast met de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregel, dat een contactpersoon aanwijst: de *gezinsvoogd*.

Een BJZ wijst dus een van zijn medewerkers aan als contactpersoon: de gezinsvoogd. Deze is meestal opgeleid als maatschappelijk werker, vaak op een hbo-opleiding sociaal-pedagogische dienstverlening: *voor het beroep gezinsvoogd bestaat tot op heden geen opleiding*.

De kwaliteit van deze medewerkers is zeer divers, bovendien kan op sommige BJZ's een gezinsvoogd in zijn eentje werken zonder zelfs maar interview, en zonder zich aan enig protocol te houden.¹

De Raad voor de Kinderbescherming

De RvdK heeft tot taak door een uitspraak van de kinderrechter justitieel ingrijpen in uw gezin in gang te zetten door aanstelling van een gezinsvoogd of door verwijdering van uw kind uit uw gezin, indien de RvdK daar redenen voor ziet.

Vaak is het de ouder zelf die bij instanties (politie, BJZ, ziekenhuis) aanklopt om hulp en daarmee een raadsonderzoek over zich afroept, uitmondend in een kindbeschermingsmaatregel. Aanleiding kan zijn:

1 Zie www.stichtingkog.info, 'Verzonden en ontvangen', submap 'verwerkt vanaf 2005', nummers 6 en 6a, informatie verzonden aan de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling op 23 september 2004 en 12 maart 2005.

- U vraagt de politie om hulp in verband met overlast van uw ex-partner of omdat u meent dat uw kind slachtoffer is van een meer of minder ernstig misdrijf.
- Uw kind wordt in het ziekenhuis opgenomen en daar treft u iemand die vreest dat u de medische narigheid zelf hebt veroorzaakt: *shaken baby syndrome, Münchhausen by Proxy* of mishandeling in het algemeen.
- U ervaart problemen met de opvoeding en laat u verwijzen naar een opvoedingsconsulent van de gemeente, die dit meldt aan Bureau Jeugdzorg.

Op de school van uw kind houdt de GGD-spreekuur voor opvoedingsproblemen. U gaat erheen, wordt doorverwezen naar BJZ en bent in de fuik gezwommen. Dat is ook het geval als u vervolgens niet naar BJZ gaat: in de brochure *Samenwerken voor de jeugd* van het Ministerie voor Jeugd en Gezin staat:

'De jeugdgezondheidszorg (consultatiebureaus en de GGD'en) is onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin.'

En:

'Als het Centrum voor Jeugd en Gezin de problemen niet kan oplossen, dan neemt het contact op met Bureau Jeugdzorg (waar ook de Advies- en meldpunten Kindermishandeling deel van uit maken). Bureau Jeugdzorg stelt dan de indicatie voor die zwaardere zorg en maakt hiervoor gebruik van de kennis die al bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (bijvoorbeeld via de jeugdgezondheidszorg) bekend is.'

Dit verschijnsel staat bekend als de 'fuikwerking': u vraagt zelf hulp, maar u belandt in een dwangsituatie en raakt uiteindelijk, via allerlei tussenstappen, uw kind kwijt.

Als u werkelijk opvoedingsadvies nodig hebt en er is niemand in uw eigen kring van bekenden bij wie u terecht kunt, neem dan contact op met een vrij gevestigd psycholoog of pedagoog (hiervoor hebt u een aanvullende verzekering bij de basisverzekering nodig als u niet ruim in uw geld zit). Als het om 'instanties' gaat: begin er niet aan als u beslist uw naam en adres moet opgeven.

Als BJZ de RvdK heeft gevraagd om een onderzoek, stuurt de RvdK u een uitnodiging voor een gesprek.

Wij raden u aan op dat moment onmiddellijk een paspoort voor uw kind aan te vragen. Als er eenmaal een *ondertoezichtstelling* is, krijgt u geen paspoort meer zonder toestemming van de kinderrechter. In maart/april 2009 is er naar aanleiding van een televisie-uitzending over ouders die uit angst voor Bureau Jeugdzorg Nederland verlieten een discussie ontstaan over de vraag of de grenzen in principe gesloten zouden moeten zijn voor kinderen met een ondertoezichtstelling of die de RvdK nog onderzoekt. Het CDA en de SP vinden dat dit het geval zou moeten zijn.

Net als bij BJZ: u kunt naar de RvdK gaan of niet, maar in ieder geval moet u het dossier van de RvdK opvragen. Dan weet u wat BJZ heeft opgestuurd naar de RvdK. Vraag ook schriftelijk of er na de melding door BJZ contacten tussen BJZ en RvdK zijn geweest waar u geen bericht van hebt gekregen. Dat mag niet, maar het gebeurt soms wel. Als het zo is, dien dan onmiddellijk een klacht in bij de Klachtencommissie van de RvdK en bij de Klachtencommissie van BJZ.

(Het is ook mogelijk dat BJZ vindt dat er een crisis is. Dan wordt het onderzoek door de RvdK voorlopig overgeslagen en kan de RvdK zelfs even vlug telefonisch toestemming krijgen van de kinderrechter om uw kind bij u weg te halen. Dit heet een voorlopige ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing.)

Het onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming

De techniek van het raadsonderzoek bestaat hierin dat de raadsonderzoeker het vertrouwen van de ouders probeert te winnen. De wet voorziet niet in de verplichting van de onderzoeker u te waarschuwen dat u mag zwijgen en dat alles wat u zegt tegen u gebruikt kan worden. Op de politie rust wel zo'n verplichting. In *Wegwijzer Onderzoeksmodel Raad voor de Kinderbescherming* staat op pag. 19:

'Vanaf 2002 zullen alle raadsmedewerkers gaan werken volgens een landelijk gestructureerd model: het Onderzoeksmodel. (...) De informatie wordt betrokken uit meerdere bronnen (de melder, de intake, de cliënten, de samenwerking tijdens het onderzoek, betrokken derden, deskundigen), zodat er een veelzijdig, intersubjectief beeld kan worden gevormd.'

U ziet de adder onder het gras: uw samenwerking tijdens het onderzoek geeft informatie! En als u niet uw hele ziel en zaligheid op tafel legt, hebt u vast iets te verbergen. Wij raden u aan uitermate voorzichtig te zijn.

Laat u niet verleiden tot uitweidingen over uw eigen problemen, ook al ervaart u in de onderzoeksfase de belangstelling van de raadsonderzoeker misschien als weldadig. Laat u ook niet tegen de andere ouder uitspelen met de vraag om een aantal positieve eigenschappen van uw (ex-)partner te noemen. De volgende vraag is dan namelijk om de negatieve eigenschappen van uw (ex-)partner te noemen.

In de rapportagefase kan alles zich tegen u keren. De raadsonderzoeker zal fijntjes opmerken dat hij er alleen maar is voor het belang van uw kind, en dat hij aan uw belang of uw gestelde vertrouwen geen boodschap heeft. Als u zich laat afschilderen als iemand met problemen, ontstaat al gauw het beeld van iemand die wel niet geschikt zal zijn om kinderen op te voeden.

Een raadsonderzoeker (meestal, net als bij BJZ, een maatschappelijk werker) stelt een rapport op dat met u wordt besproken. U hebt recht op een kopie ruim voor de zitting. U mag verweer voeren, maar daaraan wordt vaak geen betekenis toegekend. Alleen op het niveau van spelfouten en geboortedata en dergelijke tellen uw bezwaren. Uw bezwaren worden genoteerd, maar hoogstens aan het rapport toegevoegd. De RvdK schrijft hierover zelf (*Wegwijzer Onderzoeksmodel Raad voor de Kinderbescherming*, p. 75): 'De cliënten krijgen het rapport ter inzage aangeboden en hun reactie wordt toegevoegd aan het rapport.' Indien de RvdK vindt dat daar voldoende reden voor is, vordert de RvdK door een verzoekschrift bij de kinderrechter een ondertoezichtstelling.

Het komt niet vaak voor dat de RvdK een OTS verzoekt en de rechter die niet oplegt. Dat heeft twee oorzaken.

De eerste oorzaak is dat er soms sprake is van een niet-zakelijke verhouding tussen kinderrechter en raadsmedewerkers. Dan zijn het goede kennissen en neemt de rechter min of meer blindelings aan dat de ander gelijk heeft. Een van ons heeft in het kader van een rechtenstudie een dag zittingen bijgewoond en toen meegemaakt dat de rechter en de raadsmedewerksters op jij- en jou-voet stonden, elkaar voor een zitting vertelden over hun nieuwe kapper en tussen neus en lippen door afspraken dat er voor twee kinderen uit een gezin een OTS zou worden opgelegd, hoewel de RvdK die maar voor één kind had gevraagd: 'Maar dan moet je wel vandaag een verzoekschrift sturen hoor!' Dat is helemaal in lijn met wat toenmalig kinderrechter Quik-Schuijt (nu voor de SP in de Eerste Kamer) zegt in een artikel in het mei-nummer 1999 van *Trema*:

'Als kinderrechter pleeg ik regelmatig overleg met de Raad voor de Kinderbescherming en de Gezinsvoogdij-instellingen. We hebben eens in de maand een zogenaamd tripartite-overleg, zonder notulen en zonder agenda. Twee keer per jaar hebben we een grote vergadering. Daar bespreken we altijd een bepaald beleidspunt.'

Als reactie op dat artikel schreef mr. A. Hoogervorst namens het onderdeel Beleid van het Hoofdkantoor van de Raad voor de Kinderbescherming aan Platform SCJE, t.a.v. vice-voorzitter mw. drs. T.P. Barendse-Cornelissen, het volgende, gedateerd 1 augustus 2001 (gestempeld 2 aug. 2001 / 0152) :

'Uit de tekst van het artikel maak ik op, dat de door mw. Quik beschreven overlegvormen (...) alle beleidsoverleg betreffen en geen casuïstisch overleg. Casuïstisch overleg van de kinderrechter met de Raad buiten de zitting is inderdaad niet toegestaan. (...) Maar overleg met de bedoeling om tot meer afstemming van de beleidsmatige aanpak van de zaken te komen lijkt mij voor alle betrokkenen, in de eerste plaats cliënten, een goede zaak.'

Ja natuurlijk: iedere maand, zonder agenda en zonder notulen, overleg over beleid. En dan twee keer per jaar een grote vergadering over beleid. Dit verklaart misschien hoe het kan dat kinderen een dag voor de zitting opgehaald worden voor een uithuisplaatsing en dat een raadsonderzoekster al voor de zitting tegen een kind zegt: 'Jij wordt uit huis geplaatst.'

De tweede oorzaak is dat raadsrapporten meestal niet objectief zijn. Ze dwingen de rechter als het ware een bepaald advies te volgen door aan te dikken wat dat advies steunt en weg te laten wat dat advies niet steunt. Door een karikatuur van de werkelijkheid te tekenen, maakt de raadsmedewerker het bijna onmogelijk dat de rechter het niet met hem eens is. ‘Het enige kwaad dat een goede journalist kan verrichten is het vertellen van de halve, dus ongecompliceerde en meer spectaculaire waarheid, en dat is... al kwaad genoeg’ (Anil Ramdas in *NRC Handelsblad* van 9 augustus 2003). Vervang ‘journalist’ door ‘raadsonderzoeker’ en u hebt precies wat de raadsmedewerker doet. Jammer, dat die in het individuele geval zo veel meer macht heeft dan de journalist ooit. In de interne opleiding voor raadsonderzoekers wordt geleerd om op deze manier te rapporteren: ‘De conclusies zijn leidraad bij het schrijven van het rapport. De conclusie (ook wel: Raadsvisie) wordt aan het eind van het rapport vermeld. Voordat de Raadsonderzoeker echter begint met schrijven, weet hij al wat zijn conclusies zullen zijn. Dat is ook het belangrijkste gedeelte: hoe nu verder? De Raadsonderzoeker moet het rapport *toeschrijven* naar deze Raadsvisie. Alle zijpaden, andere overwegingen, losse einden en mogelijke alternatieve verklaringen worden in het rapport vermeden. Met dit rapport neemt de Raad voor de Kinderbescherming *stelling*. Het moet in een rit – zonder zijsporen en wissels – duidelijk zijn waarom die stelling wordt ingenomen. Hoe meer zijpaden, hoe vager en onduidelijker het rapport, en des te meer afbreuk er aan de stellingname, de visie van de Raad wordt gedaan’ (Interne opleiding, hoofdstuk VI, fase 6: Rapportage; niet in boekvorm verschenen). Wij zijn van mening dat dit manipuleren is. En is er niet een spreekwoord: ‘de halve waarheid is een leugen?’

Toen in 1999 het bovenstaande stukje van de interne opleiding naar buiten gebracht werd in het eerste deel van *Kinderbescherming en valkuilen*, de oerversie van dit boek, was de RvdK ‘zeer verontwaardigd’, zoals *Trouw* schreef op 9 oktober 1999. In hetzelfde *Trouw*-artikelje ‘Kinderbescherming boos om publicatie’ kreeg Truus Barendse de gelegenheid te reageren:

‘T. Barendse noemt Hooymans’ opstelling “onprofessioneel”. Hooymans is verontwaardigd, waar geschoktheid en bezorgdheid meer op hun plaats zouden zijn. Onze kritiek is niet bedoeld om wie dan ook naar het schavot te leiden, maar om het functioneren van de Raad te verbeteren.’

Dit materiaal voor de interne opleiding is gebruikt tot de invoering in 2002 van de *Wegwijzer Onderzoeksmodel*. Deze lijkt ons echter dezelfde oude wijn in nieuwe zakken: 'De gegevens worden zo geordend, dat zij een consistent geheel vormen' (*Onderzoeksmodel*, p. 79) klinkt eleganter dan 'De Raadsonderzoeker moet het rapport *toeschrijven naar deze Raadvisie*' uit het oude opleidingsmateriaal, maar wij zien inhoudelijk geen verschil.

Overigens staat in het *Sociaal Jaarbericht 2008* van de Raad voor de Kinderbescherming:

'In 2008 is de Opleiding Jeugdbescherming herzien, onder andere op basis van een evaluatie. Ook voor zittende medewerkers werden nieuwe opleidingsmodules ontwikkeld die beter passen bij de eisen die nu aan de Raad gesteld worden. Verder is in het kader van het meerjarenprogramma een start gemaakt met het project "Versterken van het professioneel handelen". Medewerkers krijgen daarbij training in bijvoorbeeld het delen van kennis, reflecteren en het geven en krijgen van feedback.'

In het *Jaarbericht 2002* van de RvdK stond over raadsmedewerkers:

'Verder maken zij deel uit van netwerken en preventieprojecten, waarin onder andere scholen, (huis)artsen, politie, Bureau Slachtofferhulp, blijf-van-mijn-lijfhuizen, BIZ en het AMK participeren.'

Wie weet hoe de RvdK denkt en werkt, kan daar rekening mee houden

Tip Misschien is het verstandig niemand binnen te laten, behalve politie met een huiszoekingsbevel. Dat betekent niet dat u iets te verbergen hebt, maar dat u uw privacy beschermt. Iemand die veel moeite doet om bij u binnen te komen, heeft waarschijnlijk niet veel goeds in de zin. Misschien is het een gelegenheid om u met uw kind samen te zien. Want alleen als je mensen samen gezien hebt, kun je in een rapport zetten dat je het door deze waarneming waarschijnlijk acht dat de ouder het kind (geestelijk) mishandelt. Als u toch een raadsmedewerker in uw huis laat (maar waarom zou u?), laat dan iemand anders ondertussen uw kind even ophalen en blijf zelf thuis.

In *Normen 2000, versie 2*, een rapport dat door de minister van Justitie is vastgesteld, worden de beleidsregels beschreven voor de werkwijze van de RvdK voor alle zaken die er zijn binnengekomen voor 1 januari 2009, onafhankelijk van het moment waarop deze worden afgerond. Vanaf 1 januari 2009 is *Normen 2000* vervangen door het *Kwaliteitskader 2009* (richtlijnen van de minister van Justitie en de minister van Jeugd en Gezin als leidraad voor de medewerkers van de RvdK). Daarnaast zijn er de *Protocolen*, waarin voorgeschreven wordt hoe de RvdK in bepaalde zaken moet handelen. De Minister van Justitie heeft op 10 augustus 2009 aan de Tweede Kamer naar aanleiding van een brief van KOG geschreven, dat ‘bijlage 3 van de Normen 2000 inzake de inschakeling van externe deskundigen’ wel van kracht blijft. ‘Deze richtlijnen gelden zowel voor de Raad voor de Kinderbescherming als voor de Bureaus Jeugdzorg.’²

Tip

- Als de RvdK u oproept voor een gesprek, begin dan maar met die oproep in de kast te leggen: u bent niet verplicht te reageren. Neem wel contact op met KOG of het AKJ en zoek een advocaat, liefst iemand die bereid is aanwezig te zijn bij alle gesprekken. Misschien hoort u nooit meer iets, maar waarschijnlijker is dat u een nieuwe oproep krijgt. U hoeft dan geen tijd meer te verdoen met het zoeken naar de juiste advocaat.
- Vraag het dossier van uw kind op bij de RvdK, verstuur dit verzoek aangetekend met ontvangstbevestiging, per fax of e-mail en bovendien per gewone post of per koerier die u meldt hoe laat hij de brief aan wie heeft afgegeven, of breng de brief zelf en vraag aan de balie een bewijs van afgifte.
- Schrijf een briefje (aangetekend enzovoort, zie punt 4) waarin u zegt dat u eerst het dossier wilt lezen en dan het gesprek voeren. Dan weet u namelijk waardoor de RvdK belangstelling voor uw gezin gekregen heeft. Als de melding van een AMK/BJZ komt, is dat soms moeilijk, want bij AMK's kan men anoniem melden. Als er over lichamelijke beschadigingen van uw kind gesproken wordt, is er meestal een dokter aan te pas gekomen. Eis de naam van die dokter

² Te vinden op www.kinderbescherming.nl/fbi/flexpage/flexpage.asp?id=4034

en neem contact met hem op. Is wat hij geconstateerd heeft goed weergegeven in de melding? Het blijkt namelijk mogelijk dat de betrokken arts niet gezien heeft wat er van zijn verklaring gemaakt is. Als dat het geval is, vraag dan een kopie van wat hij wel op papier heeft gezet. Misschien kunt u de verwondingen die hij geconstateerd heeft verklaren. Vraag ook een verklaring over de gezondheidstoestand van uw kind aan uw huisarts en tandarts.

- Beperk het contact met de RvdK zo veel mogelijk. Als u geen contact hebt met de RvdK, kunt u ook geen uitspraken doen waarvan u later denkt als u ze leest in het rapport: maar zo heb ik het niet bedoeld!
- In het eerste gesprek geeft de raadsonderzoeker u een folder over de gang van zaken en een folder over de klachtenregeling. Vraag ernaar als dat niet gebeurt. Vertel dat u op internet het Kwaliteitskader 2009 hebt gelezen.
- Als u van uw kant een vraag stelt, wordt daar soms overheen gegaan; herhaal de vraag tot u antwoord hebt gekregen.
- Als uw advocaat niet met u mee kan gaan, neem dan een vertrouwenspersoon mee. Dat geldt voor elk gesprek en is geen gunst maar een recht en dat hoeft u niet van te voren te vragen. Soms krijgen mensen een briefje: bij het gesprek zal die en die aanwezig zijn. Als dat geen raadsmedewerker is, maar bijvoorbeeld een stagiaire, kunt u zeggen dat u dat niet goed vindt. Voer het gesprek dan niet tot de persoon in kwestie vertrokken is.
- Als Nederlands niet uw moedertaal is, hebt u behalve recht op de aanwezigheid van uw vertrouwenspersoon recht op een tolk. De RvdK moet daarvoor zorgen. Vraag aan de raadsmedewerker of de aanwezige inderdaad beëdigd tolk is. Let erop dat hij niets anders doet dan vertalen, want het is mogelijk dat u een 'tolk' treft die de neiging heeft de leiding over te nemen of commentaar te leveren. Als iemand helemaal geen Nederlands spreekt en de vertrouwenspersoon ook niet (is er echt niemand anders te vinden?), is het toch

mogelijk te controleren of hij inderdaad alleen maar vertaalt: wat gezegd is en de vertaling moeten ongeveer even lang zijn. Als u denkt dat de tolk niet echt vertaalt, zeg dan dat u het gesprek een andere keer wilt voeren met een andere tolk.

- Vraag of u het gesprek (elk gesprek!) mag opnemen. Iedereen is zenuwachtig tijdens een gesprek met een raadsmedewerker en alles precies onthouden is al moeilijk als je niet zenuwachtig bent. De raadsonderzoeker is bovendien niet verplicht aantekeningen te maken (zie de brief van de RvdK aan KOG in hoofdstuk 15).
Als opnemen niet mag, kunt u het beste verder contact met deze medewerker weigeren. Als u dat te ver vindt gaan, spreek dan met de raadsmedewerker af dat uw vertrouwenspersoon een gespreksverslag maakt en dat de medewerker dat voor akkoord tekent dan wel zijn aanpassingen voorstelt. Dat voorkomt nietes-wellesklachtenprocedures. Als ook dit geweigerd wordt, vraag dan onder opgave van deze redenen aan de directeur om een andere onderzoeker. Weiger alle verdere contact met de eerste onderzoeker. Maak wel goed duidelijk waarom, want: 'Aan de wijze waarop de samenwerking tot stand komt, ontleent de raadsonderzoeker veel informatie' (Wegwijzer Onderzoeksmodel Raad voor de Kinderbescherming, pag. 77). De rechter zal geen bandje aannemen, maar de uitgetypte tekst weigert hij niet als de tegenpartij die ook ontvangen heeft. U kunt erbij vertellen dat u de bandopname hebt van het gesprek dat u hebt uitgetypt.
- Houd u stipt aan afspraken en bevestig telefonisch gemaakte afspraken altijd schriftelijk.
- Laat u geen woorden in de mond leggen. De raadsonderzoeker zegt bijvoorbeeld: 'Pubers, je zou ze soms toch door de wringer halen.' U antwoordt: 'Dat zou je zeker.' In een rapport zou dat kunnen worden dat u gezegd hebt dat je pubers soms door de wringer zou moeten halen. Reageer liever door bijvoorbeeld te zeggen: 'Nou ja, wij zijn ook pubers geweest hè?'

- Laat u ook niet verleiden te veel te vertellen. KOG heeft meegemaakt dat een moeder van een meisje dat veel spijbelde na veel gewroet en getrek van de raadsmedewerkster vertelde dat het kind een keer een lipstick gestolen had en dat zij haar ouders ook eens heel ongerust had gemaakt door niet thuis te komen. Toen de vader tenslotte om twee uur 's nachts ging kijken op het meest waarschijnlijke adres, zat de hele klas daar in de tuin alsof het gewoon was.
Dit werd in het raadsrapport spijbelen, stelen en zwerven: reden voor plaatsing in een gesloten inrichting.
- Laat het niet merken als u kwaad wordt. Blijf (uiterlijk) kalm, maar houd wel vast aan de feiten. Zeg rustig: 'Daar ga ik niet op in,' als u vindt dat de raadsonderzoeker er zaken bijhaalt die niet direct te maken hebben met uw gedrag tegenover uw kind (bijvoorbeeld het laatste diploma dat u behaald hebt – als dit diploma er een is van een pedagogische opleiding, vertel het dan juist wel: sommige raadsonderzoekers denken dat uw inzichten dan meer waard zijn).
- Attendeer de raadsonderzoeker op informanten van wie u denkt dat ze een verstandig oordeel over uw gezin hebben, zoals buren, een sporttrainer of de oude mevrouw voor wie uw zontje de hond uitlaat. Vraag van tevoren of ze dat goed vinden. Als de onderzoeker weigert met hen te praten, vraag dan waarom, en vraag hem uw verzoek en zijn weigering in het rapport te vermelden.
Als de raadsonderzoeker wel met hen praat, wijs de informanten er dan zelf op dat ze hun inbreng in het rapport zwart op wit moeten krijgen ter goedkeuring. Laat het niet gebeuren dat het met een telefoontje wordt afgedaan door de RvdK, of zelfs helemaal niet. U kunt de door u gewenste informanten ook vragen een brief over uw gezin aan de RvdK te schrijven. Controleer of die in het dossier terecht komt.
- Wees niet te openhartig. Vertel vooral niet dat u in het verleden slachtoffer bent geweest van wie of wat dan ook. Vaak wordt een raads-onderzoek gehouden in emotionele omstandigheden. Mensen grijpen dan de gelegenheid om hun hart uit te storten. Ze leggen hun hele ziel en zaligheid op tafel en zijn verbaasd als daar volgens de grabbel-

tonmethode voor het rapport alles uitgehaald is wat het waarschijnlijk maakt dat zij geen ideale opvoeders zijn. Wat dan in het rapport staat is misschien allemaal waar en u hebt het misschien allemaal zelf gezegd, maar het kan toch een totaal vertekend beeld van de werkelijkheid geven. Weiger daarom over het verleden te spreken. Op pag. 29 in de Wegwijzer Onderzoeksmodel staat: 'Indien mogelijk maakt de raadsonderzoeker een analyse van de geschiedenis van het kind en de ouders.' Zeg tegen de onderzoeker dat het niet om het verleden gaat, maar om het heden en de toekomst. Dat het er niet om gaat of het door uw eigen verleden waarschijnlijk is dat u tekortschiet tegenover uw kinderen, maar dat het er alleen om gaat of u werkelijk tekortschiet. Het gaat alleen om uw gedrag tegenover uw kinderen.

Waarom leggen we hier zoveel nadruk op? Raadsonderzoekers leren in hun opleiding de algemeen bekende wijsheden: dat moeilijkheden zoals zwaar en eentonig werk, geldgebrek, schulden en in een achterstandswijk wonen de draagkracht verkleinen en de draaglast vergroten; dat iemand zich tegenover zijn kinderen waarschijnlijk gedraagt zoals hij zelf als kind behandeld is en dat een mishandeld kind dus grotere kans heeft later zelf een mishandelaar te worden; dat traumatische ervaringen grote gevolgen kunnen hebben voor iemands relatievorming met zijn eigen kinderen; dat een ongewenst kind, een te vroeg geboren kind, een kind dat met een moeilijke bevalling op de wereld is gekomen, een couveusekind, een kind dat een huilbaby was, een kind dat als baby veel ziek is geweest, een gehandicapt kind, kortom elk kind dat niet op de reclame voor luiers lijkt een grotere kans op mishandeling, verwaarlozing en misbruik loopt dan een kind dat zo op de televisie kan

Als ouder bent u 'verdacht' als u relatieproblemen hebt en vooral als er weinig sociale contacten zijn. Als u veel tijd doorbrengt met chatten, vertel dat dan niet. De conclusie zou wel eens kunnen worden getrokken dat u weinig 'echte' sociale contacten hebt en in de put zit (onderzoek genoemd in NRC Handelsblad van 18 oktober 2003). Ook kan het voor de RvdK een slecht teken zijn als er sprake is van langdurige of blijvende lichamelijke klachten, want die kunnen ontstaan zijn door traumatisering. En traumatische ervaringen kunnen weer een negatief effect op het opvoeden hebben. Dit is

extra ernstig als uw kind psychosomatische klachten heeft of als er sprake is van lage zelfwaardering bij het kind.

Geef verder geen informatie waaraan makkelijk verkeerde conclusies verbonden kunnen worden, zoals over bedplassen. Volg deze tactiek ook als het schriftelijke vragenlijsten betreft die u moet ondertekenen.

Dus nogmaals: vertel nooit iets waarvan u niet wilt dat het in het rapport terecht komt.

Zelfs als er afgesproken is dat dit niet zal gebeuren, gebeurt het soms toch. Vertel het dus niet! Zeg simpelweg: 'Hier wil ik niet op antwoorden,' of: 'Ik vind dat deze vraag niets te maken heeft met het onderzoek.'

Weiger ook informatie te geven over uw financiële situatie; zeg niet hoe hoog uw inkomen is en ook niet waar het vandaan komt. Uit inkomensgegevens worden soms zeer onterechte conclusies getrokken. Zeg eenvoudig dat u niet illegaal aan geld komt en verder alleen dat het genoeg is om van te leven.

Om u een idee te geven van het beeld dat de RvdK heeft van een achterstandsgezin (en dus niet van u moet krijgen): roken door de ouders, (veel) huisdieren, geen dagelijkse douche/badcultuur, eten met het bord op schoot voor de televisie, met veel mensen in een huis wonen, kleine kinderen die laat naar bed gaan. Verder worden als ongunstige omstandigheden beschouwd: onvolledige gezinnen (vooral een alleenstaande moeder met enkele kinderen van verschillende vaders), schulden en financiële problemen in het algemeen, uitkeringen wegens werkloosheid of arbeidsongeschiktheid en tweede-generatieproblematiek onder allochtone jongeren die op straat rondhangen en van school wegblijven.

Als uw gezin het tegendeel is van een achterstandsgezin (u hebt een universitaire opleiding, een uitstekende baan en een mooi huis), zult u merken dat dit net zo goed tegen u pleiten kan. U hebt het kind toen het nog niet naar school ging aan een hulp 'overgelaten' (de koningin zou er slecht afkomen bij de RvdK); uw kind zou gezegd hebben dat het niet zo wil worden als zijn ouders, die altijd maar bezig zijn met geld verdienen; en er is geen sprake

van een normale moeder-dochterrelatie (zonder dat daar een argument voor gegeven wordt).

Kortom, het is niet goed of het deugt niet.

U kunt ook elk contact met de RvdK weigeren. Als u die weg volgt, is het toch verstandig het dossier op te vragen. U bent niet verplicht de RvdK binnen te laten, u bent ook niet verplicht met zijn medewerkers te praten of uw kind met hen te laten praten. Als u weigert, loopt u wel het risico dat de RvdK een voorlopige ondertoezichtstelling (VOTS) aan de kinderrechter vraagt en krijgt. Tegen een voorlopige OTS kunt u niet in hoger beroep, alleen in cassatie.

Gevaarlijk in dit verband is artikel 261 van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek: 'Indien dit noodzakelijk is in het belang van de verzorging en opvoeding van de minderjarige of tot onderzoek van diens geestelijke of lichamelijke gesteldheid, kan de kinderrechter de gezinsvoogdij-instelling op haar verzoek machtigen de minderjarige gedurende dag en nacht uit huis te plaatsen. De machtiging kan eveneens worden verleend op verzoek van de raad voor de kinderbescherming of van het openbaar ministerie.' En: *Wegwijzer Onderzoeksmodel*, pag. 77: 'Aan de wijze waarop de samenwerking tot stand komt, ontleent de raadsonderzoeker veel informatie.'

- Maak de raadsonderzoeker duidelijk dat u bereid bent tot hulp en begeleiding voor uzelf en de kinderen voor problemen die hij eventueel signaleert, maar vertel niet uit uzelf over vrijwillige hulpverlening waar u niets aan gehad hebt. Dit is van belang, want in art. 1:254 BW staat: 'Indien een minderjarige zodanig opgroeit dat zijn zedelijke of geestelijke belangen of zijn gezondheid ernstig worden bedreigd, en andere middelen ter afwending van deze bedreiging hebben gefaald of, naar is te voorzien, zullen falen, kan de kinderrechter hem onder toezicht stellen van een stichting als bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg.' Van een BJZ dus.
- Zeg als daar aanleiding toe is dat u tot elke hulp bereid bent, maar dat u het heel erg zou betreuren als uw kind uit huis geplaatst zou worden. Zeg vooral niet iets in de trant van 'over mijn lijk', of 'dat

lukt jullie nooit'. Dan lokt u alleen maar uit dat het kind al voor de zitting wordt opgehaald of op school wordt opgepikt.

- Als u de indruk hebt dat de raadsonderzoeker eigenlijk van tevoren al weet wat er uit het onderzoek zal komen, wend u dan tot de unitleider. U kunt deze beschouwen als een soort EHBO-post. Als het echt helemaal misloopt, verzoek de directeur dan schriftelijk de raadsmedewerker te vervangen.

De volgende passage uit *Deskundigheid in het geding*, het proefschrift van B. van den Berg (pag.r222), geeft te denken:

'Indien de raad voor de kindbescherming in eerste OTS-zaken door het protest van de ouders tijdens het Raadsonderzoek vermoedt dat de rechter geen genoegen zal nemen met alleen een Raadsrapport, is de Raadsonderzoeker volgens een geïnterviewde rechter vaker geneigd een externe deskundige in de zaak te betrekken voordat het verzoekschrift wordt ingediend. Een dergelijk externe deskundigenonderzoek drukt niet op het budget van de rechtbank, maar via de raad voor de kindbescherming rechtstreeks op het budget van het Ministerie van Justitie. Vervolgens vindt de rechter in het dossier een extern deskundigenrapport van een goed bekend staande deskundige. Uit de interviews blijkt dat de rechter dan vaker, in weerwil van het protest van verweerder, het RvdK- en extern deskundigenrapport zal volgen. Een extern deskundigenrapport van de raad voor de kindbescherming in het dossier voorkomt dus in dergelijke gevallen de benoeming van een onafhankelijke deskundige. De rechtbank draagt dan geen kosten voor een onafhankelijk deskundigenonderzoek, waardoor ook uit dit praktijkonderzoek volgt dat artikel 182 lid 3 Rv slechts een papieren regeling geeft voor de kosten van een onafhankelijk deskundigenonderzoek.'

Misschien een zwaar argument om zolang het verzoekschrift van de RvdK tot OTS en/of uithuisplaatsing nog niet de deur uit is, dus zolang de gesprekken nog aan de gang zijn, maar min of meer te doen of u 'achterlijk' bent, niet te hevig te protesteren?! Dat zou dus betekenen: houd al uw kruit droog voor de rechter.

De externe deskundige

De externe deskundige is als het goed is de BIG-geregistreerde psychotherapeut, gezondheidszorgpsycholoog of psychiater die een onderzoek instelt in opdracht van BJZ, de RvdK of de kinderrechter. De externe deskundige kan ook een bureau van gedragsdeskundigen zijn. Vraag bij het eerste contact altijd naar het BIG-registratienummer. Dat registratienummer is bedoeld om u de garantie van vakmanschap (en tuchtrecht) te geven. Is de deskundige niet geregistreerd, weiger dan bij de opdrachtgever schriftelijk elk contact met hem onder opgave van deze reden. U bent wel bereid tot een onderzoek, maar niet door zomaar iemand. Het is uitermate belangrijk dat u hierop let. Als men een onderzoeker inschakelt die niet onder tuchtrecht valt, wat zit daar dan achter? Is hij soms bereid tot een 'diagnose op bestelling'?

Er zijn verschillende heikele kwesties rond de externe deskundigen. Allereerst is de kwaliteit van de deskundigen niet altijd even goed. Er zijn zelfs zeer slechte deskundigen(bureaus), die veel gevraagd worden door de rechter en aanbevolen worden als 'absoluut onafhankelijk' op nascholingscursussen voor advocaten.

Daarnaast (maar niet onafhankelijk daarvan) zijn de eigenlijke motieven van de opdrachtgevers vaak niet zuiver. Wat te denken van een gezinsvoogd die gebrek aan overtuigingskracht tracht te compenseren met een uitspraak van een deskundigenbureau? Een raadsmedewerker kan hetzelfde willen doen. Als deze medewerker eigenlijk niet veel meer te bieden heeft dan a) ik ben de deskundige en b) ik zeg dat het in het belang van het kind is als we die en die richting uitgaan, zal het soms aantrekkelijk zijn om een cliënt van zich af te schudden via een onderzoeksaanvraag bij een externe deskundige.

Het komt tamelijk vaak voor dat in de vraagstelling of in de bijlagen bij de onderzoeksopdracht suggesties voorkomen over de gewenste diagnose. Het is ook gebleken dat zelfs de praktijk van het begin van de jaren negentig waarin opdrachtgever en uitvoerder vaak tussentijds contact hadden over de gewenste diagnose nog niet geheel is afgesloten.

Een heel andere kwestie is dat veel onderzoeksvragen niet gesteld behoren te worden of immoreel zijn. Wat bijvoorbeeld te denken van een onderzoek naar de wenselijkheid van een omgangsregeling van een kind met een ouder

bij wie het niet woont als er wegens een strafblad geen redenen zijn waarom een omgangsregeling verhinderd zou moeten worden? Moet een ouder na een scheiding ineens gescreend worden op de deugdelijkheid van zijn/haar ouderschap of de invulling daarvan? Zelfs al zou uit zo'n onderzoek een juiste conclusie worden getrokken, dan is het onderzoek nog steeds ongewenst omdat er onnodig kostbare tijd mee verloren gaat.

De deskundigenbureaus kunnen niet uitgebreid aan waarheidsvinding doen (in ieder geval in veel mindere mate dan de RvdK zou kunnen). Daarnaast blijkt er in de praktijk ook weinig animo te bestaan om informanten te consulteren. Informanten als gezinsleden, bureu, enzovoort kunnen de zaak echter van een andere kant belichten, waardoor de kans op foutieve inschattingen kleiner zou kunnen worden.

U begrijpt dat het niet eenvoudig is om in het algemeen een advies te geven over hoe met deze moeilijkheden om te gaan. De mogelijkheden worden o.a. ook bepaald door uw rechten.

Uw rechten

Als u akkoord bent gegaan met een extern onderzoek, dan is het zaak om invloed te krijgen op de keuze van de externe deskundige of het deskundigenbureau. Handvat daarvoor vindt u in de *Richtlijnen voor het (laten) verrichten van extern onderzoek*, een uitgave uit april 1996 van Justitie en onderdeel van het *Normenrapport 2000* (te vinden op www.kinderbescherming.nl). Het Normenrapport 2000 is per 1 januari 2009 vervangen door het *Kwaliteitskader 2009*, maar de Richtlijnen blijven van kracht, zoals de Minister van Justitie op 10 augustus 2009 heeft geschreven aan de Tweede Kamer. Deze richtlijnen waren samengesteld door een commissie met onder meer vertegenwoordigers van RvdK, gedragswetenschappers en deskundigenbureaus. In de wandelgangen heet deze commissie ook wel Commissie-Dekker. In de richtlijnen staat dat u mag meebeslissen over de keuze van de deskundige of het deskundigenbureau. We raden u aan om rond te vragen wat de ervaringen met een bepaald deskundigenbureau zijn. Als u het voor elkaar weet te krijgen dat de keuze valt op een goede en onafhankelijke deskundige, dan is er vaak veel gewonnen. Wat niet wil zeggen dat dit in de praktijk allemaal zo gemakkelijk gaat. Probeer verder de onderzoeksvragen zo te krijgen dat ze gedragswetenschappelijk van aard zijn, probeer ervoor te zorgen dat er geen suggesties over gewenste diagnoses in de vraagstelling zitten, dat er geen immorele vragen worden gesteld of vragen waar-

van de beantwoording niet echt goed mogelijk is. Ga precies na wat voor materiaal door de opdrachtgever (BJZ, RvdK of kinderrechter) als achtergrondinformatie wordt meegestuurd. Vraag in ieder geval om een kopie van de volledige opdracht met alle volledige bijlagen, zelfs als u denkt dat u die bijlagen wel hebt. De reden is dat er toch zo door de opdrachtgever met de voorinformatie kan worden gemanipuleerd dat de deskundige in feite erg eenzijdig wordt voorgelicht. Denk bijvoorbeeld aan een raadsrapport dat bij de stukken zit: u bent in de veronderstelling dat het commentaar dat u op het rapport heeft geschreven onderdeel is van dat rapport, maar dat is lang niet altijd het geval. U kunt dit rechtzetten door daartegen bij de opdrachtgever te protesteren en tegelijkertijd de ontbrekende stukken aan de externe deskundige te sturen. Zicht op de precieze tekst van de voorinformatie is ook nuttig om een eventuele informant bij de externe deskundige te kunnen beargumenteren. Reden kan uiteraard zijn dat u meent dat het meegestuurde pakket de zaak te scheef belicht. Volgens de *Richtlijnen* van Commissie-Dekker hebt u het recht om informanten voor te stellen. Zo iets dient u schriftelijk te doen en met redenen omkleed. De externe deskundige kan zo'n verzoek niet zonder meer naast zich neerleggen en is verplicht een eventuele afwijzing van een informant in het uiteindelijke deskundigenrapport te motiveren.

Andere rechten die u hebt tijdens het onderzoek

U hebt recht op inzage in het dossier (ook tussentijds), recht op kopie en recht op rectificatie van de voorlopige rapporten. Dat staat allemaal in de *Richtlijnen* van de Commissie-Dekker. U hebt ook het recht om een commentaar te schrijven naar aanleiding van het rapport, dat vervolgens integraal onderdeel van het rapport behoort te worden.

Wat er vaak fout gaat is het volgende. Wij menen dat het vanzelfsprekend is dat onderzoeksverslagen eerst ter rectificatie aan de cliënt worden aangeboden alvorens er conclusies worden getrokken. Soms doen deskundigenbureaus dat echter allemaal in één keer: men krijgt het hele rapport in conceptvorm ineens te zien. Men mag dan, terwijl de conclusies er al staan, de feitelijke onjuistheden uit de verslagen halen. Niemand gelooft dat de conclusies nog in aanmerking komen om te worden gewijzigd. U kunt er echter op aandringen alle onderzoeksverslagen afzonderlijk op feitelijke onjuistheden te mogen onderzoeken alvorens het definitieve rapport (met

conclusies) wordt gepresenteerd, waarop u dan weer een commentaar kunt schrijven. Overigens zijn er deskundigenbureaus die de conclusies op het juiste moment trekken en de hierboven aangeprezen systematiek als vanzelfsprekend beschouwen, ook al is zij tijdrovend.

We hebben in 2003 te maken gehad met een deskundigenbureau waarvan een 'onderzoeker' (psycholoog, niet BIG-geregistreerd, geen psycholoog-Nederlands Instituut voor Psychologen) weigerde inzage te geven in het conceptrapport, het al naar de rechter gestuurde rapport wel besprak en toen er gewezen werd op een absolute misser (iets wat alleen door de moeder in kwestie verteld zou kunnen zijn, maar niet verteld was omdat het doodgewoon niet waar was) doodleuk opmerkte dat dit het definitieve rapport was, dat er daarom niets in veranderd of aan toegevoegd werd en dat het al bij de rechter lag. Een grote fout? Jammer dan. En in 2008 gaf een psycholoog wel inzage in het conceptrapport, maar weigerde hij er een blunder uit te halen. De moeder maakte daarom gebruik van haar blokkaderecht, wat haar door de rechter zeer kwalijk werd genomen: zij moest wel iets te verbergen hebben. De gezinsvoogd plaatste het kind daarop plotseling uit huis (en breide dat later recht bij de kinderrechter), omdat de psycholoog zelfs zijn beroepscode doorbroken had door hem te waarschuwen dat het kind niet veilig was bij de moeder. Tijdens de klachtenprocedure hierover verklaarde de psycholoog dat hij nooit enig contact met de gezinsvoogd had gehad. Maar het kind bleef uit huis geplaatst.

Het is mogelijk dat u vindt dat u onjuist bent behandeld en/of dat men tot de verkeerde conclusies is gekomen. U hebt dan de mogelijkheid om een klacht of meerdere klachten in te dienen, of kunt vragen om contra-expertise of een second opinion.

Klachtrecht: mogelijkheden en nut

U kunt een interne klacht tegen de deskundige indienen. Soms krijgen mensen de indruk dat de interne regeling eigenlijk gebruikt wordt om ze aan het lijntje te houden, om zodoende klachten bij andere instanties zo lang mogelijk uit te stellen. Als het goed is, geeft de deskundige u ongevraagd tijdens de eerste ontmoeting een klachtenregeling. De voorwaarden waaraan die klachtenregeling moet voldoen zijn vermeld in de *Richtlijnen* van de Commissie-Dekker.

In ieder geval moet men zich kunnen wenden tot een onafhankelijke klach-

tencommissie. Bij sommige deskundigenbureaus bestaat zo'n klachtencommissie alleen maar in naam. Volgens de *Richtlijnen* behoort een pedagoog die in deze branche werkzaam is lid te zijn van de Nederlandse vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO). Controleer of dat inderdaad het geval is en vraag naar kwalificaties.

Psychologen behoren gezondheidszorgpsycholoog te zijn en BIG-geregistreerd. Als zij lid zijn van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) kunt u behalve bij een medisch tuchtcollege ook bij het NIP over hen klagen. Psychiatrie is een medische specialisatie, en psychiaters vallen daardoor automatisch onder het medisch tuchtrecht.

De NVO, het NIP en het Medisch Tuchtcollege beschikken over Colleges van Toezicht, die een zekere kwaliteitscontrole zouden moeten uitoefenen in die zin dat ze klachten behandelen over overtredingen van de betreffende beroepscode. Als men dus vindt dat een psycholoog zich tijdens het onderzoek niet volgens zijn beroepscode heeft gedragen, kan men een klacht bij het NIP indienen. Bij zowel de NVO als het NIP kan men tegen een beslissing van een College van Toezicht nog eenmaal beroep aantekenen (College van Beroep). Tegen een beslissing van een Medisch Tuchtcollege kan men beroep aantekenen bij het Centraal Medisch Tuchtcollege.³

Het nadeel van de procedures bij de bovengenoemde beroepsgroepen is dat ze over het algemeen erg lang duren: vaak langer dan driekwart jaar; tot en met het hoger beroep duren dergelijke zaken circa anderhalf jaar.

Een mogelijkheid tot klagen over het overtreden van de *Richtlijnen* van de Commissie-Dekker door de externe deskundige is er verder niet, behalve de Nationale Ombudsman als uw klacht niet ouder is dan één jaar.

Externe deskundigen vallen niet onder de Inspectie Jeugdhulpverlening, niet onder de Wet op de jeugdzorg en niet onder een ministerie. Ook van die kant behoeft dan ook geen toezicht te worden verwacht.

Contra-expertise, second opinion en aanvullend onderzoek

Er bestaat altijd de mogelijkheid om bij de rechter contra-expertise en/of een second opinion aan te vragen. Sterker, men heeft hier recht op. Dat betekent helaas echter niet automatisch dat men niet voor de kosten opdraait.

3 Zie op www.stichtingkog.info in de map Publicaties 'De kracht van de klacht'.

In de *Richtlijnen* van de Commissie-Dekker komt ook een hoofdstukje over dit onderwerp voor. De opdrachtgever heeft de beleidsruimte om, bijvoorbeeld op verzoek van de cliënt, tot een contra-expertise te besluiten. In dat hoofdstuk is echter in het geheel niet aangegeven wanneer dat is toegestaan. De cliënt weet dus niet wanneer hij erop moet aandringen, de potentiële opdrachtgever weet in dit geval niet wat wijs is en wil de rechter verder niet in de wielen rijden.

Men kan ook buiten de rechter om een contra-expertiserapport laten opstellen, waarvoor u uiteraard zelf moet betalen. Probeer hiervoor een onderzoeksbureau te vinden dat ook wel voor justitie werkt. Daarmee voorkomt u dat het rapport ongemotiveerd verworpen wordt.

In het proefschrift van Van den Berg staat over contra-expertise:

'... dient de ouder zelf aan de rechter te verzoeken of een contra-expertise mogelijk is. Indien een ouder een dergelijk verzoek doet, kan de rechter dit uitsluitend weigeren indien de contra-expertise niet van belang is voor de eindbeslissing en het belang van het kind zich tegen contra-expertise verzet. (...) is de rechter echter bevoegd om een door een ouder aangeboden contrarapport te weigeren indien het rapport niet tot de beslissing van de zaak kan leiden en het belang van het kind zich daartegen verzet' (pag. 74-75).

Als de externe deskundige psycholoog of pedagoog is, kan hij als gezondheidszorgpsycholoog ingeschreven zijn. Controleer dat bijvoorbeeld op www.bigregister.nl. Ook kunt u aan de deskundige bewijs vragen van zijn registratie bij het BIG (let op: niet bij het ROG). Als hij niet ingeschreven staat, valt hij niet onder enig tuchtrecht. Dat is een goede reden om het onderzoek te weigeren en te verzoeken het onderzoek op te dragen aan een wel bij het BIG-register ingeschreven gezondheidszorgpsycholoog.

Als het om een onderzoek in het kader van OTS gaat, dus terwijl er al een OTS is, weiger een onderzoeksbureau dan alleen als u schriftelijk heel duidelijk maakt dat u wel wilt meewerken aan het onderzoek, maar niet door dit bureau, waarvoor BJZ geen ander argument gegeven heeft dan 'wij werken er altijd mee'.

Stichting KOG heeft meegemaakt dat een moeder mondeling had verteld waarom zij niet wilde dat haar kind door een bepaald bureau onderzocht werd en zij dit onderzoek dus weigerde, en dat er vervolgens een verzoekschrift tot uithuisplaatsing de deur uitging. U staat sterker bij de rechter als u kunt bewijzen dat u geschreven hebt dat u in principe wel wilt meewerken, maar dat u liever, en ook alleen maar liever, een onderzoek hebt door een bureau dat bij ouders beter bekendstaat. Eindig uw brief met bijvoorbeeld: *'Ik verzoek u mij te laten weten welk ander onderzoeksbureau u het onderzoek zult opdragen.'* Bovendien krijgt u in reactie op uw brief ofwel gewoon een ander onderzoeksbureau ofwel de mededeling dat u toch echt moet meewerken. Dan kunt u tegen die schriftelijke aanwijzing van de gezinsvoogd een procedure van bezwaar en beroep aangaan.

Samenvattend kunnen wij zeggen dat het buitengewoon belangrijk is om een goede externe deskundige, goede vragen en goede voorinformatie te organiseren. Lukt dat niet of maar gedeeltelijk, dan zijn in geval van onjuiste conclusies de rampen vaak niet te overzien: als het al lukt om sommige conclusies terug te draaien, dan kost dat veel tijd en moeite. Daarbij moet men ook een halve deskundige zijn om zoets op de juiste manier te doen.

De heer N.J.M. Mul stuurde Truus Barendse de volgende bijdrage over de gedragswetenschappers die werkzaam zijn binnen onder meer de BJZ's:

De gedragsdeskundige

'In menig rapport van de RvdK of BJZ staat een zin als 'de intern gedragsdeskundige is op consultatieve wijze betrokken geweest' of 'de gedragsdeskundige maakt deel uit van het multidisciplinair team'. Een indicatiebesluit van BJZ wordt meestal ondertekend door een gedragswetenschapper.

Hoe zit dat nu? Wie zijn dat nu die gedragswetenschappers? Een paar tips waar op te letten.

Volgens art. 35 Uitvoeringsbesluit bij de Wet op de jeugdzorg dient een gedragswetenschapper een indicatie tot bepaalde zorg te stellen. Als 'zorg' geldt bijvoorbeeld ook een Onder Toezicht Stelling of een Uit Huis Plaatsing.

De gedragswetenschapper die een oordeel velt over de toekomst van uw kinderen dient een 'gekwalificeerd gedragswetenschapper' te zijn. Dit is een psycholoog of (ortho)pedagoog die op zijn minst BIG-geregistreerd is.

Om te weten te komen of iemand BIG-geregistreerd is, kan men dit eenvoudig opvragen bij www.ribiz.nl/zoeken/ en men krijgt direct antwoord of iemand geregistreerd is en zo ja als wat in welk register.

Indien iemand BIG-geregistreerd is, heeft dat zijn voordelen in de situatie als u niet zo tevreden bent: dan is namelijk het 'Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg' (www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl) bevoegd om klachten te behandelen tegen die persoon. Klachten kunt u volgens de regels die u vindt op de hier genoemde website indienen, zonder advocaat!

Er bestaan gedragsregels voor psychologen en (orthopedagogen), die zich kunnen aansluiten bij een beroepsvereniging. Deze zijn het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) (www.psynip.nl) en de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) (www.nvo.nl). Beide beroepsverenigingen hebben tevens hun eigen beroepscode en klachtenregeling.

Om erachter te komen of iemand in zo'n register staat ingeschreven, kan men een berichtje sturen naar de webbeheerder en men krijgt in de regel binnen 24 uur antwoord.

Het nut van bovengenoemde zaken is dat men meerdere klachtenprocedures kan voeren tegen gedragswetenschappers in dienst van RvdK of BJZ dan wel soortgelijke instanties. Men kan gelijktijdig klachten indienen bij zowel het Regionaal Tuchtcollege als bijvoorbeeld NVO of NIP, men heeft hiervoor géén advocaat nodig, de adressen staan op de genoemde websites.

Wat zoal de meest klagenswaardige zaken zijn die ik tegengekomen ben in de loop der jaren:

- Beweringen doen over een kind en zijn ouders zonder het kind in kwestie zelf onderzocht te hebben. Een diagnostiek 'van horen zeggen' is niet toegestaan!
- Volledig negeren van ouders (een gedragswetenschapper dient in zijn onderzoek altijd de ouders te betrekken).
- Negeren van gangbare wetenschap. Ik noem: veel waarde wordt gehecht aan bijvoorbeeld 'hechting aan het pleeggezin'; er wordt voorbijgegaan aan de wetenschap, die juist beklemtoont hoe belangrijk het voor een kind is om een goede band met beide ouders te hebben! Ook wordt de schade op lange duur door UHP en de ronde langs pleeggezinnen en instellingen vaak genegeerd door instanties.

- *Onjuiste uitgangspunten: gedragswetenschappers worden soms alleen maar ingezet om het beleid van 'UHP is in feite adoptie' goed te praten, ten koste van de kinderen en hun band met de ouders.*

Afhankelijk van de uitkomst van een klachtenprocedure kunt u het resultaat gebruiken om een indicatiebesluit tot UHP van uw kinderen bijvoorbeeld te laten vernietigen door de rechter, dan wel om een verzoek in te dienen tot beëindiging van UHP.

U zult wel denken dat er vele klachten zijn behandeld over die gedragswetenschappers bij de diverse instanties... Helaas: velen weten dit niet en hebben de moed niet om die procedures te starten.

Ook komt dit door het vaak min of meer geheime bestaan van de gedragswetenschapper. Wettelijk moeten de indicatiebesluiten echter ondertekend zijn door een gekwalificeerd gedragswetenschapper, die het kind in kwestie ook daadwerkelijk onderzocht heeft!

N.J.M. Mul, arts (BIG-geregistreerd!)

Het raadsrapport

Misschien is de raadsonderzoeker bereid u tussentijds de gelegenheid te geven een deelrapport op feitelijke onjuistheden te controleren en deze te verbeteren. Deze 'bouwstenenmethode' kan helpen voorkomen dat er conclusies getrokken worden uit onjuiste veronderstellingen. Deze werkwijze staat op gespannen voet met wat de raadsonderzoekers in de interne opleiding leren. Gelukkig bestaan er ook raadsonderzoekers die gewoon hun eigen gezond verstand gebruiken.

Tip

Voor het eerste gesprek met de raadsonderzoeker hebt u een kopie van het volledige dossier opgevraagd. Het is verstandig op te vragen wat er sindsdien is bijgekomen als het conceptrapport klaar is. In ieder geval is het contactjournaal toegevoegd. Let u ook op dat e-mails en faxen erin zitten.

De RvdK mag niet zomaar gedeelten van het dossier van uw kind achterhouden, ook niet om de privacy van een derde te beschermen. Dat mag

alleen met toestemming van het Ministerie van Justitie. Als die toestemming er niet is en het dossier toch niet volledig is, wend u dan tot de directeur.

Als dat niet onmiddellijk helpt, neem dan zelf telefonisch contact op met het Ministerie van Justitie. Krijgt u geen uitzicht op een spoedige oplossing, wend u dan tot de bestuursrechter. U kunt daarvoor een brief schrijven aan de arrondissementrechtbank waar uw woonplaats onder valt, sector bestuursrecht (aantekenen met ontvangstbevestiging, enzovoort: zie punt 4.) Zet boven de brief: 'Versnelde behandeling'.

Een enkele maal krijgen ouders een conceptrapport en moeten zij dat vlug even lezen. Dat hoeft u niet te accepteren. U hebt er recht op een kopie te krijgen en die thuis rustig door te lezen, samen met wie u maar wilt. Neemt u daar maar een week voor. Als u dus een kopie toegestuurd krijgt met de mededeling dat de RvdK aanneemt dat u het ermee eens bent als u over drie dagen niets hebt laten horen, schrijft u een briefje (aangetekend met ontvangstbevestiging, zie punt 4) dat dit niet zo vlug gaat en dat u op die en die datum uw commentaar zult leveren.

Een rapport over het eigen kind lezen is voor de meeste ouders moeilijk. Ze ervaren de hele situatie als bedreigend, herkennen zich niet in het rapport, vinden het soms tendentiekus maar kunnen niet onmiddellijk zien waardoor dat komt. Lees het, leg het weg, lees het op een later tijdstip weer, en herhaal dat. Laat het lezen aan een paar mensen en bespreek het met hen. Let daarbij op de volgende punten:

- Klopt het voorblad (namen, geboortedata, enzovoort).
- Zijn alle pagina's genummerd of zitten er ongenummerde tussen die dus ongemerkt zouden kunnen verdwijnen?
- Worden alle informanten duidelijk genoemd?
- Controleer bij alle informanten of zij inderdaad gezegd hebben wat er staat. Hebben zij misschien ook iets gezegd wat niet in het rapport staat,

maar waardoor wat wel in het rapport is opgenomen in een ander licht komt te staan?

- Weten de informanten uit eigen waarneming wat zij verklaard hebben?
- Zijn alle feitelijke mededelingen juist (dus mededelingen als: heeft drie-maal een gebroken sleutelbeen gehad)?
- Zijn alle feitelijke mededelingen voldoende duidelijk? Niet voldoende duidelijk is bijvoorbeeld: heeft herhaaldelijk botbreuken gehad. Wel voldoende duidelijk is: heeft eenmaal een sleutelbeen gebroken door een val met een bromfiet, heeft eenmaal een pols gebroken op de ijsbaan, heeft eenmaal een been gebroken door een val van de trap thuis.

Dit is belangrijk, want 'heeft herhaaldelijk botbreuken gehad' suggereert mishandeling voor wie dat erin wil lezen. Door de bromfiet en de ijsbaan apart te vermelden, houden we één geval van botbreuk door mogelijke mishandeling over.

- Geeft de raadsonderzoeker neutraal de feiten weer of is er sprake van een waardeoordeel?
(Bijvoorbeeld: 'Om de week bivakkeren de kinderen bij vader.')
- Maakt de raadsonderzoeker opmerkingen die niet onjuist zijn, maar die een 'dubbele inhoud hebben'? (Bijvoorbeeld: 'De bezorgdheid van de moeder over de kinderen is oprecht.' De bezorgdheid van de vader niet dan?)
- Is steeds duidelijk wie er aan het woord is: een informant of de raadsonderzoeker?
- Zijn er andere onduidelijkheden in het rapport?
- Bent u tevreden over het taalgebruik? 'Vader zegt' bijvoorbeeld maakt op de lezer (de rechter dus) een andere indruk dan 'vader beweert'.
- Maken allerlei kleinigheden samen, juist ook weglatingen, dat het rapport tendentius is, dus de rechter een bepaalde kant op dwingt?

- Zet per pagina uw commentaar op papier. Dring erop aan dat door u onjuist bevonden feiten in het rapport zelf veranderd worden en dat uw correcties niet alleen als commentaar worden toegevoegd. Meer kunt u niet doen: dit is geen recht.
- Vraag eerst de mening van uw advocaat over wat u naar de RvdK wilt sturen.

De RvdK verandert nu het rapport of voegt alleen uw commentaar toe. Lees het veranderde rapport. Bent u nu echt helemaal tevreden? Zo niet, schrijf dan weer een commentaar en stuur dit ook rechtstreeks aan de rechter met vermelding van de zittingsdag (aantekenen met ontvangstbevestiging, enzovoort).

Als de RvdK uw commentaar alleen heeft toegevoegd, stuur het dan voor de zekerheid rechtstreeks aan de rechter met vermelding van de zittingsdag (aantekenen, enzovoort).

Tip Als het niet mogelijk is het bovenstaande voor de zitting voor elkaar te krijgen, vraag dan uitstel. Of: verras de RvdK maar en vertel op de zitting aan de rechter wat u te melden hebt naar aanleiding van het rapport. Neem uw commentaar ook op papier mee!

Een enkele maal heeft een ouder nog geen rapport ontvangen, laat staan commentaar kunnen geven, en nadert de zittingsdatum. Vraag ook in dergelijke gevallen om uitstel.

Prof. dr. G.P. Hoefnagels (jurist en psycholoog) schreef in zijn boek *Opstellen over rapportage (1996)*:

'De lezer, die verantwoordelijk is voor de beslissing, wil door de feiten voorlicht worden, niet door de visie van de rapporteur op die feiten. De rapporteur mag niet op de stoel van de lezer gaan zitten, maar dient hem door een werkelijkheidsgetrouwe voorlichting gelegenheid te geven zich een oordeel te vormen, zonder evenwel op diens oordeel vooruit te lopen. (...) Vaak zien we echter, dat de rapporteur niet de feiten weergeeft, maar de eigen conclusies uit die feiten of dat het rapport een motievenconstructie is ter ondersteu-

ning van eigen advies. Belangrijke gegevens voor het totaaloordeel kunnen dan weggelaten zijn. Deze rapporteur heeft de werkelijkheid beperkt tot zijn eigen – noodzakelijk gebrekkig – inzicht. (...) Wanneer de rapporteur de concreta echter onmiddellijk met zijn eigen oordeel vermengt of deze steeds een duwtje geeft in de door hem gewenste richting (d.i. zijn advies), dan leidt dit tot verarming, vervaging, verwringing en versluiering van het beeld en tot verlies aan functie en verantwoordelijkheid' (pag. 3-4).

Weet u nog van de Raadsvisie?!

En:

'De bevooroordeelde rapporteur ziet niet alleen de feiten verwrongen en de situatie scheef, doch ziet slechts de feiten, die in de lijn van zijn vooroordeel liggen. Het vooroordeel werkt als een trechter: het laat slechts door wat binnen de opening van het ingeperkt waarnemingsvermogen valt' (pag. 40). 'De personalia beperken zich tot naam, geboortedatum, en adres van man, vrouw en kinderen. De rapporteur vermeed hier reeds meer te noemen, want zelfs het noemen van beroep, werkloosheid, echtscheiding of loon (...) is of overbodig of voor sommige lezers al zo veelzeggend, dat kennisname - ongeweten - in een vooroordeel onttaardt' (pag. 49). 'In de praktijk der rapportage is de onexactheid en de vermenging van werkelijkheid met conclusies, commentaren en beschouwingen het grootste euvel' (pag. 51).

Werkaantekeningen

Uw dossier bestaat uit uw persoonsgegevens. Verder maken medewerkers meestal aantekeningen.

'Het inzagerecht omvat niet persoonlijke werkaantekeningen van de hulpverlener. Daaronder worden verstaan apart opgeborgen, voor anderen niet toegankelijke aantekeningen die de hulpverlener voor persoonlijk gebruik nodig heeft.' (Leenen, pag. 260).

De RvdK meent daar een derde soort stukken aan toe te kunnen voegen: professionele werkaantekeningen (Wegwijzer Onderzoeksmodel: 53). Deze zijn echter wel voor anderen toegankelijk, namelijk voor het multidisciplinaire team, en dus zijn zij onderdeel van het dossier. Sta erop dat men u ook kopie

van dit 'schaduw dossier' verstrekt. Dat zal niet meevallen, maar u kunt zich hiervoor tot de bestuursrechter wenden (zie 22 alinea 3).

Zoals er stukken zijn die u niet mag zien van de RvdK, zo zijn er soms ook stukken die de RvdK zelf liever niet wil zien. KOG heeft enkele jaren geleden meegemaakt dat een moeder in haar onervarenheid op aanraden van een kleuterjuf een beroep deed op de RvdK (dat zou nu BJZ moeten zijn). Zij wilde niet dat het kind onbegeleid contact had met zijn vader, omdat de kleuter tekeningen maakte met enorme geslachtsdelen en de vader blootfoto's van hem maakte. Zij liet de foto's zien en de raadsmedewerker kopieerde deze. Wat men daar ook van mag denken, wat er daarna gebeurde was in ieder geval wonderlijk: na enige tijd bleken de foto's en de kopieën uit het dossier verdwenen zonder daarin een spoor te hebben achtergelaten. Toen zij de RvdK hierop attendeerde, kreeg zij te horen dat de foto's aan haar teruggestuurd waren. Zij vertelde ons echter dat zij ze nooit ontvangen had. In 2009 meldde een vader aan KOG dat de moeder van zijn kinderen enkele malen aangifte tegen hem had gedaan van kindermishandeling. De RvdK stelde een onderzoek in en hij bracht stukken in die opgesteld waren door onder meer de school en het kinderdagverblijf. De raadsmedewerker zei echter dat de RvdK zelf besliste hoe om te gaan met informanten, en de vader kreeg de stukken teruggestuurd. KOG heeft hem geadviseerd de stukken dan maar te bewaren voor de rechter.

Controleer dus af en toe de inhoud van het dossier van uw kind: niet alleen om te zien wat er bijgekomen is, ook om te zien of er niets verdwenen is. Soms kost het moeite een stuk in het dossier te krijgen, bijvoorbeeld een verklaring van een psychiater dat hij behandeling of medicatie niet meer nodig vindt. De raadsmedewerker zegt dan bijvoorbeeld dat het niet relevant is en weigert het stuk aan te nemen. Stuur het in dat geval per post en controleer later of het in het dossier zit.

'Doek & Vlaardingebroek geven duidelijk weer dat het inzage recht op stukken van de Raad voor de Kinderbescherming in drie regelingen is vervat, namelijk het Normenrapport II van de Raad voor de Kinderbescherming zelf; de regeling van artikel 811 Rv; en de regeling die de Wet op de jeugdhulpverlening geeft. (...)

Het Normenrapport II regelt het recht op inzage van stukken tijdens het begin en de voorbereiding van de verzoekschriftprocedure. Dit betekent feitelijk

dat betrokkenen op dit inzagerecht een beroep kunnen doen tijdens het lopende onderzoek van de maatschappelijk werker. De regeling van artikel 811 Rv waarborgt de inzage van stukken tijdens de rechterlijke procedure, maar de ouders en de oudere minderjarige behoeven uitsluitend een beroep op artikel 811 Rv te doen indien de Raad voor de Kinderbescherming hen stukken heeft onthouden in een eerdere fase. De regeling die de Wet op de jeugdhulpverlening geeft, geldt ten slotte pas nadat de rechter de maatregel heeft uitgesproken' (Van den Berg, pag. 78-79).

Spoedmaatregelen

Hierna worden de maatregelen behandeld in de volgorde onderzoek, OTS en UHP – alsof dat opeenvolgende gebeurtenissen zijn. Dat kan natuurlijk, maar in de praktijk wordt een en ander vaak geregisseerd. Een ouder wordt dan opgeroepen voor de kinderrechter, waar hij te horen krijgt dat zijn kind, hangende een onderzoek, onder toezicht wordt gesteld en uit huis wordt geplaatst, terwijl op hetzelfde moment een raadsmedewerker het kind van school of uit het ziekenhuis aan het halen is om het naar een geheim adres te brengen. Dat adres kan voorgoed geheimgehouden worden. Wij raden u daarom aan al minstens een dag voor de zitting uw kind te laten 'weglopen' (onderduiken). Ten eerste kan het kind dan niet plotseling door een wildvreemde naar een onbekend adres gebracht worden (dat kan niet goed zijn voor een kind), en ten tweede kunt u tegen de rechter zeggen dat het kind verdwenen is en dat u vreest dat het niet tevoorschijn zal komen als er nu een uithuisplaatsing wordt opgelegd. De kans dat de rechter echt naar u luistert – en niet alleen naar de RvdK –, is dan groter. Verzoekt u hem in ieder geval de concrete feiten aan u bekend te maken die OTS, uithuisplaatsing en de grote spoed nodig maken.

Terwijl de spoedmaatregel plaatsvindt hangende een onderzoek naar de gegrondheid ervan, wordt met dat onderzoek vaak helemaal geen haast gemaakt. Een onderzoeksfase kan vele maanden duren en vaak blijven de onderzoeksresultaten aanvechtbaar.

Een voorlopige ondertoezichtstelling (VOTS) kan met een telefoontje naar de kinderrechter verkregen worden. Het is toch zaak in het oog te houden dat pas tijdens de zitting bij de kinderrechter daarna beslist gaat worden over de vraag of het kind nu wel of niet onder toezicht gesteld wordt. Ga

naar die zitting met een advocaat, want zonder advocaat is de kans dat de rechter werkelijk naar u luistert veel kleiner. Zorg dat u en uw advocaat het dossier over uw kind grondig bestudeerd hebben. Vraag naar concrete feiten die de ondertoezichtstelling nodig zouden maken!

Seksueel misbruik

Wij horen te vaak dat ouders vermoeden dat hun kind seksueel is misbruikt en alarm slaan door contact met een ziekenhuis of BJZ en dat het resultaat is dat het kind uit huis gehaald wordt, zelfs zonder dat de ouders maar gehoord hebben van een voorlopige ondertoezichtstelling. Als het nog meer tegenzit, worden zij zelf als verdachte beschouwd. Als vervolgens komt vast te staan dat die verdenking ongegrond is, betekent dat nog niet dat het kind onmiddellijk terugkomt. Er is tenslotte tijd geweest om andere bedreigingen voor het kind te 'vinden'.

Wij zijn geneigd te zeggen: zoek geen enkel contact met een instantie. Als u een vermoeden hebt wie de dader is, neem dan het zekere voor het onzekere en houd uw kind bij hem uit de buurt. Uw eerste verantwoordelijkheid is tenslotte uw eigen kind.

De kinderrechter

Om vast te stellen of uw kind wordt bedreigd, verlaat de rechter zich bijna altijd geheel en al op het rapport. Raadsmedewerkers zijn beëdigd, maar dat schijnt als voornaamste effect te hebben dat zij voor de rechter geloofwaardiger zijn dan u bent. *Dit maakt de zittingen bij veel kinderrechtters tot showprocessen.*

Maar u kunt heus wel een kinderrechter treffen die doet wat hij moet doen: rechtspreken.

Die bestudeert dus wel het rapport en ziet dan wat daar misschien niet in klopt. Hij luistert naar uw bezwaren tegen het rapport en naar uw bezwaren tegen de gedwongen hulp. Vraag weer (zie punt 15) zo veel mogelijk mensen die uw kind en uw gezin goed kennen een brief te schrijven. De school, de muziekschool of de sportclub hebben misschien een beeld van uw gezin en van uw relatie met uw kinderen. Stuur de brieven aan de rechter en aan de RvdK (de wederpartij).

Uw bezwaar tegen de gedwongen hulp kan zijn dat het probleem inmiddels minder erg is, of helemaal niet (meer) bestaat. Uw bezwaar tegen de

gedwongen hulp kan ook zijn dat het probleem er nog wel is, maar dat u zelf voor hulp zorgt en dus niet gedwongen hoeft te worden hulp te accepteren. U moet niet denken dat het dan niet uitmaakt of het gedwongen hulp is of niet. Als er eenmaal een ondertoezichtstelling is, gaat de gezinsvoogd (zie verderop) zich waarschijnlijk bemoeien met meer zaken dan dit ene probleem. Het is nooit nuttig om te zeggen dat het probleem er wel is, maar dat het uw schuld niet is. Het gaat er namelijk niet om of het uw schuld is. Het gaat er alleen maar om of het probleem bestaat.

De zitting

Als het rapport klaar is, dient de RvdK al dan niet een verzoekschrift bij de kinderrechter in en volgt de zitting. De ouders worden daarvoor opgeroepen. Kinderen van twaalf jaar en ouder krijgen ook een oproep voor de zitting, kinderen jonger dan twaalf jaar kunnen de rechter schriftelijk vragen door hem gehoord te worden.

Tip

Op de zitting zijn ook aanwezig een vertegenwoordiger van de RvdK (niet de opsteller zelf van het rapport) en een medewerker van BJZ. Wij adviseren u er bij het begin van de zitting op te staan dat de vertegenwoordiger van BJZ de zaal verlaat (bespreek dit van tevoren met uw advocaat). Dat zal enige opschudding geven en enige discussie, maar als u en uw advocaat er werkelijk op staan, zal het gebeuren. Zittingen bij de kinderrechter vinden plaats achter gesloten deuren: u bent partij en de RvdK is de verzoekende partij, verder heeft dus niemand er iets te zoeken.

Het nut van deze actie is dat u hebt benadrukt dat deze zitting geen formaliteit behoort te zijn, maar dat de rechter erachter moet zien te komen of er werkelijk reden is voor kinderbescherming. De RvdK vindt van wel, u vindt van niet: de rechter moet rechtspreken!

U kunt ook juist helemaal de andere kant opgaan: verzoek de rechter de zitting een openbare zitting te laten zijn (dat is misschien nuttig als er een journalist in de gang zit). Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft in 2006 de uitspraak gedaan dat zittingen achter gesloten deuren niet geoorloofd zijn, maar ondanks aandringen van KOG heeft Nederland zijn

wetgeving nog niet aangepast. Overigens heeft KOG twee brieven ontvangen van het Ministerie van Justitie. De eerste van 14 juli 2009 die eindigt met: 'Na afloop van dit onderzoek zal aanpassing van voornoemd artikel plaatsvinden in die zin dat deze in lijn is met de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens', en de tweede van 1 oktober 2009: 'Ik kan u berichten dat dit onderzoek is afgerond en dat op dit moment een voorstel van wet tot aanpassing van artikel 803 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in voorbereiding is. *U kunt de voortgang van het traject volgen via www.justitie.nl/wetgeving, waar bijvoorbeeld voorontwerpen van wet worden gepubliceerd.*' (zie hoofdstuk 15).

Tip

- **Als het alleen om een ondertoezichtstelling[verwijzing! !!] gaat en u bent het er niet mee eens, zeg dat dan op de zitting, en hou vol.** Sommige rechters gaan eindeloos door om u maar te laten zeggen dat u het ermee eens bent en er het nut van inziet. Soms geeft de rechter een heel verkeerde voorstelling van de OTS: zou het niet fijn zijn als u iemand had die een knutselclubje kon helpen zoeken (Truus Barendse heeft dit een rechter letterlijk horen zeggen!)? De rechter heeft de tijd? U hebt ook de tijd. Als u het er niet mee eens bent, bent u het er niet mee eens. Tenslotte kan er narigheid van komen, zoals een BJZ dat op een later tijdstip toch nog uithuisplaatsing verzoekt. Weiger doodgewoon uw instemming. Het is voorgekomen dat een rechter om die reden de OTS niet uitsprak. Van Wijk waarschuwt in haar proefschrift 'Hoezo noodzakelijk?': 'De OTS, al dan niet gecombineerd met een plaatsingsbeschikking, is verreweg de belangrijkste maatregel. Dat komt niet alleen omdat de OTS veel vaker wordt uitgesproken dan ontheffing en ontzetting, maar ook omdat *gezinsvoogdij in de praktijk de belangrijkste toegangspoort vormt naar ontneming van het gezag tegen de wens van de ouders*' (pag. 263).
- Als u op een zitting verschijnt, probeer dan een goede indruk te maken. Zie er keurig uit, wees kalm en beheerst. Een moeder mag in tranen uitbarsten, een vader mag alleen maar bezorgd zijn. Word in geen geval driftig en scheld niemand uit. U bent een geschrokken en bezorgde ouder – geen dolle stier die iemand nog wel eens zal krijgen. Dus nogmaals: blijf kalm.

Let ook op uw taalgebruik. Er zijn rechters die het erger vinden als iemand zegt: 'Dat is gelogen,' of: 'Vuile leugenaar,' dan het feit dat er gelogen wordt. Zeg liever iets als: 'Volgens mij is dat anders, en wel...'. Val niemand in de rede. Antwoord zo zakelijk en kort mogelijk. Veel vragen zijn te beantwoorden met simpel ja of nee. Doe dat dan ook. Wees in geen geval sarcastisch of humoristisch. Dat geeft maar misverstanden. 'Hebt u uw dochttertje aangerand?' 'Ja hoor, en de hele voetbalclub ook.' U bedoelt nee? Zeg dan gewoon nee: niemand kwaad gemaakt, en misverstand uitgesloten.

- U bent op de zitting om met de rechter te spreken, niet met iemand anders. Ga niet overal tegen in. Schud maar eens uw hoofd als er onzin over u verteld wordt. Of vraag de rechter of u iets mag zeggen.
- Rechters blijken op de zitting soms zaken te weten die ze eigenlijk niet kunnen weten en die ze niet behoren te weten. Wij weten niet hoe dat mogelijk is, maar wij hebben het wel een aantal malen gehoord. Bent u al eens veroordeeld? Zorg er dan voor dat uw advocaat dat weet. Er is namelijk een kans dat de rechter er opeens mee op de proppen komt. U bent wegens mishandeling toen en toen veroordeeld? Niets zo erg als een advocaat die dat op de zitting voor het eerst hoort, dus met de mond vol tanden staat en misschien ook wel aan uw zaak begint te twifelen. Laat dat niet gebeuren en vertel hem alles van tevoren.

De kinderrechter spreekt de OTS uit. Als die er eenmaal is, gaat hij alleen nog over uithuisplaatsing en over verlenging en (op uw verzoek) over opheffing van de beschermingsmaatregelen, omgang met het kind en vervanging van BJZ.

Ook kan de kinderrechter (schriftelijke) beslissingen van Bureau Jeugdzorg, de zogenoemde aanwijzingen, op verzoek van een ouder met ouderlijk gezag of op verzoek van een kind van minstens twaalf jaar toetsen en vernietigen. Dit toetsen van de schriftelijke beslissing (de 'aanwijzing') kunt u zelf verzoeken in een brief aan de kinderrechter. U hebt daarvoor dus geen procu-

reur (en dus geen advocaat) nodig. Of dat verstandig is en of dat in uw geval verstandig is, moet u zelf beoordelen. Er worden heel weinig aanwijzingen gegeven, zodat er voor de rechter niet veel te toetsen valt.

Een interessante uitspraak in dit verband is de uitspraak van de Hoge Raad van 26 september 2003, te vinden onder meer in *Rechtspraak van de Week* (2003: 150):

'Noch de wet van 26 april 1995 tot herziening van de maatregel van onder-toezichtstelling van minderjarigen (Stb. 1995, 255), noch de geschiedenis van haar totstandkoming biedt een aanknopingspunt voor de opvatting dat de kinderrechter – en in appel het hof – het belang van het kind niet zelfstandig zou moeten beoordelen en dit belang niet ten volle bij zijn beslissing in aanmerking zou moeten nemen. Voor die opvatting is te minder aanleiding, nu de kinderrechter en de rechter in appel dienen uit te gaan van de feiten en omstandigheden ten tijde van hun beslissing en dan ook in voorkomend geval rekening moeten houden met omstandigheden die zich na de beslissing van de GVI [nu BJZ, KOG] hebben voorgedaan, terwijl zij ook omtrent nieuwe ontwikkelingen inlichtingen kunnen winnen (een en ander ook conform rechtspraak van het EHRM).'

Deze uitspraak van de Hoge Raad wordt besproken in het Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht van december 2003. De Hoge Raad was dus van mening dat er geen enkel argument te bedenken was waarom de kinderrechter en de rechter in een hoger beroep alleen maar zouden 'marginaal toetsen': kijken of een BJZ redelijkerwijs wel tot een bepaalde beslissing zou kunnen komen. Dus niet alleen: kon iemand dit redelijkerwijs wel beslissen, maar: is dit de best mogelijke beslissing geweest volgens mij?

Een kind wordt zelden uit huis geplaatst als de kinderrechter dat niet heeft beschikt (helaas kunnen wij niet zeggen 'nooit'). Er zijn wel nogal wat BJZ's die zich niets van een omgangsbeschikking aantrekken (vraag daarom altijd meteen een dwangsom!), evenmin als zij zich iets van een inspectierapport aantrekken.

En dat kan allemaal. Het Ministerie van Justitie geeft op dit punt niet thuis. Daar gaan wij niet over. Wie dan wel? Niemand. De provincies hebben geen invloed op de RvdK, zij zijn wel verantwoordelijk voor de BJZ's.

Sinds 1995 beperkt de kinderrechter zich dus tot de rechtsprekende taak, dat wil zeggen dat hij de kinderbeschermingsmaatregel uitspreekt, verlengt, en opheft, op uw verzoek en/of op verzoek van de minderjarige die minstens twaalf jaar oud is.

Wraking

Als u vindt dat de rechter het te bont maakt, dus als u duidelijk meent te merken dat hij bevooroordeeld is, kunt u vragen of een andere rechter de zaak kan behandelen. U zegt dan dat het u te bar wordt: 'Ik wil u wraken, ik zal de president van deze rechtbank verzoeken de zaak door een andere rechter te laten behandelen.'

Let wel: dit kan tijdens de zitting mondeling gebeuren of na de zitting schriftelijk. Zie erop toe dat de griffier het opschrijft, zie er ook op toe dat daarna de zitting echt stopt. Als de rechter door wil gaan alsof hij doof is, moet u erop wijzen dat u hem hebt gewraakt, zeggen dat u wilt dat de griffier het noteert en de zaal verlaten. Als u met een advocaat werkt, moet u deze mogelijkheid van tevoren met hem bespreken. Veel advocaten zijn hier absoluut niet toe bereid. (Dat is een van de redenen waarom het soms de voorkeur verdient te werken met een advocaat uit een ander arrondissement. Die hoeft niet te denken: morgen sta ik weer voor deze rechter.) Aan de president van de rechtbank schrijft u vervolgens een brief waarin u zo letterlijk mogelijk weergeeft wat de rechter zei waardoor u aan zijn onpartijdigheid ging twifelen. Vervolgens wordt u opgeroepen voor een zogenoemde wrakingzitting, die alleen gaat over de vraag of er voldoende aanleiding is om een andere rechter de zaak te laten behandelen. Als alles loopt zoals u had gehoopt, wordt de zaak daarna inderdaad behandeld door een andere rechter dan de gewraakte rechter. Dit vertraagt uw zaak natuurlijk wel met een aantal weken. In plaats van een wrakingverzoek kunt u ook een klacht indienen bij de president van de rechtbank.

Uw advocaat

U hebt geen advocaat nodig voor een contact met de kinderrechter; u moet er maar over denken of dat in uw geval verstandig is. Als u zonder advocaat werkt, moet u de kinderrechter schriftelijk vragen of u bijvoorbeeld een verzoek tot opheffing van de OTS aan hem mag voorleggen. Op advocaten wordt in het verband van kinderbescherming een beroep gedaan door ouders die wensen dat:

- er geen kindbeschermingsmaatregel (OnderToezichtStelling) wordt uitgesproken;
  - de maatregel OTS wordt beëindigd;
  - de OTS niet wordt verlengd;
  - hun onder toezicht gestelde kind niet Uit Huis wordt geplaatst;
  - de UHP wordt beëindigd;
  - de UHP niet wordt verlengd;
  - hun kind niet wordt overgeplaatst;
  - hun kind wordt overgeplaatst naar een bepaald gezin;
- er meer of ander (bijvoorbeeld zonder aanwezigheid derde) contact met hun kind is;
  - zij inzage in een dossier van hun kind krijgen;
  - de instelling een andere gezinsvoogd aanstelt;
  - de kinderrechter een andere (gezins)voogdijinstelling benoemt;
  - zij informatie over hun kind krijgen van mensen die beroepsmatig met het kind te maken hebben (gehad), dus ook schoolrapporten ontvangen en uitgenodigd worden voor ouderavonden;
  - zij niet worden ontheven of ontzet van/uit het ouderlijk gezag.

Verder doen *pleegouders* een beroep op een advocaat omdat zij willen dat:

- een kind niet wordt overgeplaatst, of;
- niet terug gaat naar zijn ouders.

Ook *grootouders* komen in beeld:

- als grootouder die pleegouder wil worden of als pleegouder die bang is dat het kleinkind wordt overgeplaatst. Een groot-pleegouder heeft niet erg veel rechten als grootouder, meer als pleegouder (zie hoofdstuk 7). Soms wensen grootouders of andere familieleden (meer) contact met het uit huis geplaatste kind.

Een valkuil voor advocaten is de bovenbeschreven houding van sommige rechters. Zij toetsen onvoldoende, dus de advocaat moet dat doen. Vraag uw advocaat om dat samen met u ook echt te doen: elk dossier opvragen en alles controleren, tot en met bijvoorbeeld de registratie van een psycholoog. Dat kost heel veel tijd. Veel kunt u zelf doen: dat bespaart veel geld en u weet zeker dat het gebeurt.

Het loont misschien de moeite met uw advocaat te overleggen of u meerdere toevoegingen kunt krijgen in verband met de verschillende instanties: bijvoorbeeld apart voor verweer tegen het verzoekschrift van de Raad voor de Kinderbescherming en apart voor de als onderbouwing van het verzoekschrift dienende rapportage van de Forensisch Psychiatrische Dienst.

Men moet altijd vragen om het *volledige* dossier en het *totale* dossier, dus alle delen van het dossier die zich misschien bevinden op verschillende plaatsen of in verschillende informatiedragers: kopieën van stukken worden vaak niet graag afgestaan, dat geldt in het bijzonder voor e-mails en faxen. Laat u niet wijsmaken dat die niet tot het dossier behoren. *Vraag ook expliciet om een contactenlijst.* Als een ouder een oproep heeft gekregen van een AMK, is het nuttig niet alleen bij dit AMK, maar ook bij het BJZ waar het AMK onderdeel van is het totale en volledige dossier op te vragen, en omgekeerd.

Op 2 september 2009 heeft BJZ Drenthe dat in een brief aan KOG duidelijk geschreven:

'Als ouders bij Bureau Jeugdzorg – de Toegang een verzoek tot inzage van het dossier doen, krijgen zij zonder een apart verzoek tot inzage van het AMK dossier geen inzage. Beide afdelingen voeren aparte dossiers.'

Zie voor vergelijkbare brieven van andere Bureaus Jeugdzorg: www.stichtingkog.info.

U kunt tegen beslissingen van de kinderrechter (behalve tegen voorlopige ondertoezichtstelling) in hoger beroep gaan bij het gerechtshof; daar is wel een advocaat voor nodig.

U kunt niet in hoger beroep gaan als de rechter weigert BJZ te vervangen, dan is alleen cassatie mogelijk. Maar denk nog maar eens diep na als u een provinciaal BJZ wilt inruilen voor een van de landelijk werkende instellingen. Zie hierover hoofdstuk 5 alinea 3.

Let op: voor vervanging van de gezinsvoogd (dus niet BJZ) moet u bij de directeur van BJZ zijn. U kunt hem als u ouderlijk gezag hebt verzoeken de gezinsvoogd te vervangen. Eerst moet u daartoe een klacht indienen, daarna kunt u de directeur verzoeken de gezinsvoogd te vervangen.

De kinderrechter heeft een OTS opgelegd.

Nu vraagt u aan BJZ om de rechter te verzoeken die OTS op te heffen, bijvoorbeeld omdat de omstandigheden veranderd zijn.

BJZ weigert.

Bezwaar bij BJZ.

Beroep bij de kinderrechter als bestuursrechter.

Hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep.

Dit kan dus zonder advocaat. Als u een niet-advocaat als gemachtigde voor u laat optreden, moet deze een schriftelijke machtiging van u en een identificatiebewijs bij zich hebben op de zitting.

U kunt dus een situatie creëren waarin u kunt handelen zonder advocaat kan (maar nogmaals: is dat wijs? U hebt misschien inhoudelijk niet veel aan uw advocaat, maar om serieus genomen te worden door de rechter kunnen veel mensen toch eigenlijk niet goed zonder). Advocatenhulp is bepaald niet gratis, maar volgens ons bijna onmisbaar om kans te maken serieus genomen te worden door de rechter. Misschien komt u in aanmerking voor een 'toevoeging', dan betaalt u veel minder. Kijk voor de grens waaronder u daarvoor in aanmerking komt op www.justitie.nl. U kunt ook de brochures *U wilt rechtsbijstand* en *Verklaring omtrent inkomen en vermogen* aanvragen via tel. 0800 8051 (maandag t/m vrijdag van 9 tot 21 uur) of bij vragen@postbus51.nl of voorlichting@minjus.nl.

Als u net te veel verdient voor een toevoeging, kunt u misschien gebruikmaken van Rechtshulp op Maat. Kijk op www.advocatenorde.nl: u kunt daar kantoren vinden die hun tarief aanpassen aan de draagkracht van hun client. Sommige kantoren houden een eerste gesprek gratis of tegen een zeer beperkt tarief. Als u opbelt voor een afspraak, vraag daar dan gerust naar. De bijstand van uw advocaat kan in dit soort kwesties duizenden gaan kosten. Vraag hem een schatting te maken en zeg desnoods dat u op zoek wilt gaan naar een goedkopere advocaat. Dat is niet gek: iedereen weet dat geld verdiend moet worden om het te kunnen uitgeven. Vraag uw advocaat regelmatig, bijvoorbeeld maandelijks, een rekening te sturen. En wat u nooit moet doen: uw advocaat als praatpaal gebruiken. Veel mensen bellen (voor zij de eerste rekening ontvangen hebben!) hun advocaat bijna dagelijks. Doe dat niet. Al die minuten telefoon bij elkaar worden honderden euro's op de rekening.

De keuze voor een advocaat zal dus mede bepaald worden door uw financiële mogelijkheden. Wij weten zeker dat duurder niet automatisch beter

betekent. 'Alle waar naar zijn geld' gaat op dit terrein niet op. Verder is misschien de beste manier om een advocaat te vinden die zich voor uw zaak zal willen en kunnen inspannen: informeren bij familie en bekenden. 'De wachtkamer van de dokter' is soms een uitstekende inlichtingsbron.

Op 13 mei 2009 is een nieuwe website van start gegaan: www.advocaten-overzicht.nl (gericht zoeken naar specialisten op bepaalde juridische terreinen en hun uurtarieven). *Trouw* schreef daarover op 14 mei:

'Advocaten moeten zich laten registreren op de site. Vooralsnog hebben lang niet alle ingeschreven advocaten hun tarieven vermeld. Uurtarieven kunnen sterk verschillen. (...) De site komt van DGN Publishers, dat vergelijkbare sites voor het notariaat en de zorg in het leven riep.'

Ten slotte is er nog www.debesteadvocaat.nl. Vraag om een kennismakingsgesprek. Veel advocaten rekenen weinig of zelfs niets voor zo'n gesprek. U legt de kwestie zo goed mogelijk uit en u zorgt ervoor dat u alle papieren bij u hebt. Nu kan de advocaat u en de zaak inschatten, en u kunt de advocaat inschatten.

Kinderbescherming is een terrein waar een advocaat toevallig in thuis moet zijn, dat hem veel tijd kost en waar hij beslist niet rijk en beroemd mee zal worden. Niet alle advocaten weten wat er in de beschermingswereld omgaat, niet alle advocaten geloven uw verhalen, niet alle advocaten hebben er zin in.

Krijgt u de indruk dat de advocaat u niet gelooft of dat hij u niet serieus neemt? Misschien weet hij te weinig van de praktijk. Dat wordt dan geen prettige samenwerking. Zeg maar dat u waarschijnlijk een andere advocaat zult zoeken. En dan belt u de volgende!

Let op: het heeft geen enkele zin een beroemde advocaat in te schakelen! Financieel komt u daar niet meer overheen en de praktijk van het jeugdrecht is zo speciaal dat een uitstekende strafpleiter in deze zaken dommer dan de poes kan lijken.

Hang de kindbeschermingsmaatregel aan de grote klok

En dat brengt ons op het volgende: een advocaat nodig hebben, en nog wel

omdat je strijd moet leveren om je kind, vervult de meeste mensen in het begin met schaamte. Al weten ze 100 procent zeker dat het allemaal onzin is, dat ze gewoon goede ouders zijn en dat de overheid geen enkele reden heeft om haar neus in hun gezin te steken: mensen schamen zich.

Dat is niet nodig: praat erover! Buren en familie komen er toch wel achter, en dan is het beter als ze het van uzelf horen. Vertel meteen hoe de vork in de steel zit, gesteld dat u daar zelf al achter bent gekomen. Heeft bijvoorbeeld de school een melding gedaan bij Bureau Jeugdzorg? Vertel het dan aan zo veel mogelijk ouders die een kind op die school hebben. Dan zijn zij gewaarschuwd, en misschien hoort u dat de school nogal vaak een melding doet. Werk samen met de ouders van de kinderen die daardoor zijn getroffen. Profiteer van hun ervaringen: samen sta je sterker. En erover praten vermindert de schaamte.

Als uw kind uit huis geplaatst wordt zijn er mensen die u niet meer willen kennen. Die hebben kennelijk zo'n groot vertrouwen in 'instanties' dat ze nu maar aannemen dat ze zich geweldig in u vergist hebben. Als uw kind weggelopen is en vervolgens uit huis geplaatst, is sociaal isolement niet een te groot woord voor de toestand waarin u terecht kunt komen. Dat is des te erger omdat mensen in contacten met de RvdK en BJZ's soms aan hun eigen gezond verstand gaan twijfelen.

Weliswaar staat er in de kranten af en toe een verslag van een kwestie waarvan de onzinnigheid van de getroffen maatregelen af druipt, veel mensen denken toch dat dat heel uitzonderlijke gevallen zijn en verdenken u nu van allerlei kwalijks. Attendeert u ze maar op www.stichtingkog.info en dit boek!

Conclusies

- **Vraag het dossier van uw kind op.**
- **De Raad voor de Kinderbescherming doet niet aan waarheidsvinding. Als u dit goed voor ogen houdt, bespaart dat veel ergernis.**
- **Zorg zelf voor informanten die uw gezin kennen en stel ze voor aan de raadsmedewerker.**
- **Als de RvdK niet met uw informanten wil praten, vraag ze dan een brief te schrijven.**

- **Lees het eindrapport zorgvuldig; controleer uitspraken bij de informanten.**
- **Houd uw kruit droog voor de kinderrechter om de externe deskundige te vermijden.**
- **Aarzel niet te klagen over de gedragswetenschapper van de RvdK bij zijn beroepsorganisatie.**
- **Zoek een advocaat die gelooft dat overheidsinstanties soms klets-koek als feiten presenteren, zelfs aan de rechter, en die niet bang is om in hoger beroep te gaan.**

U bent nu een gedwongen cliënt van Bureau Jeugdzorg

Het is normaal dat ouders het ouderlijk gezag over hun kinderen hebben. Dat betekent dat zij bepalen wat er met hun kinderen mag gebeuren. Maar de wet kent de verschillende kinderschermingsmaatregelen. Door zo'n kinderschermingsmaatregel, uitgesproken door de kinderrechter, wordt bemoeienis van buitenaf met de opvoeding van uw kinderen in het leven geroepen.

Stel, de kinderrechter vindt het verhaal van de RvdK beter dan het verhaal van u en uw advocaat. Dan spreekt hij een zogenoemde ondertoezichtstelling uit.

5.1 OTS BETEKENT DAT UW KIND ONDER TOEZICHT STAAT VAN EEN BJZ

Soms besteedt BJZ het werk uit aan een landelijke instelling. Als de rechter meteen op de zitting zegt dat hij een OTS gaat uitspreken, vraag dan om een provinciaal BJZ in plaats van een landelijke instelling. Als u daarvoor een reden moet geven, vertel dan dat de provinciale BJZ's meer vertrouwen genieten van ouderorganisaties – onder andere Kinderen-Ouders-Grootouders – dan de landelijke instellingen.

Landelijke instellingen zijn het Leger des Heils Jeugdzorg & Reclassering (LJ&R, AJL, UJL), SGJ (Stichting Gereformeerd Jeugdwezijn), William Schrikker Groep en Joods Maatschappelijk Werk. Alleen over Joods Maatschappelijk Werk hoort Kinderen-Ouders-Grootouders nooit iets: niet positief en niet negatief. Als de rechter u toch een landelijke instelling toewijst, is het zelfs de moeite waard alleen daartegen in hoger beroep te gaan en BJZ daarvoor in de plaats te vragen. Voor het hoger beroep geeft u dezelfde reden op: minder vertrouwen van ouderorganisaties.

Betekenis van de OTS

Door een kinderschermingsmaatregel gaat de staat zich met de opvoeding bemoeien, maar wat houdt dat in? Zolang het alleen om een ondertoezichtstelling gaat: weinig. In de *Justitiekrant* van 28 april 2000 verscheen het artikel 'Kinderen bescherm je niet van achter je bureau vandaan'. Daarin stond:

'Gezinsvoogden hebben gemiddeld 24 kinderen onder zich [nu 15, KOG], waardoor zij per maand gemiddeld één à anderhalf uur kunnen besteden aan direct contact met deze kinderen en hun ouders. (...) Doordat de gezinsvoogd in veel gevallen te weinig tijd heeft om zijn of haar werk goed te doen, escaleert de situatie binnen veel gezinnen met als gevolg dat kinderen vaker uit huis geplaatst moeten worden.'

En een stukje verderop over ouders:

'Die mensen zijn al bij de rechter geweest die hen heeft verteld dat ze gefaald hebben.'

Krasse taal. Kinderrechters maken er geen gewoonte van ouders te vertellen dat ze gefaald hebben, maar door de maatregel van ondertoezichtstelling op te leggen zeggen ze dat eigenlijk wel. Als een gezinsvoogd iedere maand een uurtje met het gezin praat hindert dat natuurlijk niet. Misschien hebben de gezinsleden er zelfs iets aan. Maar omdat wij weten dat heel veel onder toezicht gestelde kinderen uit huis geplaatst worden, en dus naar een kindertehuis of een pleeggezin gaan, is ons advies toch altijd: probeer er zo gauw mogelijk van af te komen. Het zijn er werkelijk heel veel: variërend van 27,5% van de ondertoezichtstellingen in Overijssel tot 78,7% in Noord-Holland, volgens de vragen die het CDA aan de Minister heeft gesteld in oktober 2009.

Lees **de eerste tip op pagina ?????** in het vorige hoofdstuk nog eens: aan advies en steun is altijd wel op een andere manier te komen.

Bureau Jeugdzorg als gezinsvoogdij-instelling

Het werk van BJZ valt onder de regels die de Wet op de jeugdzorg stelt. Let op: alles in de Wet op de jeugdhulpverlening wat niet expliciet gewij-

zigd is door de Wet op de jeugdzorg blijft gewoon wet. Behalve de landelijk werkende instellingen zijn de gezinsvoogdij-instellingen opgehouden te bestaan. Het werk van deze instellingen is nu een taak van de BJZ's.

Lees op www.stichtingkog.info in de map *Publicaties 'Jongleur over de schreef'*, het door Truus Barendse en Alice Jansen geschreven commentaar op hét handboek voor de (gezins)voogd: *De (gezins)voogd als jongleur, een methodisch handboek voor het (gezins)voogdijwerk* (2001).

U ziet hierin wat gezinsvoogden leren en wat u dus kunt verwachten. Dit commentaar kunt u ook gebruiken om uw gezinsvoogd bijvoorbeeld te laten zien dat het niet in overeenstemming met de wet is als hij informatie over uw gezin van uw huisarts probeert los te peuteren. Het nieuwe artikel 240 in het Burgerlijk Wetboek heeft namelijk geen betrekking op gezinsvoogden. ('Degene die op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van zijn ambt of beroep tot geheimhouding is verplicht kan, zonder toestemming van degene die het betreft, aan de raad voor de kinderbescherming inlichtingen verstrekken, indien dit noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de taken van de raad.')

Als er een OTS is uitgesproken, gaat BJZ aan de slag en krijgt u te maken met een gezinsvoogd. Verwar de gezinsvoogd niet met de gezinscoach: die werkt in een vrijwillig kader, de gezinsvoogd komt pas in beeld na een uitspraak van de kinderrechter. Deze gezinsvoogd heeft een opleiding tot maatschappelijk werker, in het beste geval op hbo-niveau. Mogelijk heeft hij bovendien een interne opleiding binnen BJZ gevolgd. Als dat zo is, heeft hij waarschijnlijk gebruikgemaakt van *De (gezins)voogd als jongleur*.

Nog belangrijker dan zijn opleiding zijn de houding en het karakter van de gezinsvoogd. Wil hij gezinnen helpen, wil hij kinderen van hun ouders redden, is hij vast van plan u zijn macht te laten voelen? Het komt allemaal voor.

Binnen zes weken nadat de OTS is uitgesproken, stelt de gezinsvoogd een *hulpverleningsplan* op (dat is misschien een en al schriftelijke aanwijzing). Hij moet daarover overleggen (en dat is dus iets anders dan meedelen) met onder meer het kind van twaalf jaar of ouder en de ouders.

U moet dan ondertekenen voor ‘gezien’. De Wet op de jeugdzorg zegt dus in artikel 24 lid 5:

‘Het hulpverleningsplan wordt niet dan na overleg met de cliënt vastgesteld. Het behoeft diens instemming, tenzij het zorg betreft waartoe een maatregel van kindbescherming verplicht.’

Als het hulpverleningsplan er niet op tijd is, is dat een mooie reden om de kinderrechter beëindiging van de OTS te verzoeken. De gezinsvoogd is na zes weken nog niet aan de slag gegaan, dus hoe dringend is het eigenlijk allemaal?

In het hulpverleningsplan moet staan: wat de OTS gaat inhouden (doelen voor de korte termijn en doelen voor de lange termijn), wanneer er met wie en waarover overleg zal zijn en hoe gezinsleden van het kind bij de hulpverlening betrokken worden (of waarom zij niet betrokken worden).

U hebt, net als bij de RvdK, recht op een kopie van alle stukken die samen het dossier vormen. Let erop dat het contactjournaal erbij zit. Daarin kunt u lezen met wie wanneer de gezinsvoogd over uw kind contact heeft gehad, wat dat contact heeft ingehouden en welke afspraken er gemaakt zijn. Hierin kunt u dus ook zien of uw privacy geschonden is. Soms doet een gezinsvoogd erg moeilijk over het overleggen van het contactjournaal. U kunt dan de formele weg bewandelen (directeur BJZ, rechter), u kunt ook zeggen: ‘Geen contactjournaal, geen contact. Hoe kunnen wij u vertrouwen als u dingen over ons schrijft die wij niet mogen lezen?’ Als de RvdK een stuk voor u geheim wil houden, moet daar toestemming voor zijn van het Ministerie van Justitie. BJZ bepaalt zelf of een stuk achter wordt gehouden om iemands persoonlijke levenssfeer te beschermen (niet die van het kind). Zo’n beslissing om u een stuk niet te geven kunt u voorleggen aan het College Bescherming Persoonsgegevens. Als het kind zestien jaar of ouder is, krijgt u het dossier alleen met toestemming van het kind. Vraag aan de gezinsvoogd of hij een door de gesprekspartner geparafeerd contactjournaal wil bijhouden. Dat voorkomt dat u later een klacht indient, bijvoorbeeld omdat hij een bespreking met u in het contactjournaal heeft geschreven waarvan u zegt dat die niet gehouden is.

Let op!

U bent nog gewoon de ouder van uw kind en u hebt nog gewoon het gezag dat u had voor de OTS werd uitgesproken.

Stel dat u van plan bent om met uw kind in het buitenland te gaan wonen: u hebt, ook met een OTS, dat recht nog steeds blijkens jurisprudentie van de Hoge Raad. Dus: niets zeggen (want anders wordt er misschien vlug een uithuisplaatsing geregeld en dan hebt u dit recht niet meer) en gewoon doen wat u van plan was. Sinds de hierboven al besproken tv-uitzending op 5 maart 2009 over jeugdzorgvluchtelingen wordt er echter gesproken over het sluiten van de grenzen, onder meer door het CDA en de SP. Als u zich inderdaad in het buitenland vestigt of uw kind naar het buitenland stuurt, is het verstandig BJZ een briefje te sturen waarin u meldt dat het kind nu in het buitenland woont (zonder dat verder toe te lichten) en als postadres bijvoorbeeld het adres van oma door te geven.

U hebt dus nog gewoon het gezag, maar u moet verder wel doen wat de gezinsvoogd zegt over de verzorging en opvoeding van uw kind. U kunt zich tot diens unitleider, tot de directie van BJZ en soms tot de kinder-rechter wenden (zie verderop) als u het er niet mee eens bent. Soms is het toch moeilijk om te bepalen of iets tot de bevoegdheid van de gezinsvoogd behoort. *Rechtspraak Familierecht* van december 2008 noemt in dit kader enkele uitspraken:

- Rechtbank Leeuwarden 14 december 1998, *FJR*, 1999, nr. 6, p.144: aanwijzing te ruim geformuleerd;
- Rechtbank Groningen 12 september 2000, *FJR*, 2002, 47: aanwijzing waarin bepaling hoofdverblijfplaats kind is toegestaan;
- Rechtbank Zwolle-Lelystad 3 oktober 2007, *RFR* 2007, 144: aanwijzing waarin is bepaald dat kind voortaan bij zijn vader zal wonen in plaats van bij zijn moeder is niet toegestaan;
- Rechtbank Breda 12 juni 2008, *RFR* 2008, 98: aanwijzing dat moeder zich met kind samen in gezinshuis laat opnemen te verstrekkend;
- Rechtbank Zutphen 31 juli 2007, *LJN* BB0833, *Prg.* 2007, 146: aanwijzing waarin verbod aan ouders om hun kind te laten besnijden is toegestaan.

Het kan gebeuren dat u een schriftelijke aanwijzing krijgt dat u een handtekening moet zetten, bijvoorbeeld onder een verklaring dat uw kind in een instelling in een isoleercel mag. Als dat van u helemaal niet mag, zet u die handtekening niet. Leg de kwestie binnen twee weken voor aan de kinderrechter. Als hij het met u eens is, vernietigt hij de aanwijzing.

Veel gezinsvoogden nemen niet vaker dan ongeveer eens in de zes weken contact op, keurig aangekondigd. In feite merkt u dan niet veel van de OTS zolang er geen plannen voor therapieën en dergelijke gemaakt worden waar u het niet mee eens bent.

Trainen voor de grote ramp

In *NRC Handelsblad* van 8 januari 2005 stond een artikel met de titel ‘Trainen voor de grote ramp’ over het enige opleidingsinstituut ter wereld voor internationale hulpverleners. Een van de dingen die deze hulpverleners daar leren, is omgaan met spanning in een crisissituatie als gegijzeld worden of door de politie gearresteerd worden.

‘Er blijken drie vuistregels te bestaan: bij elkaar blijven, respect tonen voor de belager, meewerken. (...) Nee, natuurlijk moet je soms juist helemaal niet meewerken. (...) Iedere situatie is weer anders.’

Als u eenmaal een OTS hebt, verkeert u in een crisissituatie: uw kind heeft een grote kans om uit uw gezin weggehaald te worden (zie hierboven onder het kopje Betekenis van de OTS). Dan zijn dezelfde drie vuistregels van toepassing.

1. *Bij elkaar blijven. Laat het niet merken als u en uw partner niet meer erg dol op elkaar zijn. Voor u het weet wordt er gesproken van een kind dat klem zit tussen de ouders, en dat is soms een reden om een kind weg te halen. Als uw kind uit huis geplaatst is, is bij elkaar blijven nog belangrijker. Stel dat uw kind uit huis is geplaatst omdat u verdacht wordt van seksueel misbruik. De strafzaak wijst uit dat u niets gedaan hebt. Hebben uw partner en u inmiddels laten blijken dat er veel ruzies zijn, dan is er toch een reden gevonden om het kind niet terug te laten gaan. Werk samen en val elkaar niet af waar de gezinsvoogd bij is of iemand van het kindertehuis. Probeer elkaar sowieso te steunen.*

2. *Respect tonen voor de belager. Als u de gezinsvoogd helemaal niet beschouwt als een belager boft u geweldig. Dan hebt u een gezinsvoogd getroffen zoals hij bedoeld is: iemand die een gezin wil ondersteunen. Veel mensen beschouwen de gezinsvoogd echter wel als een belager: hij kan ervoor zorgen dat zij hun kind verliezen. Respect tonen is in alle gevallen goed, en uiteraard soms heel erg moeilijk. In ieder geval is de gezinsvoogd een mens, en bijna alle mensen reageren sterk negatief op gevoeld gebrek aan respect. U hoeft het niet altijd eens te zijn met de gezinsvoogd, maar u moet wel altijd respect voor hem tonen. Dus bijvoorbeeld niet eerst een afspraak maken en dan niet thuis zijn, rustig wijzen op verkeerde veronderstellingen die als feiten worden gepresenteerd en op uw taalgebruik letten, ook al bent u nog zo gespannen. Iedereen weet wat 'respect tonen' inhoudt.*

3. *Meewerken. In principe werkt u mee met wat de gezinsvoogd voorstelt. Hij denkt dat meer sport goed is voor uw kind? U laat uw kind naar een sportclub gaan. Hij wil dat u een opvoedcursus doet? U gaat naar een opvoedcursus. Maar soms moet je natuurlijk helemaal niet meewerken. De gezinsvoogd zegt bijvoorbeeld dat u geen contact mag hebben met de school van uw kind, dat contact loopt nu via hem. U zegt kalm dat u nog altijd gewoon recht hebt op alle informatie over uw kind en dat u wel naar de ouderavond gaat of even met de juf gaat praten. Of u vertelt dat niet, maar doet het gewoon. Het is ook mogelijk dat de gezinsvoogd zegt dat het dossier eerst geschoond moet worden voordat u kopie kunt krijgen. U zegt dan kalm dat u gewoon recht hebt op het volledige dossier en dat u er alles aan zult doen om dat te krijgen, via hem, via de directeur en desnoods via het College Bescherming Persoonsgegevens of de rechter. Mensen kunnen het oneens zijn en toch rustig en vriendelijk met elkaar praten. De gezinsvoogd vertelt ook maar wat hij geleerd heeft, onder meer in De (gezins)voogd als jongleur. Attendeer hem bij dit soort onenigheden op www.stichtingkog.info.*

Wat hiervoor over omgaan met medewerkers van de RvdK gezegd is, geldt precies zo voor omgaan met een gezinsvoogd: u bent niet verplicht iemand binnen te laten; bevestig alle telefonisch gemaakte afspraken altijd schriftelijk; houd u altijd stipt aan afspraken; laat altijd iemand aanwezig zijn bij een gesprek; zorg ervoor dat al uw vragen beantwoord worden; u kunt vragen of u

het gesprek mag opnemen en als dat niet mag, laat uw vertrouwenspersoon dan aantekeningen maken en vraag de gezinsvoogd het gespreksverslag te ondertekenen voor akkoord; vraag de directeur de gezinsvoogd te vervangen als hij ook niet wil ondertekenen voor akkoord. Als de directeur dat niet doet, kunt u de kinderrechter vragen u een andere instelling te geven. Als de kinderrechter dat niet doet, bent u uitgepraat; maar als de rechter het wel doet, let u er dan op dat u nu niet te maken gaat krijgen met een landelijk werkende instelling: de rechter kán de uitvoering van de OTS opdragen aan een BJZ in een andere provincie.

Neem een aantal maanden de tijd om erachter te komen wat voor persoon de gezinsvoogd is.

Misschien hebt u het reuze getroffen en is 'uw' gezinsvoogd iemand die objectief is, nauwkeurig, vast van plan (en in staat!) u op die punten te ondersteunen waar u steun nodig zou hebben. Maar zolang u dat niet 100 procent zeker weet is het verstandiger met hem om te gaan zoals met een raadsmedewerker: zeg niet te veel; stort uw hart liever bij iemand anders uit (tutoyeer niet en laat u niet tutoyeren, dat lokt vertrouwelijke mededelingen uit); vertel vooral niet dat u ooit slachtoffer bent geweest (van mishandeling bijvoorbeeld); praat in het algemeen niet over het verleden. Als dat niet lukt, laat het verleden dan in ieder geval niet beginnen voor de geboorte van het onder toezicht gestelde kind. Benadruk de positieve kanten: u was dolgelukkig met de zwangerschap, de bevalling was een wonder en de wolk van een baby was een zelden huilende, goedlachse filmster in de dop. U hebt familie en vrienden om op terug te vallen, u kunt het leven en dit kind in het bijzonder heel goed aan en u ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet. En natuurlijk staat u geheel open voor de goede raad van de vakman!

Maar... als alles rozengeur en maneschijn lijkt, kan het weer gebeuren dat er geschreven wordt dat u en het kind een relatie hebben waarin het kind, misschien zonder dat te merken, niet de kans krijgt een eigen mening te ontwikkelen, een eigen leven te leiden, kortom een zelfstandig persoon te zijn. Als de gezinsvoogd een gesprek voert met u en het kind samen, val uw kind dan niet in de rede; laat toe dat de gezinsvoogd met hem of haar praat zonder dat u erbij bent (liefst iemand anders wel, bij voorkeur uw advocaat); kortom, laat zien dat u uw kind de ruimte geeft.

Wat u zich goed moet realiseren, is dat de gezinsvoogd part noch deel heeft aan de OTS. Hij heeft er niet aan meegewerkt, maar hij begint niet met een schone lei: hij gaat uit van het raadsrapport. Dat is voor hem de waarheid. Als u het onzin vindt, bewijst dat voor hem misschien alleen maar dat u echt gedwongen hulp nodig hebt. Hij is degene die u moet helpen bij de opvoeding van uw kind. De OTS is dus een vorm van hulpverlening, maar u kunt (of het kind van minstens twaalf jaar kan) die hulp niet weigeren. Als dat toch gebeurt, kan de gezinsvoogd u (of het kind van minstens twaalf jaar) een schriftelijke aanwijzing geven, bijvoorbeeld de opdracht om het kind spraaklessen of een sport te laten volgen.

Als u die aanwijzing niet opvolgt (en niet alleen dan), kan BJZ de kinderrechtster om uithuisplaatsing vragen, maar u kunt (en het kind van twaalf jaar of ouder kan) de kinderrechtster vragen de schriftelijke aanwijzing te vernietigen of gedeeltelijk te vernietigen. Dat moet gebeuren binnen twee weken nadat u de aanwijzing hebt ontvangen. Na die twee weken kunt u bij BJZ nog een verzoek indienen tot (gedeeltelijke) intrekking van de aanwijzing wegens gewijzigde omstandigheden (aantekenen met ontvangstbevestiging!). BJZ geeft binnen twee weken na ontvangst van het verzoek een schriftelijke beslissing. Die beslissing kunt u voorleggen aan de rechter. Geen tijdig antwoordt geldt als een weigering, waarmee u ook naar de rechter kunt.

Schrijf voor alle zekerheid een briefje aan uw huisarts en aan wie verder in dit verband van belang zou kunnen zijn dat u het niet goed vindt dat hij buiten u om inlichtingen geeft aan de gezinsvoogd. Informatie die niet gegeven wordt kan ook niet uit zijn verband gerukt of verdraaid worden. De gezinsvoogd leert namelijk dat hij recht heeft op alle inlichtingen over alle gezinsleden en dat het zijn plicht is die te verzamelen. Dit staat met zo veel woorden in De (gezins)voogd als jongleur; als inlichtingenbron worden de schoolarts en de huisarts speciaal genoemd (die dus aan een gezinsvoogd helemaal geen inlichtingen mogen geven zonder uw toestemming, behalve als ze te maken krijgen met 'een conflict van plichten').

Periode

De periode van OTS is maximaal een jaar. Na afloop van de periode kan de maatregel telkens weer voor maximaal een jaar worden verlengd.

Hulp en steun

Het 'toezicht' wordt dus uitgeoefend door de gezinsvoogd. De wet eist dat aan de ouder hulp en steun geboden wordt die erop gericht is om de ouder de verantwoordelijkheid zo veel mogelijk te doen behouden. Dit is een dode letter. Zelfs als u schriftelijk vraagt om steun waardoor u een betere opvoeder zou worden, zult u die vaak niet krijgen.

De instanties zijn van mening dat OTS'en altijd zeer problematische gezinssituaties betreffen ('multiproblemegezinnen'). Wij weten wel beter. Iemand kan met een OTS te maken krijgen doordat zijn puberkind na een conflict wegloopt, doordat de hulp die hij vraagt alleen gegeven wordt als er een OTS is of doordat hij hulp wil beëindigen. Dan wordt namelijk soms 'de hulpvraag veiliggesteld'. Door een OTS wordt de ouder dan gedwongen een zinloze of slechte behandeling voort te laten duren.

Als ouders uit elkaar gegaan zijn en er omgangsproblemen zijn, is er in principe een mogelijkheid een zogenoemde omgangs-OTS aan te vragen. Er zijn rechters die daar niet aan beginnen, er zijn er die het wel doen. De omgangs-OTS staat niet in de wet, en bestaat officieel dus niet. Eenmaal opgelegd is een omgangs-OTS gewoon een OTS. Vraag aan de rechter de omgang in de doelstellingen van de OTS op te nemen. En dan? Misschien komt er een gezinsvoogd die weet dat een ouder moeten missen veel verdriet geeft en schadelijk is voor een kind, en die er dus alles aan doet om te zorgen dat er wel omgang komt. Dan is er nog altijd de kans dat de ouder die de omgang frustreert een klacht indient over de gezinsvoogd (een reden is altijd wel te verzinnen) en er daarna een andere komt. Misschien heeft de ouder die de band met zijn kind wil beschermen nu twee tegenstanders: de andere ouder en de gezinsvoogd. Als het om een schoolgaand kind gaat, worden de twee tegenstanders makkelijk drie tegenstanders: de leerlingbegeleider (mentor, tutor) wordt soms door de gezinsvoogd in het kamp van de omgangsverhinderende ouder gehaald.

Misschien moet u alleen een 'omgangs-OTS' aanvragen als u van mening bent dat er alle reden is voor een 'gewone' OTS en dat het misschien zelfs beter is als uw kind niet opgroeit bij de andere ouder (dat uw kind dan bij u geplaatst zou worden, is alleen met veel strijd voor elkaar te krijgen).

Tip

Denk dus heel goed na voor u eraan begint, en doe het alleen als uw kind eigenlijk niets te verliezen heeft, wat de OTS ook voor gevolgen zou hebben.

5.2 UITHUISPLAATSING

De kinderrechter kan BJZ machtigen uw kind bij u weg te halen en bij een pleeggezin of in een kindertehuis onder te brengen. De wet eist dat dit 'noodzakelijk' is:

- in het belang van de verzorging en opvoeding, of;
- tot onderzoek van de geestelijke of lichamelijke gesteldheid van het kind (in dit laatste geval maximaal drie maanden).

Ook bij uithuisplaatsing wordt de wettelijk vereiste 'noodzaak' vaak geconstrueerd op grond van aanvechtbare motieven, en is dus vaak kletsboek.

Doel

Nog altijd moet tijdens de uithuisplaatsing het doel van de OTS nagestreefd worden: de ouder de verantwoordelijkheid zo veel mogelijk doen behouden en toewerken naar terugkeer van het kind in zijn eigen gezin.

Duur

Tot 1995 mocht een uithuisplaatsing in beginsel niet langer duren dan twee jaar. Sinds die maximumperiode verlaten is, wordt de uithuisplaatsing vaak gebruikt als een verkapte vorm van ontheffing uit de ouderlijke macht, geheel in strijd met het wettelijk doel van deze kindbeschermingsmaatregel.

Als u voelt aankomen dat RvdK of BJZ uithuisplaatsing gaat verzoeken, komt het goed uit als uw kind hem smeert, bij voorkeur niet naar een familielid met dezelfde achternaam als een van de ouders (KOG heeft meege maakt dat de politie aanbelde bij de zus van een jongetje; de ouders hadden hem even onvindbaar gemaakt, omdat het tehuis waar zij hem op advies van de huisarts vrijwillig ter observatie hadden ondergebracht hem per se wilde overplaatsen).

Laat uw advocaat in zijn eentje naar de zitting gaan. Als hij daar kan zeggen dat u tot alles bereid bent, zelfs tot een dagverblijf, maar niet tot een uithuisplaatsing, hebt u een kansje dat het wel een OTS wordt, maar geen uithuisplaatsing.

Als het kind minstens twaalf jaar is, moet hij juist wel van de mogelijkheid gebruikmaken om de rechter te vertellen wat hij van een uithuisplaatsing vindt (kinderen van twaalf jaar of ouder krijgen een uitnodiging om door de rechter gehoord te worden). Als uw kind dat te 'link' vindt, kan hij de rechter een brief schrijven. Het kind laat zo samen met u duidelijk horen dat hij thuis wil blijven wonen.

Een verleende maar ongebruikte machtiging tot uithuisplaatsing verloopt na drie maanden, daarna is er een nieuwe beschikking van de kinderrechter nodig (art.1:262 lid 3). U treft dan misschien een andere kinderrechter en u hebt opnieuw de kans verweer te voeren. Er zit hier wel een adder onder het gras: verhinderen dat uw kind uit huis geplaatst wordt terwijl er wel een machtiging tot uithuisplaatsing ligt van de kinderrechter is grond voor ontzetting uit de ouderlijke macht. Art. 269 lid 1 zegt:

'Indien de rechtbank dit in het belang van de kinderen noodzakelijk oordeelt, kan zij een ouder van het gezag over een of meer van zijn kinderen ontzetten, op grond van: (...) d. het in ernstige mate veronachtzamen van de aanwijzingen van de stichting enz. of belemmering van een uithuisplaatsing krachtens het bepaalde in artikel 261.'

Als u de uithuisplaatsing niet verhindert, maar het kind zelf wegloopt, is ontzetting niet aan de orde.

Als er een uithuisplaatsing is uitgesproken kunt u daartegen in hoger beroep. In dat verband kan het nuttig zijn dat uw kind verdwenen is, want zolang het kind nog niet ergens is ondergebracht staat u sterker. Ook is het niet helemaal uitgesloten dat het enige invloed heeft als uw klachten gegrond verklaard zijn. Een misverstand is, dat het hoger beroep de uithuisplaatsing uitstelt. Aan het eind van de beschikking van de kinderrechter staat 'uitvoerbaar bij voorraad', en dat betekent dat het voorlopig mag gebeuren, of u nu in beroep gaat of niet.

En verder

Een uit huis geplaatst kind kan natuurlijk ook zelf teruggaan naar huis. U kunt er min of meer op rekenen dat een plaats in een instelling niet langer dan twee weken wordt opgehouden. Lees hieronder over ontheffing en ontzetting.

Laat u niet wijsmaken dat een wegloper vervolgens in een gesloten inrichting geplaatst zal worden. In een gesloten inrichting komt een kind alleen als in de beschikking van de kinderrechter staat dat het een machtiging tot uithuisplaatsing in een gesloten inrichting is. De rechter geeft zo'n machtiging 'wegens ernstige gedragsproblemen van de minderjarige', en dan gaat het om spijbelen, zwerfgedrag, criminaliteit of prostitutie. Weglopen omdat een kind gewoon thuis wil wonen valt daar niet onder.

Een kind dat niet uit huis geplaatst wil zijn, gaat terug naar huis. Het is van groot belang dat u en uw kind niet bang zijn. Het is niet nodig bang te zijn: niemand kan uw kind iets maken en iemand die weet te verkopen dat hij niet wist van een machtiging van de kinderrechter ook niet. de Hoge Raad heeft een akelige uitspraak gedaan (zie pg. ?????).

Tijdens uithuisplaatsingen kunnen bizarre toestanden ontstaan. Wij hebben meegemaakt dat twee meisjes uit huis geplaatst werden. Na verloop van tijd vond de gezinsvoogdes dat de jongste wel heel erg afhankelijk was van de oudste, en besloot ondanks hun protesten dat ze uit elkaar gehaald moesten worden (!). De zusjes besloten daarop terug naar huis te gaan en verzochten de kinderrechter vervolgens de uithuisplaatsing te beëindigen. Deze willigde dat verzoek onmiddellijk in.

Voor ouders is het heel erg moeilijk de zaken redelijk te laten lopen als de RvdK of een BJZ zich eenmaal iets in het hoofd heeft gezet; voor kinderen is dat makkelijker te doen als zij durven. Kinderen onder de twaalf kunnen dit niet zelf.

Behalve weglopen kan het kind ook de rechter schrijven, en als het twaalf jaar of ouder is inzage in het dossier vragen of een klachtenprocedure voeren, dus alles wat de ouders ook kunnen. Als de instelling geen cliëntvertrouwenspersoon heeft, is het nuttig dat uw kind voor deze activiteiten de bijstand vraagt van een van de Kinderrechtswinkels zolang die nog subsidie krijgen (kosteloos) of van stichting KOG (kosteloos).

Weer naar huis

Als de rechter bepaald heeft dat uw uit huis geplaatste kind terug naar huis mag (het komt wel voor!), ga hem dan onmiddellijk ophalen, liefst in gezelschap van uw advocaat. De instanties zullen zich namelijk misschien niet zonder slag of stoot neerleggen bij deze beslissing van de kinderrechter ('Wij hebben ook onze eigen verantwoordelijkheid').

Contact ouder/kind

Voor zover noodzakelijk voor het doel van de uithuisplaatsing kan BJZ de contacten tussen ouder en kind beperken. BJZ heeft niet het recht een door de rechter vastgestelde omgangsregeling aan te tasten, daarvoor moet BJZ zelf eerst naar de rechter. Maar 'niet het recht hebben' en 'niet doen' is bij veel BJZ's absoluut niet hetzelfde. Is het doel van de uithuisplaatsing het onderzoek naar de geestelijke of lichamelijke gesteldheid (maximaal drie maanden), dan zou men zich in uitzonderlijke situaties de noodzaak van een beperking kunnen voorstellen. In de praktijk worden de contacten zeer vaak beperkt tot een bezoek van een uur per twee of drie maanden. Vaak zit daar dan ook nog iemand bij, waarschijnlijk om te voorkomen dat u met uw kind over iets anders praat dan over koetjes en kalfjes, terwijl uw kind vol zit met vragen, vooral: 'Waarom ben ik hier?' Als u af en toe mag opbellen, is het altijd verstandig er rekening mee te houden dat het gesprek wordt afgeluisterd.

'Perspectief'

Sinds de wet geen maximumduur meer kent van de uithuisplaatsing, wordt deze dus soms gebruikt als verkapte vorm van ontheffing uit het ouderlijk gezag. Dat is in strijd met de wet, die voorschrijft dat hulp en steun geboden worden die erop gericht zijn om de ouder de verantwoordelijkheid zo veel mogelijk te doen behouden. Om dit te verhullen is in de rapportagepraktijk het woord 'perspectief' ingevoerd: in het hulpverleningsplan (als dat er is!) staan dan termen als 'perspectiefplaatsing', 'perspectiefbiedende plaatsing' of, duidelijker, dat er geen 'perspectief' is voor terugkeer naar de ouders (nota bene veelal '*terugplaatsing*' genoemd). Indien dit zich voordoet, dient u hiertegen krachtig stelling te nemen.

5.3 ONTHEFFING/ONTZETTING

Bij ontheffing en ontzetting raken ouders het ouderlijk gezag kwijt. Het gezag gaat dan naar een voogd, meestal naar een BJZ als voogdij-instelling. Het verschil tussen ontheffing en ontzetting is dat er bij ontzetting eigenlijk gezegd wordt tegen de ouders: u moet zich schamen! En ook wel: u belemmert de uithuisplaatsing en als u dat blijft doen, zult u zich schuldig maken aan een strafbaar feit, namelijk onttrekking aan het gezag, dat nu immers niet meer bij u berust (art. 279 Wetboek van Strafrecht).

Artikel 1:269 van het Burgerlijk Wetboek zegt dat de rechtbank een ouder uit de ouderlijke macht kan ontzetten op grond van onder meer grove verwaarlozing, onherroepelijke veroordeling wegens onfrisse zaken en 'het in ernstige mate veronachtzamen van de aanwijzingen van de gezinsvoogdij-instelling of belemmering van een uithuisplaatsing' en bovendien op grond van 'het bestaan van gegronde vrees voor verwaarlozing van de belangen van het kind, doordat de ouder het kind terugeist of terugneemt van anderen, die diens verzorging en opvoeding op zich hebben genomen'. Allemaal prettig bij elkaar in één wetsartikel. Verder komen ontheffing en ontzetting op hetzelfde neer: de ouders raken het ouderlijk gezag kwijt. En daarmee ook vaak het contact met hun kinderen.

Overigens maakt op grond van een recente uitspraak van de Hoge Raad ook een ouder die nog gewoon het ouderlijk gezag heeft zich schuldig aan *een strafbaar feit als hij zijn uit huis geplaatste en terug naar huis weggelopen kind binnenlaat en het niet terugbrengt*. In *Perspectief* van november 2005 staat hierover:

'De strafkamer van de Hoge Raad heeft op 23 augustus 2005 (LJN-nr. AT5802) een uitspraak van het Hof Den Haag in stand gehouden waarin een vader veroordeeld werd wegens het tegenwerken van Bureau Jeugdzorg bij de uitvoering van een ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing van zijn eigen zoon. De vader bood zijn zoon herhaaldelijk onderdak als deze wegliep uit het tehuis waar hij verbleef. De uitspraak biedt perspectieven voor Bureaus Jeugdzorg als ouders een ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing tegenwerken.

(...) Hij loopt weg uit dit tehuis en wordt opgevangen door zijn vader, die de gezinsvoogd belt om aan te geven dat zijn zoon bij hem verblijft. (...) vraagt

deze de vader herhaaldelijk zijn zoon terug te brengen. Dit weigert de vader, ook als hij van Bureau Jeugdzorg een schriftelijke aanwijzing krijgt. Pas ruim drie weken later brengt hij zijn zoon uiteindelijk terug. De jongen loopt nog diezelfde avond opnieuw weg, en weer vangt de vader hem op. Voor de gezinsvoogd is de maat nu vol. Er volgt aangifte bij de politie omdat de vader zijn zoon heeft onttrokken aan het toezicht van de gezinsvoogd en dit een strafbaar feit zou opleveren. (...) De vader wordt veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van een maand met een proeftijd van twee jaar, plus een taakstraf van veertig uur. (...) De Hoge Raad oordeelt dat wel degelijk sprake is van onttrekking aan het toezicht dat werd uitgeoefend door Bureau Jeugdzorg. Als diegene die het gezag over een minderjarig kind uitoefent dit kind in strijd met een rechterlijke machtiging tot uithuisplaatsing onderdak verleent, levert dit een strafbaar feit op. De Hoge Raad bekrachtigt hiermee de uitspraak van het Hof. (...) Het is dan wel belangrijk dat de gezinsvoogd de met gezag beklede ouders eerst een schriftelijke aanwijzing geeft.'

Wij zouden ons naar huis teruggekomen kind zeker niet weer wegbrengen, behalve als dit in goed overleg met het kind zou kunnen: ik breng je nu weg, jij komt morgen weer naar huis, dat kunnen we samen heel lang volhouden; eens kijken wie de langste adem heeft.

Als een ouder 'ongeschikt of onmachtig is zijn plicht tot verzorging en opvoeding te vervullen' kan de rechter hem dus 'van het gezag over een of meer van zijn kinderen ontheffen' (art. 266). In principe kan dit alleen met instemming van de ouder. Maar ontheffingen omdat ouders zich niet neerleggen bij een uithuisplaatsing maar zich bij iedere verlenging verzetten, zijn aan de orde van de dag. Dat heten ontheffingen op grond van art. 268 lid 2 onder a.

In stukken van de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 1992-1993, 23 003, nr. 3 – MvT –, p. 18) is het volgende te lezen:

'De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak wijst op een werkafpraak tussen kinderrechtvaarders die ertoe leidt, dat ten aanzien van kinderen tussen nul

en zes jaar aan ouders binnen een half jaar tot een jaar nadat het kind uit huis geplaatst is, een kans tot terugplaatsing wordt geboden. Slaagt deze poging niet, dan dient (...) juridisch duidelijk te zijn dat de ouders in beginsel hun verzorgende taak niet meer op zich zullen nemen. Deze werkafpraak is gebaseerd op de beleidslijn dat, hoe jonger het kind is, des te eerder duidelijk moet zijn wie langdurig voor het kind als verzorgende ouder zal functioneren, dit vooral in verband met de gewenste wederzijdse hechting van kinderen en verzorgers.

Dit betekent dus dat een kind onder de zes dat al een jaar uit huis geplaatst is in principe niet meer terugkomt. BJZ en de RvdK zullen er misschien alles aan doen om u in de rapportage 'ongeschikt' of 'onmachtig' tot de verzorging te verklaren. Probeer voor papieren te zorgen die aantonen dat het onzinnig is. Als het erg duidelijk is dat u niet ongeschikt of onmachtig bent, probeert men misschien te laten zien dat er met het kind iets speciaals aan de hand is: deze moeder kan wel voor kinderen zorgen, maar niet voor dit kind! Wij hebben meegemaakt dat een uit huis geplaatste jongen van zeven, die heel erg graag terug wilde naar zijn alleenstaande moeder op wie niets meer aan te merken was, zonder enig onderzoek het etiket ADHD kreeg en Ritalin moest gaan slikken.

Ouder zonder ouderlijk gezag

Een ouder zonder ouderlijk gezag, ook een ontheven of ontzette ouder, heeft wel een plaats in de kindbeschermingsmaatregel, maar een andere dan een ouder met ouderlijk gezag. Hij zal vaker nog dan een ouder met ouderlijk gezag merken dat de RvdK, BJZ, externe deskundigen, enzovoort hem niet serieus nemen.

Het komt nogal eens voor, dat een gezinsvoogd de banden van een in een pleeggezin geplaatst kind met de familie poogt door te snijden. Met name grootouders zijn hier de dupe van: 'Er zijn anders te veel opa's en oma's.' Deze familieleden verzoeken dan soms de kinderrechter om een omgangsregeling. In dat geval heeft ook de niet met het gezag belaste ouder het recht gehoord te worden als belanghebbende en het recht de bij het verzoekschrift behorende bescheiden en het verweerschrift toegezonden te krijgen.

Als een ouder zonder ouderlijk gezag zelf een door de rechter vastgestelde omgangsregeling met zijn kind heeft, moet BJZ zich daaraan houden.

Wel kan BJZ de rechter verzoeken de regeling te wijzigen. Als de rechter dat verzoek gehonoreerd heeft, kan de ouder uiteraard in beroep, of later als dat nodig is, weer vragen de wijziging te wijzigen. Als BJZ zich niets aantrekt van de uitspraak van de rechter staat u machteloos, behalve als u een dwangsom krijgt op de omgangsregeling.

Een ouder zonder ouderlijk gezag heeft recht op dezelfde informatie van derden als een ouder met gezag.

Hij kan als hij die informatie toch niet krijgt de rechter verzoeken te bepalen dat de informatie moet worden verstrekt (Burgerlijk Wetboek boek 1 art. 1:377c lid 1 en 2). Eis daarbij een dwangsom!

Artikel 377c gaat over informatie die moet worden verstrekt door 'derden die beroepshalve beschikken over informatie die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen'. Daar vallen pleegouders niet onder, maar wel medewerkers van de RvdK of BJZ, de mensen die in een (residentiële) voorziening werken, leraren op scholen, kortom iedereen die zijn brood verdient met alles waar uw kind mee te maken heeft. De ouder zonder ouderlijk gezag heeft dus in principe recht op inzage en afschrift van alle papieren over zijn kind bij alle instanties. Cruciaal is de formulering in artikel 377c lid 1: 'op de hoogte gesteld, tenzij die derde informatie niet *op gelijke wijze* zou verschaffen aan degene die met het gezag over het kind is belast.'

In het *Handboek Gezondheidsrecht. Deel 1* staat op p. 259:

'Het recht op inzage omvat te allen tijde het recht op afschrift of kopie. Zie ook het arrest van de Hoge Raad d.d. 2 december 1988, Tijdschrift voor Gezondheidsrecht 1989/32.'

Op de website van de KNMG staat:

'Wel is in het Burgerlijk Wetboek voorzien in een recht voor de niet-gezagdragende ouder om op verzoek belangrijke informatie aangaande de verzorging en opvoeding van het kind te kunnen verkrijgen. Dit recht geldt ten opzichte van derden die beroepsmatig over die informatie beschikken, zoals leerkrachten, maatschappelijk werkers en artsen. Op die manier moet de niet-gezagdragende ouder zich, onafhankelijk van de gezagdragende ouder, een beeld kunnen vormen van de verzorging en opvoeding van het kind. Krijgt een arts dus een verzoek om informatie van een niet-gezagdragende ouder, dan hoeft hij voor het verstrekken daarvan geen toestemming te vragen aan de gezagdragende ouder. Het recht op informatie van de niet-gezagdragende ouder omvat geen inzagerecht. Ook kan de arts zich beperken tot globale, feitelijke en belangrijke informatie (doelgericht). Een vraag als: Vindt u het ook niet toevallig dat mijn kind, sinds ze minder contact met mij heeft, veel vaker in bed plast? hoeft derhalve niet te worden beantwoord. Ook de vraag: Is mijn kind gisteren op het spreekuur geweest en wanneer komt het weer? hoeft niet te worden beantwoord. (...) Maar vragen als: Heeft mijn kind de afgelopen tijd gezondheidsproblemen gehad en zo ja welke? dienen wel degelijk te worden beantwoord. Dit soort informatie kan een niet-gezagdragende ouder alleen worden geweigerd als:

- a. *het informatie betreft die ook niet aan de gezagdragende ouder zou worden gegeven en/of;*
- b. *het belang van het kind zich tegen informatieverstrekking verzet.*

Een en ander betekent dat het recht op informatie van de niet-gezagdragende ouder weliswaar een andere omvang en grondslag heeft dan het recht op informatie van een gezagdragende ouder, maar dat op dit recht in wezen dezelfde uitzonderingen kunnen worden gemaakt als op het recht op informatie van de wel-gezagdragende ouder. Dus: of een ouder nu gezagdragend is of niet, het privacy- en/of het gezondheidsbelang van het kind kan met zich meebrengen dat de arts een ouder informatie weigert.'

Goed uit elkaar houden: informatie, inzage, afschrift!

Ook heeft een ouder zonder gezag hetzelfde klachtrecht als een ouder met gezag: bij de directeur van de vestiging van de RvdK waar hij mee te maken heeft, bij de externe klachtencommissie voor de RvdK, bij de klachtencommissies van alle andere instanties over een 'gedraging' van de instantie of een 'gedraging' van hiervoor werkzame personen en bij de Nationale Ombudsman.

Als een landelijk werkende instelling of een uitvoerende instantie geen klachtencommissie heeft, kan iedereen die het recht heeft een klacht in te dienen een verzoek doen aan de kantonrechter waar de plaats onder valt waar die instelling is gevestigd om de betreffende instantie te verplichten een regeling te treffen voor de behandeling van klachten.

Een ouder zonder ouderlijk gezag kan de rechter de ondertoezichtstelling van zijn kind verzoeken, maar hij heeft niet het recht te verzoeken BJZ te vervangen. Hij heeft het recht de rechter te verzoeken de OTS te verlengen, maar hij heeft niet het recht te verzoeken de OTS op te heffen. Wanneer BJZ de OTS wil verlengen en hij daar bezwaar tegen heeft, roept de kinderrechter hem weer wel op voor de zitting. Hij kan BJZ niet verzoeken een aanwijzing geheel of gedeeltelijk in te trekken of een uithuisplaatsing te bekorten of te beëindigen. Ook heeft hij niet het recht de kinderrechter te verzoeken een aanwijzing geheel of gedeeltelijk vervallen te verklaren, of een machtiging tot uithuisplaatsing in te trekken of de duur ervan te bekorten.

Soms vragen pleegouders naamswijziging aan voor hun pleegkind. Ook de ouder zonder gezag heeft het recht dan als belanghebbende gehoord te worden.

Als uw kind uit huis geplaatst is en wegloopt naar u toe, doet u wat u hierboven hebt gelezen: het kind binnenlaten of het ophalen. Bel het pleeggezin of het tehuis om te zeggen dat het kind niet in gevaar is, en bel de andere ouder als daarmee een enigszins goede verhouding bestaat. Weiger om het kind terug te brengen omdat u het vertrouwen van het kind niet wilt beschamen en zeg dat u het kind eigenlijk bij u wilt houden. Spreek met het kind af dat het rustig meegaat als het wordt opgehaald: tenslotte kan het de volgende dag weer weglopen.

Als uw kind niet uit huis geplaatst is, alleen een OTS heeft, bij de andere ouder woont en wegloopt naar u toe, ligt de situatie veel moeilijker. Als een kind wegloopt van een ouder die ouderlijk gezag heeft naar een instantie, bijvoorbeeld naar een crisisopvang, staan alle instanties klaar om hem te steunen in zijn verzet tegen die ouder. Maar als een kind wegloopt naar zijn andere ouder wordt het die ouder en het kind heel moeilijk gemaakt. Als de ouder bij wie het kind eigenlijk woonde het niet goed vindt, zijn de ouders het niet eens over de verblijfplaats en dan is het antwoord al gauw: uithuisplaatsing. Natuurlijk kan het kind dan ook weglopen, maar het moet daar allemaal maar tegen kunnen. Een slim kind dat bij een ouder met ouderlijk gezag woont en absoluut bij een ouder zonder ouderlijk gezag wil wonen, loopt dus weg naar een of andere instantie en probeert van daaruit officieel terecht te komen bij de ouder bij wie het wil wonen.

Tip voor een dreigende UHP wanneer het kind bij één ouder woont: Als de ouder bij wie het kind woont het goed vindt dat het kind bij de andere ouder gaat wonen, moeten beide ouders dat gewoon uitvoeren. Bepalen waar het kind zijn verblijfplaats heeft is het recht van een ouder met gezag, zolang er geen uithuisplaatsing is uitgesproken door de kinderrechter (uitspraak van de Hoge Raad). En daarna kan een merkwaardige situatie ontstaan als de ouder bij wie het kind nu woont geen ouderlijk gezag heeft: de gezinsvoogd wil misschien dat het kind teruggaat. Maar de ouder zonder gezag hoeft geen aanwijzing van de gezinsvoogd op te volgen. Als het kind jonger is dan twaalf jaar, hoeft het kind dat ook niet, en als het kind ouder is dan twaalf jaar en hij doet het gewoon niet, heeft dat geen consequenties.

Conclusies

- **U en uw kind van minstens twaalf jaar moeten doen wat de gezinsvoogd zegt als het over verzorging en opvoeding gaat.**
- **Lees aandachtig het hulpverleningsplan: daaruit blijkt wat er moet gebeuren om van de OTS af te komen.**
- **U hebt nog wel het ouderlijk gezag; van onzinverboden trekt u zich dus niets aan. Contact met school blijft u dus gewoon onderhouden en doet uw kind op een sportclub als u en hij dat willen.**
- **Raadpleeg regelmatig het contactjournaal. Geen contactjournaal? Dan geen contact. Zo voorkomt u dat er achter uw rug om gekonkeld wordt.**

- **Bij een uithuisplaatsing is het extra belangrijk om te weten te komen wat er moet gebeuren om uw kind terug te laten komen naar huis. Vraag de gezinsvoogd u te helpen om dat te bereiken.**
- **Doe alles wat u kunt om het contact met uw kind te bewaren, vraag desnoods een omgangsregeling aan de rechter.**
- **Doe wel alles wat ook maar een beetje redelijk lijkt wat de gezinsvoogd zegt.**

6

Weglopers

In *Trouw* van 23 augustus 2003 vertelt Boris Dittrich, toen fractievoorzitter van D'66 in de Tweede Kamer, dat hij ooit van huis is weggelopen.

'Toen we een liftplaats bij de snelweg passeerden, herinnerde ik mij ineens de dag waarop ik daar, op diezelfde plek, had gestaan. Het ging thuis niet goed, ik had het op school slecht naar mijn zin en ik dacht: ik ga de wijde wereld in. Het grote avontuur tegemoet. De eerste vrachtwagen die ik zag aankomen, stopte ook. Ik zie nog voor me hoe de chauffeur zich door de cabine boog om het portier aan de passagierskant open te kunnen doen. "Waar wil je naartoe?" Ja, dacht ik, waar wil ik eigenlijk naartoe? "Maakt niet uit," antwoordde ik ten slotte, "als ik hier maar weg ben." "Joh," zei die chauffeur, "ga toch lekker terug naar huis." Toen ben ik maar weer afgedropen. Wat er aan scheelde? Alles. Ik was een lastige puber. Ik vond dat ik volwassen was en zelf mocht bepalen wat ik wel of niet kon doen. Daar waren mijn ouders het niet mee eens. Dus: ruzies, slaande deuren, gemok aan tafel. Als ik nu, dertig jaar later, thuiskom, hebben mijn ouders het er nog over: "Weet je nog? Jij vroeger?" (...) Ik had aandacht nodig, maar de aandacht die ik thuis, volop, kreeg, vond ik beknellend.'

Veel weglopers treffen geen verstandige chauffeur, maar hulpverleners en beschermers. Het komt nogal eens voor dat kinderen – vooral meisjes – van een jaar of veertien, vijftien weglopen. Natuurlijk kan er een goede reden zijn: sommige kinderen worden mishandeld. Maar kinderen vinden ook wel dat zij mishandeld worden terwijl dat niet zo is. Zij mogen van hun ouders bijvoorbeeld niet midden in de nacht thuiskomen, geen drugs of drank gebruiken en niet met een bepaalde persoon omgaan of accepteren niet dat hun moeder een nieuwe man in huis haalt: weglopen! *Trouw* van 29 januari 2009 schreef: '... medeleerlingen die het lef hadden weg te lopen van huis omdat ze geen hanekam, een rat als huisdier en veertien gaatjes in hun oor mochten.' En voor veel instanties staat het als een paal boven water: zo'n kind heeft een goede reden.

Als zo'n instantie dan contact opneemt met de RvdK vraagt die bijna *altijd* om een uithuisplaatsing aan de kinderrechter. Werk dus maar niet mee aan het onderzoek van de RvdK: dat heeft bijna nooit nut.

Ons advies is om met geen enkele instantie in zee te gaan.

Probeer alleen contact met uw kind te krijgen en te houden. Als u niet weet waar uw kind zit, kunt u haar misschien bij school treffen. Blijf vriendelijk en uitnodigend, maar dring niets op. Laat uw kind weten dat ze terug kan komen, ook als dat alleen even voor een kopje thee is. U gaat heus niet proberen iemand tegen te houden die weer weg wil.

Maar: ga niet in op verzoeken via een ander. Wie iets nodig heeft moet daar zelf om vragen en het zelf komen halen. Praat niet negatief over uw kind tegenover anderen. Verspil geen energie aan praten met instanties om uw kind weer thuis te krijgen. U krijgt daar alleen een maagkwaal van. Bovendien zal uw kind uw onenigheid met een instantie voelen als een ruzie met hem. En onderteken nooit iets!

De RvdK zal waarschijnlijk toch een rapport over uw gezin maken. Stuur uw reactie op het rapport op tijd naar de rechtbank en praat alleen met de kinderrechter: op de zitting dus.

Er is een grote kans dat uw kind na een poosje zijn verstand en gevoel terug krijgt. U moet maar hopen dat er ondertussen niet al te veel rottigheid gebeurd is.

En als de wegloper wegloopt uit het pleeggezin? Dan trekt men niet de conclusie dat het misschien dan toch wel niet aan de ouders lag. De vijftienjarige trekt nu in bij een vriendje?

U kunt in een dergelijk geval de kinderrechter verzoeken een machtiging tot uithuisplaatsing te geven in een voorziening voor jeugdzorg, anders dan een pleeggezin. Dan kan BJZ uiteraard niet voorkomen dat het kind daar (voor de derde keer dus) weer wegloopt, maar daarna staat u wel heel sterk als u opheffing OTS verzoekt: de instanties blijken totaal geen greep op uw kind

te hebben. Als geen instantie er zich meer mee bemoeit, is de kans groter dat uw kind weer thuiskomt.

Soms wordt er tegen weglopers en tegen hun ouders gezegd dat een kind van zestien zelf mag beslissen waar hij wil wonen. Dat is onzin. BJZ wil uw kind ergens laten wonen, maar vraagt geen uithuisplaatsing aan de kinderrechtter. De rechter kán het dus niet goedvinden. En u vindt het ook niet goed.

De minister voor Jeugd en Gezin heeft in 2007 aan de BJZ's geschreven dat zij een uithuisplaatsing van kinderen van zestien en zeventien jaar wel zelf konden regelen, dus zonder de RvdK en zonder de rechter. Daar zou de wet voor aangepast worden. Na protest van stichting KOG heeft de minister in februari 2008 aan de BJZ's geschreven dat voor uithuisplaatsing toch echt altijd toestemming van de kinderrechtter nodig is. Laat u dus niets wijsmaken. Als iemand uw kind toch onderdak geeft, is dat een strafbaar feit. Laat de brief in dit boek in hoofdstuk 17 maar zien en als het niet helpt: doe aangifte.

Let op: u stuurt een aangetekende brief naar het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO). U schrijft dat u het niet goedvindt dat jeugdzorg zich met uw kind bemoeit en dat u niet gaat betalen (zie hoofdstuk 9).

U krijgt dan een brief van het LBIO dat u niet hoeft te betalen. Het LBIO licht BJZ in. Misschien krijgt u nu een brief van BJZ waarin u wordt uitgenodigd voor een hoorzitting in verband met uw bezwaar. Hier moet u echt niet aan beginnen. Stuur alleen een kopie van uw brief aan het LBIO naar BJZ, geef maar een mooi kleurtje aan de zin 'Dit is niet het begin van een bezwaarprocedure, maar een mededeling op grond van artikel 71 van de Wet op de jeugdzorg'. Als BJZ wil dat u betaalt voor de uithuisplaatsing van uw kind moet BJZ maar zorgen dat de kinderrechtter toestemming geeft.

Sinds januari 2009 werkt de RvdK volgens het Kwaliteitskader 2009. Dit vervangt de beleidsregels zoals neergelegd in het rapport *Normen 2000, versie 2*.⁴

4 U kunt dit vinden door op Google te typen: kwaliteitskader 2009 Raad voor de Kinderbescherming, en ga naar Bijlage 2 'Weggelopen minderjarigen (Sr 280)'. **ik vind dit zo niet, dus graag gewoon webadres evt. met button**

Conclusies

- **Als u zeker weet dat uw kind inderdaad is weggelopen, dus niet verdwenen door ongeluk of misdrijf: vermijd dan alle instanties.**
- **Probeer contact te krijgen met uw kind, maar oefen geen druk uit om terug te komen.**
- **Als uw kind is ingetrokken bij particulieren, deel hun dan mee dat u het niet goed vindt en dat u aangifte zult doen als er geen eind aan komt.**
- **Als uw kind in een opvang zit, schrijf dan aan het LBIO dat u niet gaat betalen en vraag een schriftelijke bevestiging dat u dat ook niet hoeft. Als BJZ u hierover wil horen, gaat u daar niet op in.**
- **Als er een zitting bij de kinderrechter komt, verzamelt u zo veel mogelijk brieven over de situatie in uw gezin van bijvoorbeeld de school of de sportclub. Zorgt u ervoor dat deze voor de zitting bij de rechter en de RvdK liggen.**
- **Als de rechter toch een machtiging uithuisplaatsing afgeeft, moet u het LBIO wel betalen.**
- **Als uw kind weer wegloopt en bijvoorbeeld bij de ouders van het door u verboden vriendje intrekt, verzoekt u de rechter de machtiging te veranderen in machtiging uithuisplaatsing in een voorziening voor jeugdzorg, anders dan een pleeggezin. De mensen die u (en uw kind!) zo verschrikkelijk dwarszitten, worden er dan tenminste niet meer voor betaald. En dat lijkt ons beter voor uw hart.**

Grootpleegouders

Als grootouder kan men niet heel veel, als pleegouder wel. Het *Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht* van juni 2006 zegt naar aanleiding van het verschijnen van *Voor een pleegkind met recht een toekomst, een studie naar de (rechts)positie van (pleeg)ouders en (pleeg)kinderen in geval van langdurige uithuisplaatsing*, het proefschrift van E.C.C. Punselie:

'De verdienste van Punselie is, dat zij een uitstekende samenvatting geeft van de ontwikkelingen (...) en een prima overzicht van publicaties op het terrein van de pleegzorg. (...) Na een uitvoerige discussie binnen de werkgroep kinderrechtvaarders is in 1990 overeenstemming bereikt over de noodzaak om bij jonge kinderen (tot de leeftijd van zes jaar), die met het uitspreken van de (voorlopige) OTS uit huis zijn geplaatst, direct bij deze uitspraak met ouders en gezinsvoogdij-instelling de heldere afspraak te maken, dat alle hulp en steun er op gericht diende te zijn, dat de ouders binnen het eerste jaar de kans kregen om de opvoeding en verzorging van het kind weer zelf ter hand te nemen. (...) Slaagde deze opzet niet, dan werd de Raad na dat eerste jaar ingeschakeld en kon na 1,5 jaar in beginsel een verderstreckende maatregel worden uitgesproken. Na de wetwijziging van 1995, waarbij de beleidsmatige rol van de kinderrechtvaardiger ophield te bestaan, is deze visie onverkort door de pleegzorg overgenomen.'

VRIJWILLIGE PLAATSIING VERSUS GEDWONGEN PLAATSIING

Gemeenschappelijke angst: wordt het kind weer weggehaald?

Bij vrijwillige plaatsing wordt een kind weggehaald door de ouders of (eventueel nadat de ouders het ouderlijk gezag hebben verloren) door een voogd (dat kan een instantie zijn). Bij gedwongen plaatsing wordt een kind overgeplaatst door een instantie.

Bescherming bij vrijwillige plaatsing door het blokkaderecht

Artikel 1:253s BW:

1. *Indien het kind met instemming van zijn ouders die het gezag over hem uitoefenen, gedurende ten minste een jaar door een of meer anderen als behorende tot het gezin is verzorgd en opgevoed, kunnen de ouders slechts met toestemming van degenen die de verzorging en opvoeding op zich hebben genomen, wijziging in het verblijf van het kind brengen.*
2. *Voor zover de volgens het vorige lid vereiste toestemmingen niet worden verkregen, kunnen zij op verzoek van de ouders door die van de rechtbank worden vervangen. Dit verzoek wordt slechts afgewezen, indien gegronde vrees bestaat dat bij inwilliging de belangen van het kind zouden worden verwaarloosd.*
3. *In geval van afwijzing van het verzoek is de beschikking van kracht gedurende een door de rechtbank te bepalen termijn, welke de duur van zes maanden niet te boven mag gaan.*
Is echter voor het einde van deze termijn een verzoek tot ondertoezichtstelling van het kind, dan wel tot ontheffing of ontzetting van een of beide ouders aanhangig gemaakt, dan blijft de beschikking gelden, totdat op het verzoek bij gewijsde is beslist [dus: totdat de rechter heeft beslist, KOG].

Als de voogdij berust bij bijvoorbeeld een BJZ kan de pleegouder beroep doen op het blokkaderecht, artikel 1:336a BW (bovendien kunnen de pleegouders dan de rechter verzoeken zelf tot voogden te worden benoemd, zie artikel 1:299a en hoofdstuk 15.

Zie ook uitspraak Rechtbank Utrecht van 1 juli 2005:

'In juni 2005 deelt BJZ aan pleegouders mee dat het kind elders zal worden ondergebracht, zulks n.a.v. een conflict tussen pleegouders en BJZ over een wijziging van een omgangswekeinde. (...) De pleegouders hebben geen toestemming gegeven voor deze wijziging van het verblijf. BJZ heeft evenmin aan de rechtbank vervangende toestemming verzocht. De vordering van de pleegouders strekt tot het geven van een bevel dat BJZ uiterlijk op 2 juli 2005 haar medewerking zal verlenen aan de afgifte van het kind, teneinde hen in

staat te stellen hun zorg voor het kind te hervatten, zulks op verbeurte van enzovoort. (...) De voorzieningenrechter is van oordeel dat BIZ niet heeft voldaan aan het bepaalde in art. 1:336a BW op grond waarvan BIZ voorafgaand aan de genoemde overplaatsing toestemming had moeten vragen en verkrijgen van de pleegouders, zodat de bedoelde overplaatsing door BIZ onrechtmatig heeft plaatsgevonden. Reeds op grond daarvan zal de vordering worden toegewezen.'

Bescherming bij gedwongen plaatsing niet door het blokkaderecht

In FJR van november 2006 was het volgende te lezen:

'Bij brief van 8 juni 2006 heeft de minister van Justitie de Tweede Kamer geïnformeerd over het programma Beter Beschermd en de uitwerking daarvan in de praktijk. (...) Op deze drie onderdelen (wetgeving, samenwerking in de keten en uitvoering) richten zich dan ook de projecten van het programma met de volgende doelen: (...)

3a Het belang van het kind centraal. Het belang van het kind – in de zin van onbedreigd opgroeien – zal bij alle afwegingen leidend zijn, bijvoorbeeld bij de keuze voor een gezagsbeperkende of gezagsontnemende maatregel.

(...)

c Verbetering van de rechtspositie van belanghebbenden. De rechtspositie zal zo worden vormgegeven, dat de meeste rechten toekomen aan de feitelijk verzorgers van de minderjarige, bijvoorbeeld de pleegouders. Het zal moeilijker worden een uithuisplaatsing in het kader van de OTS tegen het advies van de feitelijke verzorgers in, af te breken. Dit kan onder meer door ook in OTS-zaken gebruik te maken van het zogenaamde blokkaderecht.'

In geval van nood kan de pleegouder de rechter hierop wijzen en hem verzoeken rekening te houden met wat waarschijnlijk wet wordt.

Een pleeggezinplaatsing van een kind op grond van een machtiging van de kinderrechter wordt dus nog niet beschermd door het blokkaderecht.

Merkwaardigerwijs kan het wel zo liggen: OTS met UHP, gedwongen plaatsing dus, daarna ontheffing van het gezag van de ouders en voogdij van bijvoorbeeld een BJZ. Dan is de pleeggezinplaatsing na al deze rechterlijke tussenkomst een vrijwillige plaatsing geworden. Er is dan namelijk sprake van een pleeggezinplaatsing door een voogd (BJZ) die het kind in een pleeggezin plaatst zonder dat daarvoor machtiging van de kinderrechter nodig is.

Zo'n plaatsing wordt echter wel beschermd door het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het EVRM, en door het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, het IVRK (zie hoofdstuk 14).

FJR schreef in juni 2006 over een uitspraak van de Rechtbank Utrecht op 10 augustus 2005:

'De minderjarige is op 21 december 2000 onder toezicht gesteld. De OTS is steeds verlengd, laatstelijk op 28 januari 2005 tot 21 december 2005. Eveneens op 21 december 2005 is machtiging verleend tot uithuisplaatsing van de minderjarige in een voorziening voor pleegzorg. Ook de machtiging uithuisplaatsing in een voorziening voor pleegzorg is steeds verlengd, en wel laatstelijk tot 21 december 2004.

BJZ heeft op 11 november 2004 een verzoekschrift ingediend strekkende tot het verlenen van een machtiging tot uithuisplaatsing van de minderjarige in een residentiële instelling. (...)

De pleegouders hebben op 11 mei 2005 een schriftelijk verzoek gedaan tot terugplaatsing van de minderjarige bij hen. (...) Dit verzoek dient te worden gelezen als een verzoek tot afwijzing van het verzoek van BJZ tot verlenging van de machtiging tot uithuisplaatsing in een residentiële voorziening en voorts tot het verlenen van een machtiging tot uithuisplaatsing in hun gezin.

Op grond van art. 1:261 BW kan een verzoek tot het verlenen van een machtiging tot uithuisplaatsing slechts worden gedaan door de Stichting Bureau Jeugdzorg enzovoort.

Wanneer echter sprake is van gezinsleven van de pleegouders met het kind als bedoeld in artikel 8 lid 1 EVRM is het feit dat niet aan de rechter gevraagd kan worden het kind terug te plaatsen in hun gezin en aldus hun gezinsleven met het kind te herstellen een ongeoorloofde beperking van het

door art. 6 lid 1 EVRM gegarandeerde recht op toegang tot de rechter. Nu de minderjarige, zodra zij na haar geboorte het ziekenhuis kon verlaten bij de pleegouders is geplaatst en daar tot in het najaar van 2005, inmiddels 4 jaar oud, heeft gewoond, staat voldoende vast dat tussen hen en de minderjarige sprake is van gezinsleven als bedoeld in art. 8 lid 1 EVRM.

Dit klemt temeer nu er geen sprake is geweest van een intensief contact met de eigen ouders, waardoor de minderjarige pleegouders als haar ouders is gaan beleven.'

De Rechtbank Den Haag deed 18 juli 2006 de volgende uitspraak:

'Gedwongen ontheffing van het ouderlijk gezag; hoewel de vader (de moeder is reeds ontheven) een verklaring heeft ondertekend waarin hij toezegt zich ook in de toekomst niet te zullen verzetten tegen een verzoek tot OTS en machtiging UHP is de rechtbank van oordeel dat het belang van de minderjarige om duidelijkheid omtrent zijn toekomst te krijgen van zwaarwegender belang is; art. 8 EVRM; art. 3 lid 1 en art. 20 IVRK; art. 1:268 BW.

De rechtbank acht de ter terechtzitting door de vader uitgesproken instemming met het verblijf van het kind in het pleeggezin op zich niet voldoende om de dreiging af te wenden. Immers, het kind heeft belang bij een onbelemmerde voortzetting van de (opvoedings)-relatie die hij heeft met zijn pleegzusje en familie en duidelijkheid daarover. De rechtbank zal derhalve de vader ontheffen van het ouderlijk gezag. Voorts kan een OTS reeds daarom het beoogde doel niet dienen omdat blijkens art. 1:257 lid 1 en 2 BW de taak van de gezinsvoogd is om hulp te bieden aan de met het gezag belaste ouder' (FJR, oktober 2006).

Conclusies

- **Als u uw kleinkind minstens een jaar hebt verzorgd alsof het uw eigen kind is zónder kindbeschermingsmaatregel, kunnen de ouders het kind alleen terughalen met uw toestemming of die van de rechter.**
- **Precies hetzelfde geldt als bijvoorbeeld BJZ de voogdij over het kind heeft.**
- **Als uw kleinkind mét een kindbeschermingsmaatregel minstens een jaar bij u heeft gewoond en BJZ wil het overplaatsen, kunt u bij de rechter een beroep doen op het EVRM en het IVRK.**

8

Klachtrecht

Raad voor de Kinderbescherming

Het Besluit Klachtbehandeling Raad voor de Kinderbescherming is sinds 2006 vervallen.

Nu geldt het Besluit Externe Klachtencommissie Raad voor de Kinderbescherming, het makkelijkst te vinden door op Google in te tikken: Besluit Externe Klachtencommissie Raad voor de Kinderbescherming. [look hier liever de weblink plaatsen](#)

Tip

Het is verstandig als u zelf de rechter inlicht over de uitkomst van de klachtenprocedure.

Als uw kind uit huis is geplaatst, kunt u maar beter geen klacht indienen kort voor een zitting over verlenging van de uithuisplaatsing. Anders wordt de zitting uitgesteld tot de uitspraak over uw klacht, en ondertussen duurt de uithuisplaatsing voort.

U kunt *niet klagen* over het advies aan de rechter, dus over de conclusie van het rapport, behalve als deze conclusie niet aansluit bij wat eraan voorafgaat.

U kunt *wel klagen* over de manier waarop het rapport tot stand gekomen is. Als bijvoorbeeld geen enkele informant die u hebt aangedragen is gehoord, zou dat tot een eenzijdig, partijdig rapport kunnen leiden. U kunt ook klagen als u ontevreden bent over de manier waarop u behandeld bent, bijvoorbeeld niet verstrekken van het gehele dossier, partijdig gedrag of niet nakomen van afspraken. Dat moet u eerst schriftelijk doen bij de directeur. Vraag hem geen verzoekschrift (voor een OTS of een uithuisplaatsing) naar de rechter te sturen voor uw klacht behandeld is, eventueel ook door de externe commissie (want dat dat niet mag, wil nog niet zeggen dat men zich daar altijd aan houdt).

Neem als u meer dan één klacht hebt voor iedere klacht een apart vel, schrijf dus desnoods twaalf brieven (in één envelop), maar doe dat liever niet. Beperk het tot uw drie of vier voornaamste klachten. Nummer de klachten/brieven en houd de klachten zo simpel, kort en concreet mogelijk.

U krijgt soms een aanbod voor een bemiddelingsgesprek. Het is niet nuttig daar tijd aan te besteden.

De directeur nodigt u uit voor een gesprek (neem een vertrouwenspersoon mee) en daarna spreekt hij met de raadsonderzoeker. Van het gesprek met u ontvangt u een verslag. Lees dat nauwkeurig en aarzel niet wijzigingen te vragen. Als u overigens van mening bent dat u uw klacht helder op papier hebt gezet en dat er niets aan toe is te voegen, schrijf dan een briefje dat u er geen behoefte aan hebt gehoord te worden. Vraag, ook als u zelf niet in gesprek gaat, het verslag van het gesprek met de medewerker.

De directeur stuurt u een brief waarin hij u gelijk geeft, gedeeltelijk gelijk geeft of helemaal geen gelijk geeft. Ook als u gelijk hebt gekregen en zelfs een brief met excuses hebt ontvangen van de directeur, moet u niet verbaasd zijn als de raadsvertegenwoordiger op de zitting toch weer dat beweert waar de klacht over ging, eventueel zelfs met de opmerking dat de directeur de excuusbrief niet had mogen schrijven. Een landelijk directeur van de RvdK heeft dergelijk gedrag van medewerkers van zijn eigen organisatie eens bestempeld als 'muitertij'. Zorg ervoor dat u de excuusbrief bij u hebt tijdens de zitting. Beter is het ervoor te zorgen dat deze excuusbrief de rechter bereikt voor de zitting. Nog beter is het erop aan te dringen dat er een nieuw rapport komt, dat gestuurd wordt aan de instantie die het eerdere rapport had ontvangen. Span daar desnoods een kort geding voor aan.

Als u nog niet tevreden bent, kunt u een schriftelijke klacht indienen bij de externe klachtencommissie. Die houdt een zitting waarop u en de RvdK allebei gehoord worden. Het is verstandig daarheen te gaan. Schrijf een briefje dat u naar de zitting zult komen en verzoek om openbaarheid van de zitting. Deze zittingen zijn niet openbaar, maar de wet verbiedt openbaarheid niet. Na de zitting krijgt u een schriftelijke beslissing. Stelt u zich daar vooral niet te veel van voor. En zelfs als uw klacht gegrond wordt verklaard, zal de RvdK daar waarschijnlijk zijn koers niet door laten

beïnvloeden. Zorg ervoor dat een gegronde verklaring de rechter bereikt voor de zitting.

Na de externe klachtencommissie is er nog de Nationale Ombudsman als uw klacht niet ouder is dan één jaar.

De laatste jaren wordt wel gezegd dat klagen alleen maar energieverspilling is en dat het nuttiger is aangifte te doen bij de politie als de beëdigde raadsonderzoeker iets in zijn rapport zet en weigert het te veranderen terwijl hij weet dat het niet waar is. Laat u niet wijsmaken dat dat niet kan. Als de politie toch weigert uw aangifte op te nemen, doet u aangifte per fax en per gewone post. U kunt bij weigering ook aangifte doen bij de burgemeester.

Kwaliteit uitspraken klachtencommissie RvdK, en wat u kunt verwachten

Een klacht die is ingediend bij de klachtencommissie van de RvdK over afspraken over gespreksverslagen die niet door de raadsmedewerker werden toegestuurd, wordt afgedaan met:

'Klagers hebben dit waarschijnlijk bij de uitleg niet goed begrepen. (...) Bij gebrek aan wetenschap is het de commissie niet duidelijk geworden of het maken en toezenden van een gespreksverslag is toegezegd. Dit is geen gebruikelijke gang van zaken bij het verrichten van onderzoek. Aangetekend zij dat het te betreuren valt dat de raadsonderzoeker wegens zijn afwezigheid geen nadere helderheid hierover heeft kunnen verschaffen ter zitting. De commissie acht dit klachtpunt ongegrond.'

Een klacht over het toeschrijven naar de conclusie in het rapport wordt verworpen:

'De Raad komt op grond van het onderzoek tot de conclusie dat de puber zodanig opgroeit dat haar zedelijke en geestelijke belangen ernstig worden bedreigd.'

Op de zitting is gezegd: ‘deze zinsnede wordt door “leken” [=ouders] vaak verkeerd geïnterpreteerd. Het is juridische taal. Deze woorden staan als zodanig in de wet genoemd als voorwaarde om tot een OTS te komen, dus...’
Snapt u goed wat hier staat? Er was geen reden voor een OTS, maar de RvdK wilde een OTS en nam dus de voorwaarden uit de wet voor een OTS over als conclusie, zonder aannemelijk te maken dat in het concrete geval die voorwaarden inderdaad waren vervuld.

De klachtencommissie doet een klacht over het niet doen aan waarheidsvinding met betrekking tot geuite beschuldigingen die ten grondslag liggen aan ingrijpende maatregelen af met:

‘De Raad is geen politie.’

Om vervolgens tot de uitspraak te komen:

‘Waarheidsvinding tijdens het onderzoek is volgens de klachtenregeling niet klachtwaardig. Het betreft hier echter een “grijs” gebied: feitelijke en relationele zaken zijn in het geding.

De commissie heeft echter het standpunt ingenomen dat de Raad, alhoewel feitelijke zaken niet altijd correct zijn weergegeven, zich voldoende moeite heeft getroost om met betrekking tot relationele zaken een juiste stand van zaken weer te geven. Dit klachtpunt is ongegrond.’

Wat gebeurt er met wel gegrond verklaarde klachten?

Citaat uit een brief van de RvdK aan een klager:

‘...voorts meld ik u dat binnen de Raad voor de Kinderbescherming, Directie Noord-West, in iedere werkkamer een afsprakenboek (losbladig) aanwezig is. Daarin is een apart hoofdstuk gewijd aan de beklagregeling. Twee maal per jaar worden de gegrond verklaarde klachten doorgenomen en worden de medewerkers daarop geattendeerd door middel van een vermelding in het afsprakenboek en door een beleidsaanwijzing. Daarmee worden de klachten op een algemeen niveau gebracht.’

Conclusie: het voeren van klachtenprocedures is vaak zinloos als u hiermee hoopt te bereiken dat er in uw zaak bijgestuurd zal worden.

Overigens heeft KOG ook meegemaakt dat de RvdK Zuid-West elke instantie die het raadsrapport had ontvangen een brief stuurde waarin gemeld werd dat het voornaamste argument voor de conclusie van het deskundigenonderzoek onjuist was gebleken. Hier had het raadsrapport zwaar op geleund. Een enkele keer helpt een klachtenprocedure (in dit geval bij NVO en NIP) dus wel degelijk, maar dan moet u er wel heel erg veel energie en tijd in stoppen.

Bureau Jeugdzorg en andere instanties

Alle instanties hebben een klachtenregeling en een klachtencommissie. Als u een klacht indient, is het verstandig te klagen over bijvoorbeeld 'gezinsvoogd X en/of BJZ Y'. U klaagt in feite over de gezinsvoogd, maar door BJZ in de klacht mee te nemen voorkomt u een reactie als 'X heeft gehandeld conform het protocol. Klacht ongegrond'.

Als een klachtencommissie van een BJZ een klacht gegrond verklaard heeft, moet de directeur van BJZ daarop reageren. U krijgt kopie van die reactie. Komt er geen reactie of een merkwaardige ('binnen de beschikbare middelen, zoals de *caseload* en gemiddelde kwaliteit van het personeel, is zorgvuldig gehandeld'): dien ook hierover een klacht in!

Bij de RvdK is er dus een klachtbehandeling in twee instanties: directeur en klachtencommissie; bij de andere instanties gaat u rechtstreeks naar de klachtencommissie.

En na de klachtencommissie is er dus nog de Nationale Ombudsman als uw klacht niet ouder is dan één jaar.

In april 2008 heeft de Nationale Ombudsman het volgende geschreven aan een BJZ over een klager die zijn klacht niet eerst had neergelegd bij het BJZ: 'Verzoeker kan de Nationale Ombudsman opnieuw om een onderzoek vra-

gen als de klacht niet binnen de in titel 9:1 van de Awb genoemde termijnen wordt afgehandeld. Ook kan verzoeker om een onderzoek vragen als hij het niet eens is met de conclusies die u aan het onderzoek naar de klacht verbindt. Verzoeker kan ook klagen over de wijze van klachtbehandeling.’

En ook hier geldt: houd de klacht zo kort, simpel en concreet mogelijk. Schrijf bijvoorbeeld niet: ‘BJZ antwoordt nooit,’ maar schrijf wat u werkelijk bedoelt: ‘Die en die brief is door BJZ niet beantwoord.’ Als u ‘nooit’ schrijft, wordt uw klacht waarschijnlijk ongegrond verklaard, maar als u simpel zegt welke brieven niet beantwoord zijn, wordt uw klacht waarschijnlijk gegrond verklaard. Maak het niet erger dan het is (‘Ik word als ouder miskend’) en schrijf alleen maar wat er concreet is misgegaan. Laat veronderstellingen weg uit uw klacht: ‘X heeft dat en dat niet gedaan’ kan gegrond verklaard worden, maar ‘X heeft dat en dat niet gedaan omdat hij boos was over dit en dit’ waarschijnlijk ongegrond. Niemand behalve X weet immers waarom X dat en dat niet heeft gedaan. Het doet er ook niet toe. Wat telt, is dat iets niet is gedaan. Als u zich laat ondersteunen bij uw klacht, houd dan zelf de regie en zie er op toe dat ook de klachtondersteuner niet overdrijft en niet vaag is. Vermijd ook irritatie door een enorme berg klachten. Probeer het tot bijvoorbeeld uw vier voornaamste klachten te beperken. Schrijf die kort, zo duidelijk mogelijk en zo concreet mogelijk op. Dat kan niet vaak genoeg gezegd worden. Voeg bewijsmateriaal als bijlage toe.

Als u hulp krijgt van Thuiszorg, bijvoorbeeld in verband met psychiatrische problemen, al is het maar voor het huishouden, moet u zeker regelmatig het thuiszorgdossier inzien. Als u daarin leest dat de huishoudelijke hulp ineens de deskundige gaat uithangen, moet die hulp maar niet meer binnenkomen. Het is dan tijd om de thuiszorginstelling te vertellen dat u een andere hulp wilt, of beter nog: een andere thuiszorginstelling. De instelling heeft in ieder geval een klachtencommissie, daarna is er nog de Landelijke Beroepscommissie Klachten. Is de thuiszorginstelling lid van de Landelijke Vereniging voor Thuiszorg en in het bezit van het kwaliteitskeurmerk? Meld de kwestie dan ook bij de Landelijke Vereniging voor Thuiszorg via de website www.lvt.nl. Uw klacht kan de instelling het kwaliteitskeurmerk van de LVT kosten.

Juist als u samen koffie drinkt is het verleidelijk van alles te vertellen. Doe het niet.

Ga niet zitten babbelen. Geef ook geen toestemming aan een thuiszorginstelling om uw medisch dossier in te zien of te overleggen met artsen. *Niet* doen. Willen ze anders niet komen? Dan blijven ze maar weg.

Het is heel raar dat er thuiszorginstellingen zijn die dit soms als eis stellen, ook als ze bij wijze van spreken alleen maar de ramen hoeven te lappen. Wie zijn neus in zaken wil steken waarvoor zijn hulp niet was gevraagd, is niets goeds van plan. En wie wil oordelen over zaken waarvoor hij niet is opgeleid, maakt waarschijnlijk brokken.

Conclusies

- **Gegrand verklaarde klachten zijn soms te gebruiken in een rechtszitting.**
- **Over het algemeen zal de gang van zaken niet veranderen door een gegrand verklaarde klacht. Vraag u altijd af of de energie die u erin steekt niet beter anders besteed kan worden. In de eerste plaats gaat het erom niet overspannen te raken!**

Brieven om u te inspireren en verzoekschriften

Enkele van onderstaande brieven zijn van de hand van N.J.M. Mul, waarvoor onze dank!

Brief om dossier bij AMK/BJZ op te vragen

Aan: (de afzender onder de uitnodiging)
Adres
Betreft: (zaaknummer en naam en geboortedatum van uw kind)

Uw woonplaats, datum

Geachte heer/mevrouw,

Uw brief van (datum van de uitnodiging) heb ik ontvangen. Voor ik besluit of ik kom praten, wil ik graag kopie ontvangen van het volledige dossier over mijn zoon/dochter (naam). Wilt u erop letten dat er in ieder geval ook bijzit: het hele contactjournaal, telefoonbriefjes en 'professionele werkaantekeningen'.

Met vriendelijke groet,

Dossier opvragen bij de RvdK

Aan: de directeur van de Raad voor de Kinderbescherming, locatie
Amsterdam (of wat het zijn moet)

Adres: ...

Betreft: (zaaknummer en naam en geboortedatum van uw kind)

Uw woonplaats, datum

Geachte heer/mevrouw,

Ik verzoek u mij binnen de daarvoor geldende termijn kopie te zenden van het dossier betreffende (naam van uw kind), dan wel kopie van de brief van het Ministerie van Justitie waarin er toestemming gegeven wordt een deel daarvan voor mij achter te houden. Ik wil het volledige dossier ontvangen, inclusief de 'professionele werkaantekeningen' en het contactjournaal.

Met vriendelijke groet,

Als dat niet onmiddellijk helpt, neem dan zelf telefonisch contact op met het Ministerie van Justitie. Krijgt u geen uitzicht op een spoedige oplossing, wend u dan tot de bestuursrechter. Hiervoor is een advocaat niet verplicht.

U schrijft dan een brief aan de arrondissementrechtbank waar uw woonplaats onder valt, Sector Bestuursrecht (aantekenen met ontvangstbevestiging, enzovoort, zie punt 4). Zet boven de brief: 'Versnelde behandeling'. Schrijf bijvoorbeeld:

VERZOEKSCHRIFT VERSNELDE BEHANDELING

Aan: de bestuursrechter in het arrondissement...

Adres: ...

Uw woonplaats, datum

Zeer geachte heer/mevrouw,

De Raad voor de Kinderbescherming vestiging... wil mij geen kopie van het gehele dossier van mijn kind (naam en geboortedatum) sturen. Ik heb recht op dit dossier op grond van o.a. artikel 811 Rv van de Wet openbaarheid van bestuur en de Wet bescherming persoonsgegevens.

Ik heb er belang bij het gehele dossier te kunnen bestuderen voor de zitting bij de kinderrechter, waar het verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming mijn kind (naam) onder toezicht te stellen/mijn kind (naam) onder toezicht te stellen en uit huis te plaatsen behandeld zal worden.

Ik zend u hierbij kopie van mijn brief aan de Raad door de Kinderbescherming d.d. ... en de brief van de Raad voor de Kinderbescherming d.d. ... waarin mij delen van het dossier geweigerd worden (of: mijn brief is niet beantwoord, of: het dossier is niet compleet, in ieder geval ontbreekt de contactenlijst).

Ik verzoek u de Raad voor de Kinderbescherming op te dragen mij onmiddellijk kopie van het VOLLEDIGE dossier te zenden. Tot het volledige dossier behoren ook een contactjournaal en wat de Raad voor de Kinderbescherming noemt 'professionele werkaantekeningen'. Er bestaan twee soorten documenten: persoonlijke werkaantekeningen en dossierstukken. De Raad voor de Kinderbescherming heeft daar een derde soort bij bedacht: 'professionele werkaantekeningen'. Deze aantekeningen worden echter in het team besproken en zijn dus onderdeel van het dossier. Nu de Raad voor de Kinderbescherming weigert deze uit handen te geven, vormen zij een (tijdelijk) schaduw dossier.

Met gevoelens van hoogachting,

Brief aan het College Bescherming Persoonsgegevens

Aan het College Bescherming Persoonsgegevens
Prins Clauslaan 20,
2595 AJ Den Haag

Uw woonplaats, datum

Geachte dames/heren,

Met deze brief roep ik uw hulp in. De kinderrechter heeft een kindbeschermingsmaatregel uitgesproken over mijn kind (naam en geboortedatum). Mijn kind staat onder toezicht van Bureau Jeugdzorg (bijvoorbeeld Utrecht), adres...

Ik heb inzage verzocht van het volledige dossier van mijn kind, maar de gezinsvoogd wil het dossier eerst schonen. Als er geschoond moet worden, is het misschien extra belangrijk om te zien wat ik niet mag lezen. Ik meen dat ik recht heb op inzage van het volledige dossier. Hopelijk kunt u mij laten weten wat ik nu kan doen.

Met vriendelijke groet,

In kopie aan: ... (gezinsvoogd), ... (unitleider van de gezinsvoogd) en de Directie van Bureau Jeugdzorg (of wat het maar is in uw geval).

De bedoeling van deze kopie is dat u gewoon inzage krijgt. Misschien helpt het als een instantie weet dat het College Bescherming Persoonsgegevens ingeschakeld wordt.

Brief om meer contact met uw uit huis geplaatste kind te vragen

Aan: (de naam van uw gezinsvoogd), Bureau Jeugdzorg
Adres: ...
Betreft: (zaaknummer en naam en geboortedatum van uw kind)

Uw woonplaats, datum

Geachte heer of mevrouw (naam gezinsvoogd),

Met deze brief vraag ik u officieel om mijn uit huis geplaatste zoon/
dochter (naam kind) vaker te mogen ontmoeten. Wij zien elkaar nu
één keer per maand (bijvoorbeeld) en dat is te weinig om normaal met
elkaar te kunnen omgaan. Ik ben bang dat (naam kind) langzamerhand
van mij zal vervreemden, en dat is natuurlijk niet goed voor een kind.

Ik vraag dit ook omdat ik nog nooit een argument heb gehoord waarom
wij elkaar niet bijvoorbeeld twee keer per maand zouden kunnen ont-
moeten. Ik verzoek u mij binnen enkele weken te antwoorden.

In het antwoord verwacht ik toestemming, een weigering met argumen-
ten of de voorwaarden waaraan voldaan moet worden om toestemming
te krijgen.

Met vriendelijke groet,

In kopie aan de praktijkleider van (naam gezinsvoogd)

Brief om ander contact met uw uit huis geplaatste kind aan te vragen

Aan: (de naam van uw gezinsvoogd)

Bureau Jeugdzorg

Adres

Betreft: (uw zaaknummer en naam en geboortedatum van uw kind)

Uw woonplaats, datum

Geachte heer of mevrouw (naam gezinsvoogd),

Met deze brief vraag ik u officieel om mijn uit huis geplaatste zoon/ dochter (naam kind) onder andere omstandigheden te mogen ontmoeten. Wij zien elkaar nu steeds in aanwezigheid van anderen, en dat helpt niet om normaal met elkaar te kunnen omgaan.

Ik zou (naam kind) graag eens willen meenemen naar MacDonalds of naar opa en oma. Ik zou dus een normaler contact willen. Ik belast mijn kind niet met verhalen over procedures en instanties en ik doe hem/haar geen beloften die ik niet kan waarmaken. Maar ik ben wel zijn vader/ moeder en zou graag af en toe eens een spelletje met hem/haar spelen zonder dat er iemand bij zit te kijken en te luisteren. Ik ben er heilig van overtuigd dat dit ook beter is voor mijn kind. Doordat wij elkaar nooit zonder toezicht ontmoeten, wordt de situatie nodeloos nog abnormaler gemaakt dan zij al is. Wat moet mijn kind wel niet van mij gaan denken? Het is al erg genoeg dat hij/zij niet thuis kan wonen. Moet er ook nog een engerd van mij gemaakt worden, iemand die je niet kunt vertrouwen als je met hem alleen bent?

Ik vraag dit ook omdat ik nog nooit een argument heb gehoord waarom het niet zou kunnen. Ik verzoek u mij binnen enkele weken te antwoorden. In het antwoord verwacht ik toestemming, een weigering met argumenten of de voorwaarden waaraan voldaan moet worden om toestemming te krijgen.

Met vriendelijke groet,

In kopie aan de praktijkleider van (naam gezinsvoogd)

Bezwaarschriften voor Bureau Jeugdzorg

Aan de directie van Bureau Jeugdzorg
Adres:
En aan: (naam van uw gezinsvoogd)

BEZWAARSCHRIFT

Betreft: uw brief van (datum) kenmerk: ...

Uw woonplaats, datum

Geachte directie, geachte heer of mevrouw (naam gezinsvoogd),

Met deze brief maak ik officieel bezwaar tegen uw weigering om mijn uit huis geplaatste zoon/dochter (naam kind) te mogen ontmoeten zonder toezicht. Ik maak bezwaar tegen de weigering, omdat ik nog nooit een reden heb gehoord waarom wij elkaar niet gewoon zonder toezicht zouden kunnen ontmoeten.

Ook in uw brief lees ik geen argument. U doet ook geen enkele poging om uit te leggen wat er gebeuren moet om wel toestemming te kunnen geven voor onbegeleid contact. Het gaat hier niet om de weigering van een ijsje aan een kind, het gaat hier om de weigering van een normaal, onbegeleid contact tussen een kind en zijn/haar ouder.

Ik vraag u mijn verzoek te heroverwegen en mij binnen enkele weken te antwoorden. In het antwoord verwacht ik ditmaal toestemming, een weigering met argumenten óf de voorwaarden waaraan voldaan moet worden om toestemming te krijgen.

Met vriendelijke groet,

In kopie aan de praktijkleider van (naam gezinsvoogd)

Of:

BEZWAARSCHRIFT

Briefhoofd

Aan de directie van Bureau Jeugdzorg

Adres: ...

Betreft: bezwaar tegen besluit betreffende <zaaknummer en naam en
geboortedatum kind>

Uw woonplaats, datum

Geachte directie,

Hierbij maak ik bezwaar tegen het besluit van (datum) over (besluit
omschrijven). Een kopie van het besluit voeg ik bij dit bezwaarschrift.

Ik ben het niet eens met dit besluit om de volgende redenen: (schrijf hier
waarom u het niet eens bent met het besluit).

Ik verzoek u te beslissen dat (schrijf hier wat volgens u beslist moet
worden).

Hoogachtend,

Verzoekschrift aan BJZ over terugplaatsing kinderen indien kinderen naar uw mening onterecht uit huis zijn geplaatst zijn

Aan de directie van Bureau Jeugdzorg
Adres: ...

Betreft: verzoek tot besluit in het kader van de AwB
Inzake: (zaaknummer en naam en geboortedatum kind)

Uw woonplaats, datum

Geachte directie,

Ik ben van mening dat er gronden bestaan waarom de uithuisplaatsing van mijn kind (naam en geboortedatum) als niet terecht zou kunnen worden beschouwd.

Mijn argumenten zijn de volgende (gebruik de argumenten die voor u van toepassing zijn en bewijs waar dat kan met stukken!):

- Het onderzoek dat gedaan zou zijn om de UHP te motiveren is niet onderbouwd door een onderzoek door een BIG dan wel NVO/NIP gekwalificeerd onderzoeker. Dit onderzoeksvereiste is in het *Handboek indicatiestellingen* van de MO-groep en in de beroepscode van gedragswetenschappers vastgelegd.
- De 'onderzoeker' van BJZ heeft mijn kind niet onderzocht.
- Het indicatiebesluit is niet ondertekend door een daartoe bevoegd gedragswetenschapper.
- De kinderen kunnen met de nodige thuishulp in de gezinssituatie verblijven. De noodzakelijke thuishulp zou geleverd kunnen worden door: (noem een paar instellingen).
- Enig onderzoek naar de mogelijkheid van thuishulp is niet gedaan.
- De kinderen worden door de uithuisplaatsing vervreemd van ouders en andere familie.

In afwachting van uw besluit binnen de bij wet gestelde termijn,

Hoogachtend,

Bijlagen: (aantal noemen en aanduiding, bijvoorbeeld: brief d.d.... van... aan...)

Beroepschrift tegen besluit op bezwaar van BJZ

Aan de Arrondissementsrechtbank
Adres: (het adres vindt u in de site www.rechtspraak.nl)

Betreft: beroep op besluit (AwB)
Inzake: naam en geboortedatum kind

Uw woonplaats, datum

Edelachtbare heer/vrouw,

Recente jurisprudentie heeft bepaald dat de civiele kinderrechtster in moet gaan op zogeheten bestuursrechtelijke argumenten, ook in gevallen van uithuisplaatsing en ondertoezichtstelling. Ik verwijs hiervoor naar de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep, die dit besloot op 29 april 2008 (LJN BD1113).

Recentere rechtspraak geeft mij de moed mij tot u te wenden, onder andere in de uitspraken LJN BG9979 (vernietiging besluit uithuisplaatsing op grond van onvoldoende onderbouwing) en BE2737 (nadrukkelijk onderstempelend dat een indicatiebesluit moet voldoen aan kwaliteitsmaatstaven die de AwB stelt).

De wet wijst u immers aan als 'bestuursrechtster in familiezaken' (art. 5 lid 5 Wet op de jeugdzorg). Omdat het bestuursrecht geen advocaat vereist, dien ik dit verzoekschrift zelf in.

Ik heb op (datum) een verzoekschrift gestuurd aan Stichting BJZ (plaats) (zie bijlage 1), waarop ik een besluit ontvangen heb (zie bijlage 2). Tegen dit besluit heb ik op (datum) een bezwaarschrift ingediend (zie bijlage 3). Op dit bezwaar heb ik een besluit ontvangen (zie bijlage 4). Hiertegen ga ik in beroep.

Mijn gronden zijn: (kies wat van toepassing is)

- In tegenstelling tot wat wet en jurisprudentie eisen, voldoet het indicatiebesluit niet aan de wettelijke vereisten. Zo is er:
  - a. geen onderzoek verricht door een gekwalificeerd gedragswetenschapper.
  - b. geen onderzoek verricht naar de thuissituatie, terwijl art. 4 lid 2a Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg stelt dat UHP alleen mogelijk is bij een onmogelijkheid voor de zorg thuis. (In geval van alleen OTS: art. 3 Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg)

stelt dat de OTS bedoeld is voor 'hulp in de opvoeding', terwijl die hier geheel niet geleverd wordt.)

- In de uitspraak LJN BE2737 wordt gesteld dat een indicatiebesluit moet voldoen aan kwaliteitsmaatstaven die de Algemene wet bestuursrecht stelt. Deze wet gaat uit van juistheid van feiten en van logische conclusies. Zo zijn de volgende zogenaamde 'feiten' onjuist (noem een reeks op van onware zaken in het Indicatiebesluit/KORT aanduiden/Indicatiebesluit en stuur mee als bijlage).

Gaarne wil ik mijn argumenten ter zitting toelichten.

Hoogachtend,

Bijlagen (aantal):

Indicatiebesluit d.d. (datum)

Verzoekschrift d.d. (datum)

Besluit op verzoekschrift d.d. (datum)

Bezwaarschrift aan BJZ d.d. (datum)

Besluit op bezwaarschrift (d.d. datum)

Bewijsstukken waaruit blijkt dat het Indicatiebesluit nergens op lijkt, onjuist moet zijn!

Brief aan het LBIO over uw weggelopen kind

Aan: Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen
Postbus 800
2800 AV Gouda

Betreft: (naam van uw kind), geboren (datum)

Uw woonplaats, datum

Geachte dames en heren,

Deze brief is niet het begin van een bezwaarprocedure, maar een mededeling op grond van artikel 71 van de Wet op de jeugdzorg. Mijn zoon/dochter (naam van uw kind), geboren (datum) is zonder toestemming van een van haar/zijn ouders en zonder machtiging van de kinderrechter ergens ondergebracht.

Ik ben het hier niet mee eens en zal hier zeker niet voor betalen. Ik verzoek u mij bericht te sturen dat ik ook niet verplicht ben hiervoor te betalen.

Met vriendelijke groet,

In het kader van een klachtenprocedure

Aan de directeur van de Raad voor de Kinderbescherming, locatie ...
Adres: ...
Betreft: uw brief d.d. ... kenmerk ...

Uw woonplaats, datum

Geachte heer/mevrouw,

Uw brief d.d. ... heb ik in goede orde ontvangen. Hierin wordt mij een bemiddelingsgesprek aangeboden. Ik wil hier echter niet op ingaan.

Met vriendelijke groet,

De directeur nodigt u uit voor een gesprek om uw klacht toe te lichten en daarna spreekt hij met de raadsmedewerker. Van het gesprek met u ontvangt u een verslag. Lees dat nauwkeurig en aarzel niet wijzigingen te vragen. Vraag ook kopie van het verslag van het gesprek met de raadsmedewerker. Als u overigens van mening bent dat u uw klacht helder op papier hebt gezet en er niets aan toe te voegen heeft, kunt u *schrijven dat u er geen behoefte aan hebt gehoord te worden*.

Aan de directeur van de Raad voor de Kinderbescherming, locatie ...
Adres:
Betreft: uw brief d.d. ... kenmerk ...

Uw woonplaats, datum

Geachte heer/mevrouw,

Uw brief d.d. ... heb ik in goede orde ontvangen. Hierin nodigt u mij uit om mij te horen over mijn klacht. Ik wil hier echter geen gebruik van maken. Ik verwacht uw schriftelijke uitspraak op mijn schriftelijke klacht.

Met vriendelijke groet,

Tip

Vraag, ook als u zelf niet in gesprek gaat, het verslag van het gesprek met de medewerker.

Aan het bevoegd gezag van de school van uw kind als stukken niet verwijderd worden uit het schooldossier

Aan het gemeentebestuur van ... (of het bestuur van (naam school) bij een bijzondere school)

Betreft: schooldossier van (naam van uw kind), leerling van (naam school)

Uw woonplaats, datum

Geacht gemeentebestuur/bestuur van (naam school),

Nadat ik mijn vraag eerst heb voorgelegd aan de directeur van (naam school) en een negatieve reactie heb ontvangen (zie bijlagen), wend ik mij tot u. In het schooldossier van mijn kind (naam kind) bevinden zich stukken uit zijn ondertoezichtstellingsdossier. Ik heb daar bezwaar tegen en wil dat deze verwijderd worden.

Gegevens die de gezinsvoogdij-instelling heeft vastgelegd, vallen onder de werking van de Wet bescherming persoonsgegevens. Het verstrekken van gegevens is in artikel 1 omschreven als het bekendmaken of ter beschikking stellen van gegevens. Het begrip verstrekken heeft volgens de parlementaire geschiedenis een zeer ruim bereik. De wijze van verstrekken is op zichzelf niet van betekenis: dit kan mondeling, schriftelijk, langs elektronische weg of door het overhandigen van 'een magneetband met gegevens'. Ook het raadplegen van gegevens valt onder verstrekken. Onder het verstrekken valt niet alleen het nauwkeurig weergeven van de uit de registratie verkregen informatie, maar ook het in iets andere vorm doorgeven van in wezen dezelfde gegevens (uitspraak van de registratiekamer d.d. 29 december 1994, 93.A.008).

De Wet bescherming persoonsgegevens kent bij het verstrekken van gegevens de categorie 'derden' (artikel 1). Derden zijn alle personen en instanties, uitgezonderd de houder en personen behorend tot zijn organisatie, de bewerker en personen behorend tot zijn organisatie, en geregistreerden zelf.

Op grond van artikel 11, lid 1, van de Wet bescherming persoonsgegevens kunnen gegevens uitsluitend aan een derde verstrekt worden als dit voortvloeit uit het doel van de registratie. Dit houdt in dat het doel van de betrokken registratie de verstrekking met zich mee moet brengen. Met toestemming van de geregistreerde of zijn wettelijke vertegenwoordiger kunnen altijd gegevens verstrekt worden.

Ik heb echter geen toestemming gegeven aan de gezinsvoogd voor het verstrekken van gegevens over mijn kind naam kind aan de school. De wet is in volle omvang toepasselijk op Bureaus Jeugdzorg en scholen. Ik heb dus alle recht niet toe te staan dat de Wet bescherming persoonsgegevens overtreden wordt, bovendien heb ik daar alle belang bij.

Ik vertrouw erop dat u de situatie zult verhelderen voor de directeur, zodat hij alsnog opdracht zal geven de gegevens waartegen ik bezwaar heb gemaakt te verwijderen.

Hoogachtend,

Enkele citaten over jeugdzorg

- L. Huberts e. a.; *Overtredende overheden* (2005)⁵:

p. 71-72: **Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming**

De inspectie is in vergelijking met andere landelijke inspecties klein en heeft relatief weinig onderzoekscapaciteit. (...) Een cultuuromslag is nodig om elkaar sterker aan te spreken op het nakomen van regels en afspraken en indien nodig aan niet-naleving consequenties te verbinden.

p. 72-73: **Regelnaleving in de sector**

Het niveau van handhaving door deze overheden is sterk wisselend. Er is vaak nog geen echte handhavingscultuur. Bij sommigen in de sector bestaat het beeld dat de regelgeving en het beleid uit Den Haag niet goed aansluiten bij de problemen die dagelijks op de werkvloer worden ervaren.

Onderzoek naar (semi-)residentiële voorzieningen

De inspectie heeft in de periode 1998-2000 onderzoek gedaan naar de naleving van de wettelijke eisen voor het primaire proces van hulpverlening. Uit het onderzoek kwam een aantal knelpunten naar voren dat in meer of mindere mate bij alle voorzieningen werd aangetroffen:

- de activiteiten van de plaatsers voor en tijdens de plaatsing waren meestal niet sturend voor het hulpverleningsproces
- niet in alle dossiers zijn hulpverleningsplannen aangetroffen
- hoewel zichtbaar veel overleg met jeugdigen en ouders plaatsvindt, werd niet duidelijk welke invloed het op de besluitvorming in hun hulpverleningsproces heeft.

5 Dit boek is het product van het onderzoeksproject 'Overtredende overheden' dat de Vrije Universiteit en B&A Groep hebben uitgevoerd in opdracht van de stuurgroep Handhaven op Niveau,, ingesteld in 2000 door de minister van Justitie.

p. 73: Omvang en aard overtredingen

De overtredingen hebben betrekking op bestuursrechtelijke regels, die op de jeugdhulpverlening betrekking hebben. Van andere overtredingen is uit dit onderzoek niet gebleken.

p. 74: Achtergronden, motieven, oorzaken

Het is zodoende niet voor iedereen vanzelfsprekend, om het eufemistisch uit te drukken, dat de wet volledig wordt nageleefd.

Vastgesteld kan worden dat de uitvoering zelf er kennelijk niet of onvoldoende in slaagt de sector te mobiliseren om verbeteringen af te dwingen.

p. 75-76: Reactie op overtredingen: sancties, gevolgen

De inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming beschikt over een relatief klein apparaat, heeft weinig “harde” sanctiemiddelen en zoekt naar een andere invulling van het toezicht. Hierbij kunnen ook “zachte” sanctiemiddelen worden ingezet die een beter effect zouden kunnen sorteren. (...) In dit verband is het opmerkelijk dat bij vervolgonderzoeken door de inspectie weliswaar op sommige gebieden verbeteringen te zien zijn, maar dat regelovertreding nog steeds blijkt voor te komen.

Consequenties

De schade van regelovertrekend gedrag is niet direct concreet aantoonbaar. Wel kan men zich afvragen of overtreding van de (procedurele) normen niet tegelijk betekent dat de kwaliteit van de jeugdzorg (waar de normen uiteindelijk voor zijn bedoeld) afneemt. (...) Regelovertreding brengt de effectiviteit, efficiency en legitimiteit van het overheidsoptreden in het geding.

p. 77-78: Analyse en conclusie

Voor de jeugdzorg bleek dat de (veelal procedurele) normen en regelgeving over de wijze waarop jongeren behandeld moeten worden op bepaalde onderdelen massaal overtreden worden. Ze worden als bureaucratisch en onverstandig gezien en het lijkt bijna gebruik in deze een “eigen afweging” te maken.

- J. Dijsselbloem & E. Kalsbeek; *Tussen regels en realiteit. Een praktijkonderzoek* (2005):

p. 71: **Conclusies**

Kernbegrippen als “het belang van het kind” en “de bedreigde ontwikkeling van het kind” zijn onvoldoende geoperationaliseerd.

Wel zijn er lijstjes met risicofactoren en dergelijke die als hulpmiddel fungeren. Ze nemen de onzekerheid bij gezinsvoogden echter niet weg. Het is van groot belang om gezinsvoogden verder te professionaliseren, ze meer tijd te geven voor de aan hen toevertrouwde kinderen en het vooral een diagnostisch instrument in handen te geven dat echt helpt bij moeilijke beslissingen en de keuze voor een effectief ingrijpen.

Daarvoor is dan weer nodig dat dit diagnostisch instrument wordt ontwikkeld en toegankelijk gemaakt. Evenzeer is het nodig dat nu haast wordt gemaakt met het implementeren van die paar effectieve behandelmethoden die er zijn. Daarvoor is veel nodig. Onder andere bijscholing.

p. 132-133: **Stelling 7**

De overheid heeft ambities die te hoog zijn in relatie tot de middelen die beschikbaar worden gesteld of beschikbaar zijn.

Kinderen die in hun ontwikkeling worden bedreigd, moeten worden geholpen. Wetgeving maakt het mogelijk die hulp zelfs onder dwang te geven. Effectieve hulpverlening is echter maar beperkt beschikbaar. Er zijn al niet veel hulpverleningsmethoden die bewezen effectief zijn. Voor zover ze er zijn, worden ze niet altijd toegepast. Als men ze wel wil toepassen en ze zijn beschikbaar, dan zijn er vaak wachtlijsten voor.

- Eerder OTS mogelijk, in *Justitie Magazine*. april 2006:

‘Een wijziging van de kinderbeschermingswetten moet het makkelijker maken om een ondertoezichtstelling op te leggen. De wijziging maakt het ook makkelijker over te stappen van vrijwillige naar gedwongen hulpverlening. En dat sluit weer beter aan bij de nieuwe Wet op de jeugdzorg. Sinds 1 april kunnen in zeven regio’s ouders veel sneller gedwongen worden hulp te accepteren. Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming en de kinderrechter gaan anders samenwerken, waardoor de rechter binnen een week hulp kan afdwingen.’

- *Justitie Magazine*. december 2006:

‘Bij zo’n Centrum voor Jeugd en Gezin moeten mensen zo kunnen binnenlopen met hun opvoedingsvraag, zonder dat ze bang hoeven te zijn “dat hun kind wordt afgepakt”. Zo kun je eventuele zorgsignalen veel eerder doorgeven aan de instanties die het aangaat. (...) Als het met een vriendelijk advies of lichte drang niet lukt om ouders te bewegen van het hulpaanbod gebruik te maken, geeft het belang van het kind de doorslag. Je kunt dan denken aan een lichte vorm van ondertoezichtstelling, zoals we die momenteel ontwikkelen, bijvoorbeeld om te zorgen dat die ouders met hun kind naar Bureau Jeugdzorg stappen en gebruikmaken van de geïndiceerde hulp of zorg.’

- En in *Vrij Nederland* van 17 februari 2007 zegt Paul Frissen, decaan van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur:

‘Kijk dan eens wat de plannen zijn. Gekoppelde databestanden, indicatiestellingen, de hulpdiensten tot achter de voordeur. Je ziet het bij de plannen voor de jeugdzorg: een elektronisch kinddossier, Centra voor Jeugd en Gezin, consultatiebureau waar de lijsten met risicofactoren al klaarliggen wanneer je binnenkomt als alleenstaande 22-jarige moeder met wisselende contacten en een kind van twee jaar dat niet goed scoort op een taaltestje omdat het net een groeistuij heeft. Voordat je het weet, krijg je verplichte opvoedingsondersteuning. Tegen zo’n overheid moeten we beschermd worden.’

- Centrum voor ethiek en gezondheid. *Dilemma’s op de drempel. Signaleren en ingrijpen van professionals in opvoedingssituaties* (2008):

p. 24: ‘Aan de ene kant is er een beweging in de richting van paternalisme en bemoeizorg. Cijfers laten dat duidelijk zien: in 1960 waren er 40.000 ondertoezichtstellingen (OTS), in 1980 was dat gedaald naar 15.500, en in 2007 is het aantal weer gestegen naar 24.000. De grens van wat nog wel en niet meer toelaatbaar maakt golfbewegingen: ten opzichte van 1960 is er in 2007 een daling te zien, maar vergeleken met 1980 is er sprake van een stijging. Deze ontwikkeling houdt verband met verschuiving in de invulling van de begrippen “schade” of “kindermishandeling”.

Deze begrippen worden opgerekt, en de opvattingen over de beste aanpak verschuiven in de richting van krachtiger interventies (Giesen, 2007, Van Montfoort & Tilanus, 2007). (...)

De leuze “voorkomen is beter dan genezen” wint dus steeds meer aan kracht. Nederland blijkt daarbij voorop te lopen bij het schenden van de privacy ten gunste van de veiligheid, zonder dat de burger zich daar zorgen over lijkt te maken.’

p. 27: ‘Een andere professionele invloed is dat hulpverleners in de eigen beroepsgroep te maken hebben met een omslag. De opvattingen over welke aanpak in het belang van het kind is zijn namelijk nogal eens veranderd. Lange tijd was het idee dat bescherming van het gezinsleven daarvoor cruciaal was. Op dit moment lijken we echter te gaan van een non-interventiecultuur naar een interventiecultuur, en is de opvatting dat juist steviger ingrijpen in het belang is van het kind. Niet iedereen die lang met het oude paradigma heeft gewerkt zal onmiddellijk overtuigd zijn dat dit een vooruitgang is, en andere keuzes willen maken.’

p. 30: ‘In de beroepsgroepen leeft verder het gevoel dat signaleren een ding is, maar dat er daarna lang niet altijd zinvolle handelingsopties zijn. Bewezen effectieve interventies zijn maar beperkt voorhanden. (...) Ook op scholen speelt dit thema. Onderwijs is niet alleen gericht op leren lezen, schrijven en rekenen, maar moet gericht zijn op de hele ontwikkeling van het kind. Maar wat als je iets signaleert? Is er dan een goed hulpaanbod of handelingsplan? Een beroepscode voor leerlingbegeleiders is er bijvoorbeeld nog niet. (interview Witteveen & Van der Spek, 2007)’

p. 33: ‘Maatschappelijke druk en overheidsbemoeienis leiden ertoe dat jeugdzorgwerkers steeds meer de privésfeer binnendringen. (...) Golfbewegingen zorgen bovendien voor veranderingen in de balans tussen ingrijpen en aankijken, en culturele verschillen komen daar nog eens bij. Dat maakt het lastig voor hulpverleners om te handelen vanuit een helder mandaat. Een goed instrumentarium en beroepscode ontbreken vaak nog.

Daarbij beschikken zij niet altijd over de mogelijkheden om deze dilemma’s te ontwarren en de richtlijn te vinden die nodig is voor zorgvuldige

oordeelsvorming en voor de goede zorg die past binnen hun specifieke rol. Een eenduidige en betrouwbare methode voor diagnostiek, kennis over bewezen effectieve interventies en een beroepscode ontbreken vaak nog. (...)

Verder voelen hulpverleners zich onder druk gezet door de grote aandacht voor tragische incidenten, zonder dat ze altijd de instrumenten hebben om te handelen. Soms is er ook een gebrek aan lef en daadkracht. Om die te kunnen tonen – op de juiste momenten en met een goede reden – is echter wel kennis en ervaring nodig, en daar ontbreekt het nogal eens aan. Het personeel is vaak jong en onervaren; het verloop is soms meer dan 20% per jaar (Zorg en Welzijn, 2007).⁷

p. 40: ‘Heel belangrijk is verder de kwaliteit en professionaliteit van de jeugdzorgwerkers. Als zij toegang krijgen tot de privésfeer en zich mengen in de opvoedende taak van ouders, moeten zij daar wel voldoende voor zijn toegerust, niet alleen met een basis van standaarden en intercollegiale toetsing, maar ook door individuele kwaliteit en opgebouwde ervaringsdeskundigheid.

Op dit moment wordt aan die voorwaarde vaak niet voldaan, door het grote verloop, de lage leeftijd van veel hulpverleners, en het gebrek aan mogelijkheden om mannen in te zetten waar dat passend zou zijn, namelijk in situaties waar hun gezag sneller aanvaard zal worden. Voor een juiste match tussen gezin en hulpverleners kan lang niet altijd worden gezorgd. (...)

Een ander probleem is dat veel werk wordt gedaan door mensen die geen wettelijk erkend beroep hebben waaraan duidelijk omschreven eisen worden gesteld. Dit geldt bijvoorbeeld voor sociaal-agogisch werkers en gedragswetenschappers in de jeugdzorg – een grote groep in de totale populatie van hulpverleners (*Actieplan Professionalisering Jeugdzorg*, 2007).⁷

Adressen en websites

- **Stichting KINDEREN-ouders-Grootouders**
secretariaat Koninginneweg 90, 2012 GR Haarlem
tel. 023 5321223, maandag, woensdag en vrijdag van 9.00 tot 10.30 uur
e-mail kog@upcmail.nl
website www.stichtingkog.info
Kosteloze algemene informatie over jeugdzorg voor iedereen en persoonlijke ondersteuning voor donateurs (€ 15,- per jaar).
- **Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg**
Nijenburg 150, 1081 GG Amsterdam
tel. 020 5219950
website www.akj.nl
In Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Gelderland, Overijssel en Flevoland zijn de cliëntvertrouwenspersonen in dienst van dit AKJ. Zij geven informatie en kosteloze hulp bij het indienen van klachten. Ook in de andere regio's geven de cliëntvertrouwenspersonen kosteloze klachtondersteuning. BJZ kan hun adres geven. Let u op met vertrouwenspersonen en vertrouwensartsen? De naam wil nog niet zeggen dat ze allemaal altijd te vertrouwen zijn, dus niets doorvertellen zonder uw toestemming. Informeer naar het privacyreglement en vraag om alle folders.
- **College Bescherming Persoonsgegevens**
Prins Clauslaan 20, 2595 AJ Den Haag
website www.cbweb.nl
- **Eigenkrachtconferentie**
website www.eigen-kracht.nl
Bijeenkomst rond een kind en een gezin, waarin zij samen met anderen een plan bedenken om een probleem op te lossen. Die anderen kunnen familieleden zijn, vrienden, burens of andere mensen. Van tevoren kunnen hulpverleners informatie geven over mogelijke ondersteuning. Hoe deze conferentie en de uitvoering van de plannen worden betaald, verschilt per regio.
- **Inspectie Jeugdzorg**
Sint Jacobsstraat 16, 3511 BS Utrecht
website www.inspectiejeugdzorg.nl

- **Hoofdkantoor Kinderrechtswinkels**
Staalstraat 19, 1011 JK Amsterdam
tel. 020 6260067
- **Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen**
Postbus 800, 2800 AV Gouda
tel. 018 2572020
website www.lbio.nl
- **Landelijke Vereniging van Thuiszorg**
website www.lvt.nl
Thuiszorgmedewerkers richten soms veel narigheid aan door dingen te doen die zij niet kunnen en van hun organisatie vaak niet mogen.
- **MO-groep**
website www.kennisbank.mogroep.nl
De MO-groep is de brancheorganisatie voor onder meer jeugdzorg; op deze website is het *Handboek Indicatiestelling Bureaus Jeugdzorg* te vinden.
- **Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst**
website www.KNMG.nl
- **BIG-register (afdeling van VWS)**
Postbus 16114, 2500 BC Den Haag
tel. 070 3407911
website www.bigregister.nl
- **MTC**
MTC Amsterdam (Noord-Holland en Utrecht)
Postbus 84500, 1080 BN Amsterdam
tel. 020 5412776
MTC Den Haag (Zuid-Holland en Zeeland)
Postbus 97831, 2509 GE Den Haag
tel. 070 3500973
MTC Eindhoven (Noord-Brabant en Limburg)
Postbus 840, 5600 AV Eindhoven
tel. 040 2359540
MTC Groningen (Groningen, Friesland en Drente)
Ebbingestraat 91, 9712 HG Groningen
tel. 050 3140640
MTC Zwolle (Overijssel, Flevoland en Utrecht)
Postbus 10067, 8000 GB Zwolle
tel. 038 4289411

- **NVO (Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen)**
Korte Elisabethstraat 11, 3511 JG Utrecht
tel. 030 3322407
website www.nvo.nl
- **NIP (Nederlands Instituut van Psychologen)**
Postbus 9921, 1006 AP Amsterdam
tel. 020 4106222
website www.psynip.nl
- **Ministerie van Justitie**
Postbus 20301, 2500 BC Den Haag
tel. 070 3407474
e-mail voorlichting@minjus.nl
website www.justitie.nl
- **Nationale Ombudsman**
Postbus 93122, 2509 AC Den Haag
tel. 070 3563563
e-mail bureau@nationaleombudsman.nl
website www.nationaleombudsman.nl
- **Tweede Kamer, commissie voor jeugd en gezin**
Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
tel. 070 3182211

Diverse websites

www.advocatenorde.nl

www.alleadvocaten.nl: adressen van advocaten, ook gerangschikt op woonplaats.

www.advocatenoverzicht.nl: specialisten op bepaalde juridische terreinen en hun uurtarieven

www.debesteadvocaat.nl

www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl

www.ribiz.nl/zoeken

www.echr.coe.int (Europese Hof voor de Rechten van de Mens)

www.rechtennieuws.nl

www.rechtspraak.nl

www.zoeken.rechtspraak.nl

Literatuurlijst

- Berg, B. van den (1999). *Deskundigheid in het geding, een vergelijkend onderzoek naar de inbreng van deskundigheid bij de administratieve en civiele rechter* (proefschrift). Den Haag, Boom Juridische uitgevers.
- Detrick, S. (1999). *A commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child* (proefschrift). Den Haag.
- Dijsselbloem, J. en E. Kalsbeek (2005). *Tussen regels en realiteit, een praktijkonderzoek*. Den Haag: PvdA, ook te downloaden van www.pvda.nl.
- Hoefnagels, G.P. (1996). *Opstellen over rapportage*. Assen.
- Hout, A. van en S. Spinder (2001). *De (gezins)voogd als jongleur, een methodisch handboek voor het (gezins)voogdijwerk*. Houten/Diegem.
- Barendse, T.P. en A. Jansen (2002). *Jongleur over de schreef. Reactie van het Platform SCJF op De (gezins)voogd als jongleur, een methodisch handboek voor het (gezins)voogdijwerk*. Te downloaden van www.stichtingkog.info.
- Huberts, L. et al. (2005). *Overtredende overheden, op zoek naar de omvang en oorzaken van regelovertreding door overheden*; Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Leenen, H.J.J. (2000). *Handboek gezondheidsrecht deel I: Rechten van mensen in de gezondheidszorg*; Houten/Diegem.
- Punselie, E.C.C. (2006). *Voor een pleegkind met recht een toekomst, een studie naar de (rechts)positie van (pleeg)ouders en (pleeg)kinderen in geval van langdurige uithuisplaatsing* (proefschrift). **[welke universiteit????]**
- Slot, P. (red.) (2008). *Dilemma's op de drempel. Signaleren en ingrijpen van professionals in opvoedingssituaties*; Den Haag: Centrum voor Ethiek en Gezondheid, Raad voor de Volksgezondheid & Zorg, Signalering ethiek en gezondheid 2008/2. Ook te downloaden van www.ceg.nl en www.rvz.net.
- Unen, A.A.W. van (2005). *Wet op de jeugdzorg, tekst en uitleg*. Den Haag.
- Wijk, H. van (1999). *Hoezo noodzakelijk? Rechtsgronden voor kinderbeschermingsmaatregelen* (proefschrift). Amsterdam.
- Handboek Indicatiestelling Bureaus Jeugdzorg*. Te downloaden van www.kennisbank.mogroep.nl.

Raad voor de Kinderbescherming (2000). *Wegwijzer Onderzoeksmodel Raad voor de Kinderbescherming*. Utrecht.

Besluit Externe Klachtencommissie Raad voor de Kinderbescherming. Te downloaden door op Google te typen: Besluit Externe Klachtencommissie Raad voor de Kinderbescherming. [\[welke site???](#)

Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht (FJR).

Nederlands Juristenblad.

Perspectief ('een onafhankelijk blad voor iedereen die vrijwillig of professioneel in aanraking komt met de wereld van kinderbescherming en jeugdzorg').

Rechtspraak Familierecht, praktisch bewerkt.

Rechtspraak van de Week.

Trema, tijdschrift voor de rechterlijke macht.

Tijdschrift voor Gezondheidsrecht.

Bijlage 1

In dit boek genoemde wetsartikelen

Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

art 8: 1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Verdrag inzake de Rechten van het Kind

art. 3: 1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

art. 8: 1. De Staten die partij zijn verbinden zich tot eerbiediging van het recht van het kind zijn of haar identiteit te behouden, met inbegrip van nationaliteit, naam en familiebetrekkingen zoals wettelijk erkend, zonder onrechtmatige inmenging.

art. 9: 1. De Staten die partij zijn waarborgen dat een kind niet wordt gescheiden van zijn of haar ouders tegen hun wil, tenzij de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de mogelijkheid van rechterlijke toetsing in overeenstemming met het toepasselijke recht en de toepasselijke procedures, beslissen dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind. Een dergelijke beslissing kan noodzakelijk zijn in een bepaald geval, zoals wanneer er sprake is van misbruik of verwaarlozing van het kind door de ouders, of wanneer de ouders gescheiden leven en er een beslissing moet worden genomen ten aanzien van de verblijfplaats van het kind.

art. 9: 3. De Staten die partij zijn eerbiedigen het recht van het kind dat van een ouder of beide ouders is gescheiden op regelmatige basis persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact met beide ouders te onderhouden, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind.

Nederlandse samenvatting artikel 3, over het belang van het kind (Detrick, 1999: 791 e.v.): 'Artikel 3 lid 1 bevat een algemene richtlijn voor de uitleg en uitvoering van het Verdrag, maar ook voor daarbuiten omdat het verwijst naar 'alle' maatregelen betreffende kinderen. Het geeft aan dat bij alle maatregelen betreffende kinderen de belangen van het kind een eerste overweging dienen te vormen. Deze algemene richtlijn richt zich tot rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten, wetgevende lichamen en openbare instanties voor maatschappelijk welzijn. Particuliere instanties voor maatschappelijk welzijn worden echter ook genoemd. Dit geeft aan dat de Staat een (horizontale) taak heeft om er op toe te zien dat zulke instanties deze richtlijn in acht nemen. Het belang van het kind heeft geen absolute voorrang boven andere belangen ('de eerste overweging'). Tijdens de onderhandelingen over het Verdrag werd geconstateerd dat er situaties zijn waar andere belangen, zoals van rechtvaardigheid, van de maatschappij of van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen, evenzeer van betekenis kunnen zijn. In het geval van conflict van belangen dient desalniettemin het belang van het kind doorslaggevend te zijn.'

Burgerlijk Wetboek Boek 1 (personen- en familierecht), titel 14 (het gezag over minderjarige kinderen), afdeling 4 (ondertoezichtstelling van minderjarigen)

240: Degene die op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van zijn ambt of beroep tot geheimhouding verplicht is kan, zonder toestemming van degene die het betreft, aan de raad voor de kindbescherming inlichtingen verstrekken, indien dit noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de taken van de raad.

253s: 1. Indien het kind met instemming van zijn ouders die het gezag over hem uitoefenen, gedurende ten minste een jaar door een of meer anderen als behorende tot het gezin is verzorgd en opgevoed, kunnen de ouders slechts met toestemming van degenen die de verzorging en opvoeding op zich hebben genomen, wijziging in het verblijf van het kind brengen.

2. Voor zover de volgens het vorige lid vereiste toestemmingen niet worden verkregen, kunnen zij op verzoek van de ouders door die van de rechtbank worden vervangen. Dit verzoek wordt slechts afgewezen, indien gegronde vrees bestaat dat bij inwilliging de belangen van het kind zouden worden verwaarloosd.

3. In geval van afwijzing van het verzoek is de beschikking van kracht gedurende een door de rechtbank te bepalen termijn, welke de duur van zes maanden niet te boven mag gaan. Is echter voor het einde van deze termijn een verzoek tot ondertoezichtstelling van het kind, dan wel tot ontheffing of ontzetting van een of beide ouders aanhangig gemaakt, dan blijft de beschikking gelden, totdat op het verzoek bij gewijsde is beslist.

253t: 1. Indien het gezag over een kind bij één ouder berust, kan de rechtbank op gezamenlijk verzoek van de met het gezag belaste ouder en een ander dan de ouder die in een nauwe persoonlijke betrekking tot het kind staat, hen gezamenlijk met het gezag over het kind belasten.

254: 1. Indien een minderjarige zodanig opgroeit, dat zijn zedelijke of geestelijke belangen of zijn gezondheid ernstig worden bedreigd, en andere middelen ter afwendig van deze bedreiging hebben gefaald of, naar is te voorzien, zullen falen, kan de kinderrechter hem onder toezicht stellen van een stichting als bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg.

4. De kinderrechter kan een minderjarige onder toezicht stellen op verzoek van een ouder, een ander die de minderjarige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, de raad voor de kinderbescherming of het openbaar ministerie.

5. Op verzoek van de stichting, dan wel op verzoek van de met het gezag belaste ouder of de minderjarige van twaalf jaren of ouder, kan de kinderrechter de stichting, (...) die het toezicht heeft, vervangen door een zodanige stichting in een andere provincie.

255: De kinderrechter kan hangende het onderzoek de minderjarige voorlopig onder toezicht stellen indien dit dringend en onverwijld noodzakelijk is. Hij bepaalt de duur van dit voorlopige toezicht op ten hoogste drie maanden en kan de beslissing te allen tijde herroepen.

256: 1. De kinderrechter bepaalt de duur van de ondertoezichtstelling op ten hoogste een jaar.

2. De kinderrechter kan de duur telkens voor ten hoogste een jaar verlengen. Hij kan dit doen op verzoek van de stichting, (...) een ouder, een ander die de minderjarige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, de raad voor de kinderbescherming of het openbaar ministerie.

4. De kinderrechter kan de ondertoezichtstelling opheffen indien de grond daarvoor niet langer bestaat. Hij kan dit doen op verzoek van de stichting, (...) de met het gezag belaste ouder of de minderjarige van twaalf jaren of ouder.

257: 1. De stichting, (...) houdt toezicht op de minderjarige en zorgt dat aan de minderjarige en de met het gezag belaste ouder hulp en steun worden geboden teneinde de bedreiging van de zedelijke of geestelijke belangen of de gezondheid van de minderjarige af te wenden.

2. Deze hulp en steun zijn erop gericht de met het gezag belaste ouder de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding zo veel mogelijk te doen behouden. (...)

3. Indien het leeftijds- en ontwikkelingsniveau van de minderjarige en diens bekwaamheid en behoefte zelfstandig te handelen en zijn leven naar eigen inzicht in te richten daartoe noodzaken, zijn de hulp en steun, meer dan op het vergroten van de mogelijkheden van de ouders om hun kind te verzorgen en op te voeden, gericht op het vergroten van de zelfstandigheid van de minderjarige.

4. De stichting, (...) bevordert de gezinsband tussen de met het gezag belaste ouder en de minderjarige.

258: 1. De stichting, (...) kan ter uitvoering van haar taak schriftelijk aanwijzingen geven betreffende de verzorging en opvoeding van de minderjarige.

2. De met het gezag belaste ouder en de minderjarige dienen deze aanwijzingen op te volgen. 3. Plaatsing van de minderjarige gedurende dag en nacht buiten het gezin geschiedt, behoudens in de gevallen dat de met het gezag belaste ouder daartoe zonder bezwaar van de stichting, (...) overgaat, alleen krachtens artikel 261.

259: 1. Op verzoek van de met het gezag belaste ouder of de minderjarige van twaalf jaren of ouder kan de kinderrechter een aanwijzing geheel of gedeeltelijk vervallen verklaren. Het verzoek heeft geen schorsende kracht, tenzij de kinderrechter het tegendeel bepaalt.

2. Bij de indiening van het verzoek wordt de beslissing van de stichting, (...) overgelegd.

3. De termijn voor het indienen van het verzoek bij de kinderrechter bedraagt twee weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop de beslissing is toegezonden of uitgereikt.

4. Ten aanzien van een na afloop van de termijn ingediend verzoek blijft niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege indien de verzoeker redelijkerwijs niet geoordeeld kan worden in verzuim te zijn geweest.

260: 1. De met het gezag belaste ouder en de minderjarige van twaalf jaren of ouder kunnen de stichting, (...) verzoeken een aanwijzing wegens gewijzigde omstandigheden geheel of gedeeltelijk in te trekken.

2. De stichting, (...) geeft een schriftelijke beslissing binnen twee weken na ontvangst van het verzoek.

4. Het niet of niet tijdig nemen van een beslissing door de stichting, (...) wordt voor de toepassing van deze bepaling gelijkgesteld met de afwijzing van het verzoek. De termijn voor het indienen van het verzoek bij de kinderrechter loopt in dat geval door zolang de stichting, (...) niet heeft beslist en eindigt, indien de stichting, (...) alsnog beslist, twee weken daarna.

261: 1. Indien dat noodzakelijk is in het belang van de verzorging en opvoeding van de minderjarige of tot onderzoek van diens geestelijke of lichamelijke gesteldheid, kan de kinderrechter de stichting, (...) op haar verzoek machtigen de minderjarige gedurende dag en nacht uit huis te plaatsen. (...)

2. Indien de uithuisplaatsing betrekking heeft op zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de Wet op de jeugdzorg, is het verzoek gericht op effectivering van het besluit, bedoeld in artikel 6, eerste lid, van die wet. Dit besluit wordt bij het verzoek overgelegd. (...)

262: 1. De kinderrechter bepaalt de duur van de machtiging tot uithuisplaatsing op ten hoogste een jaar. Op verzoek van de stichting, (...) of van de raad voor de kindbescherming kan hij de duur telkens met ten hoogste een jaar verlengen.

3. Een machtiging vervalt, indien deze gedurende drie maanden niet ten uitvoer is gelegd.

263: 1. Een uithuisplaatsing kan worden beëindigd door de stichting, (...).

2. De met het gezag belaste ouder, een ander die de minderjarige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt en de minderjarige van twaalf jaren of ouder kunnen wegens gewijzigde omstandigheden de stichting, (...) verzoeken:

- a. de uithuisplaatsing te beëindigen;
  - b. de duur ervan te bekorten;
  - c. af te zien van een krachtens de machtiging toegestane wijziging van de verblijfplaats van de minderjarige. Onder wijziging van de verblijfplaats wordt mede verstaan de plaatsing van de minderjarige bij de ouder die het gezag heeft;
3. Op verzoek van de in het tweede lid genoemde personen kan de kinderrechtster de machtiging geheel of gedeeltelijk intrekken of de duur ervan bekorten. (...)

263a: 1. Voor zover noodzakelijk met het oog op het doel van de uithuisplaatsing van een minderjarige als bedoeld in artikel 261, kan de stichting, (...) voor de duur van de uithuisplaatsing de contacten tussen de met het gezag belaste ouder en het kind beperken.

2. De beslissing van de stichting, (...) geldt als een aanwijzing. Artikel 259 en 260 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de kinderrechtster een zodanige regeling kan vaststellen als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt.

263b: 1. Voor de duur van de maatregel kan de kinderrechtster op verzoek van de stichting, (...) een rechterlijke beslissing tot vaststelling van een regeling inzake de uitoefening van het omgangsrecht wijzigen voor zover dat noodzakelijk is met het oog op het doel van de ondertoezichtstelling.

2. Op het verzoek van de met het gezag belaste ouder, de omgangsgerechtigde, de minderjarige van twaalf jaren of ouder en de stichting, (...) kan de kinderrechtster de in het eerste lid genoemde beslissing wijzigen op grond dat nadien de omstandigheden zijn gewijzigd of dat bij het nemen van de beslissing van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan. (...)

265: 1. Verzoeken op grond van artikel 254, vijfde lid, en de artikelen 256-264 moeten schriftelijk worden gedaan. Voor zover zij zich tot de kinderrechtster richten, kunnen zij worden ingediend zonder procureur.

Afdeling 5, ontheffing en ontzetting van het ouderlijk gezag

266: Mits het belang van de kinderen zich daar niet tegen verzet, kan de rechtbank een ouder van het gezag over een of meer van zijn kinderen ontheffen, op grond dat hij ongeschikt of onmachtig is zijn plicht tot verzorging en opvoeding te vervullen.

267: 1. Ontheffing wordt slechts uitgesproken op verzoek van de raad voor de kindbescherming of van het openbaar ministerie.

2. In het geval, bedoeld bij het tweede lid onder d, van artikel 268 van dit boek, kan, indien de kinderrechtster een verzoek van de ouders om toestemming tot wijziging in het verblijf van hun kind heeft afgewezen, de ontheffing bovendien verzocht worden door degene, die het kind op het tijdstip van het verzoek ten minste een jaar verzorgd en opgevoed heeft. (...)

268: 1. Ontheffing kan niet worden uitgesproken, indien de ouder zich daartegen verzet.

2. Deze regel lijdt uitzondering:

- a. indien na een ondertoezichtstelling van ten minste zes maanden blijkt, of na een uithuisplaatsing krachtens het bepaalde in artikel 261 van dit boek van meer dan een jaar en zes maanden gegronde vrees bestaat, dat deze maatregel – door de ongeschiktheid of onmacht van een ouder om zijn plicht tot verzorging en opvoeding te vervullen – onvoldoende is om de dreiging als bedoeld in artikel 254 af te wenden;
- d. indien na een verzorging en opvoeding met instemming van de ouder – anders dan uit hoofde van een ondertoezichtstelling of een plaatsing onder voorlopige voogdij – van ten minste een jaar in een ander gezin dan het ouderlijke, een voortzetting daarvan noodzakelijk is en van terugkeer naar de ouder ernstig nadeel voor het kind moet worden gevreesd.

269: 1. Indien de rechtbank dit in het belang van de kinderen noodzakelijk oordeelt, kan zij een ouder van het gezag over een of meer van zijn kinderen ontzetten, op grond van

- a. misbruik van het gezag, of grove verwaarlozing van de verzorging of opvoeding van een of meer kinderen;
- b. slecht levensgedrag;
- c. onherroepelijke veroordeling wegens...
- d. het in ernstige mate veronachtzamen van de aanwijzingen van de stichting, (...) of belemmering van een uithuisplaatsing krachtens...
- e. het bestaan van gegronde vrees voor verwaarlozing van de belangen van het kind, doordat de ouder het kind teruggeist of terugneemt van anderen, die diens verzorging en opvoeding op zich hebben genomen.

299a: 1. Degene die met instemming van de voogd een minderjarige in zijn gezin – anders dan uit hoofde van een ondertoezichtstelling of een plaatsing onder voorlopige voogdij – ten minste een jaar heeft verzorgd en opgevoed, kan de kinderrechter verzoeken hem, (...) tot voogd te benoemen.

270: 1. Ontzetting van het gezag wordt slechts uitgesproken op verzoek van de andere ouder, een van de bloed- of aanverwanten van de kinderen tot en met de vierde graad, de raad voor de kindbescherming of van het openbaar ministerie.

2. In het geval bedoeld bij het eerste lid van het vorig artikel onder e, kan de ontzetting bovendien verzocht worden door hem, die de verzorging en opvoeding van het kind op zich genomen heeft

299a: Degene die met instemming van de voogd een minderjarige in zijn gezin – anders dan uit hoofde van een ondertoezichtstelling, of een plaatsing onder voorlopige voogdij – ten minste een jaar heeft verzorgd en opgevoed, kan de kinderrechter verzoeken hem, dan wel een rechtspersoon als bedoeld in artikel 302 van dit boek, tot voogd te benoemen.

336a: 1. Indien de minderjarige door een ander of anderen dan zijn voogd, als behorende tot het gezin met instemming van de voogd ten minste een jaar is verzorgd en opgevoed geworden, kan de voogd niet dan met toestemming van degenen die de verzorging en opvoeding op zich hebben genomen, wijziging in het verblijf van de minderjarige brengen.

2. Voor zover de volgens het vorige lid vereiste toestemmingen niet worden verkregen, kunnen zij op verzoek van de voogd door die van de rechtbank

worden vervangen. Dit verzoek wordt slechts ingewilligd, indien de rechtbank dit in het belang van de minderjarige acht (1:299a)

3. In geval van afwijzing van het verzoek is de beschikking van kracht gedurende een door de rechtbank te bepalen termijn, welke de duur van zes maanden niet te boven mag gaan. Is echter voor het einde van deze termijn een verzoek tot ondertoezichtstelling van het kind, tot ontzetting van de voogd, dan wel een verzoek als bedoeld in artikel 299a, van dit boek aanhangig gemaakt, dan blijft de beschikking gelden, totdat op het verzoek bij gewijsde is beschikt.

Titel 15, omgang en informatie

377c: 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 377b van dit boek (*dat de andere ouder de verplichting heeft informatie te verschaffen*) wordt de niet met het gezag belaste ouder desgevraagd door derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen, daarvan op de hoogte gesteld, tenzij die derde de informatie niet op gelijke wijze zou verschaffen aan degene die met het gezag over het kind is belast dan wel bij wie het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, of het belang van het kind zich tegen het verschaffen van informatie verzet.

2. Indien de informatie is geweigerd, kan de rechter op verzoek van de in het eerste lid van dit artikel bedoelde ouder bepalen dat de informatie op de door hem aan te geven wijze moet worden verstrekt. De rechter wijst het verzoek in ieder geval af, indien het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet.

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

art. 810a: 1. In zaken betreffende minderjarigen, uitgezonderd zaken als bedoeld in het tweede lid alsmede die welke het levensonderhoud van een minderjarige betreffen, beslist de rechter pas nadat een ouder, indien deze daarom verzoekt, in de gelegenheid is gesteld een rapport van een niet door de rechter benoemde deskundige over te leggen, mits dat mede tot de beslissing van de zaak kan leiden en het belang van het kind zich daartegen niet verzet.

2. In zaken betreffende de ondertoezichtstelling van minderjarigen, de ontheffing en ontzetting van het ouderlijk gezag of de ontzetting van de voogdij, benoemt de rechter op verzoek van een ouder en na overleg met

die ouder een deskundige, mits dat mede tot de beslissing van de zake kan leiden en het belang van het kind zich daartegen niet verzet. (...)

art. 811: 1. In zaken betreffende minderjarigen worden als belanghebbenden bij het recht op inzage en afschrift, als bedoeld in artikel 290, van door de raad voor de kindbescherming of het openbaar ministerie overgelegde bescheiden alsmede van door een deskundige op verzoek van de rechter overgelegde bescheiden aangemerkt:

- a. de verzoekers,
- b. de ouders en voogden,
- c. degenen die de minderjarige als behorende tot hun gezin verzorgen en opvoeden en die uit dien hoofde een nauwe persoonlijke betrekking met het kind hebben, en
- d. de minderjarige van twaalf jaren of ouder, tenzij de rechter is gebleken dat hij niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

Enkele opmerkingen over de *Algemene wet bestuursrecht*

De Raad voor de Kinderbescherming, en de BJZ's voor zover het gaat om de totstandkoming van beslissingen vallen onder de Algemene wet bestuursrecht. Een bestuursrechter toetst in het algemeen meer inhoudelijk dan slechts aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur die in de Awb zijn opgenomen.

Ook kan de bestuursrechter onder bepaalde voorwaarden een voorlopige voorziening treffen of de eigen uitspraak in de plaats stellen van het bestreden besluit. Maar een kinderrechter kan in principe geen eigen beslissing in de plaats stellen van een beslissing van BJZ. De enige uitzondering hierop is de omgangsregeling tussen een kind en een ouder met gezag die de kinderrechter/bestuursrechter kan bepalen in plaats van een gegeven aanwijzing over beperking van het contact tussen kind en ouder. Dit is dus minder beschermend voor de burger dan de Awb in zijn algemeenheid.

Maar anderzijds toetst de bestuursrechter naar de omstandigheden waarin een besluit is genomen, en toetst de kinderrechter/bestuursrechter *ex nunc*: hij kan rekening houden met omstandigheden die zich na het geven van de aanwijzing hebben voorgedaan (zie de uitspraak van de Hoge Raad op p. ???).

De Algemene wet bestuursrecht is van toepassing voor zover het gaat om (weigeren van) besluiten in de zin van de Awb. Cliënten dienen beroep in te stellen bij de kinderrechter, omdat dat zo is geregeld in de Awb en de Wet op de jeugdzorg. *De Awb bevat namelijk artikel 8:5*: ‘Geen beroep kan worden ingesteld (*bij de bestuursrechter dus*) tegen een besluit, genomen op grond van een wettelijk voorschrift dat is opgenomen in de bijlage die bij deze wet behoort’ (*de zogenoemde negatieve lijst*). En deze bijlage noemt ‘A Ministerie van Justitie (...) en afdeling 4 (*ondertoezichtstelling van minderjarigen*)’ van Titel 14 (*Het gezag over minderjarige kinderen*)’ van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.’

Bovendien zegt *de Wet op de jeugdzorg artikel 5*, lid 5: ‘In afwijking van artikel 8:7 van de Algemene wet bestuursrecht is voor beroepen op grond van die wet tegen beschikkingen, gegeven op grond van artikel 5, tweede lid, of artikel 6, vierde lid, bevoegd *de kinderrechter* binnen het rechtsgebied waarvan de stichting haar zetel heeft.’

De toepasselijke artikelen van de Awb:

art. 6: 2. Voor de toepassing van wettelijke voorschriften over bezwaar en beroep worden met een besluit gelijkgesteld:

- a. de schriftelijke weigering een besluit te nemen, en
- b. het niet tijdig nemen van een besluit.

art. 6: 3. Een beslissing inzake de procedure tot voorbereiding van een besluit is niet vatbaar voor bezwaar of beroep, tenzij deze beslissing de belanghebbende los van het voor te bereiden besluit rechtstreeks in zijn belang treft.

art. 6: 4 1. Het maken van bezwaar geschiedt door het indienen van een bezwaarschrift bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen.

Van Unen (2005) zegt hierover: ‘In de tweede plaats kan een cliënt in beroep gaan tegen het indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg. Tegen alle beschikkingen van het Bureau Jeugdzorg, die een indicatiebesluit of beëindiging van de zorg inhouden, kan de cliënt bezwaar maken en vervolgens beroep instellen ingevolge de Algemene Wet Bestuursrecht. De kinderrechter is als bevoegde rechter aangewezen. (...) Dit betekent dat de kinderrechter optreedt als bestuursrechter (...)

De besluiten die het Bureau Jeugdzorg neemt, zijn besluiten in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht en worden, ook door de kinderrechter, als zodanig behandeld. Dit betekent voor het Bureau Jeugdzorg dat hij onder meer gehouden is aan de termijnen gesteld in de AWB (...) De kinderrechter is aan dezelfde regels gebonden als de bestuursrechter en kan derhalve de beschikking in stand houden of indien het hoger beroep gegrond is, geheel of gedeeltelijk vernietigen (...). De kinderrechter kan, indien het beroep gegrond is, ook bepalen dat zijn uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit of het vernietigde gedeelte daarvan.(...)

Een aantal besluiten van het Bureau Jeugdzorg is op de negatieve lijst van de AWB geplaatst, namelijk de besluiten die in een later stadium door de rechter getoetst (kunnen) worden. Dit betreft onder meer het besluit dat strekt tot uithuisplaatsing in het kader van een ondertoezichtstelling. De kinderrechter zal de machtiging uithuisplaatsing immers moeten verlenen en een rechterlijke beoordeling van het indicatiebesluit is dus gegarandeerd.

(...) Dat zijn enerzijds de indicatiebesluiten voor vrijwillige jeugdzorg en anderzijds de indicatiebesluiten die aan een verzoek tot machtiging uithuisplaatsing ten grondslag liggen. (...) Er is, (...) een verschil in de toetsing tussen die twee typen indicatiebesluiten. De eerste categorie is een besluit onder de Algemene wet bestuursrecht en wordt door de bestuursrechter in wezen marginaal getoetst. Dat is weliswaar de kinderrechter, maar die treedt dan op als bestuursrechter. De tweede categorie wordt inhoudelijk getoetst, omdat het gaat om machtigingen die op grond van het Burgerlijk Wetboek worden gevraagd en waarvan het BW een inhoudelijk criterium geeft wanneer een minderjarige gedwongen uit huis wordt geplaatst.'

Het hulpverleningsplan is bij de behandeling in de Tweede Kamer van het wetsontwerp van de Wet op de jeugdzorg als equivalent van de geneeskundige behandelingsovereenkomst gepresenteerd. Dit betekent dat de jeugdzorg in principe ook tot toepassing van de in de gezondheidszorg ontwikkelde zorgvuldigheidsnormen en informatieplichten gehouden is.

Wet op de jeugdzorg

art. 1: In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- d. cliënt: een jeugdige, zijn ouders of stiefouder of anderen die de jeugdige als behorend tot hun gezin verzorgen en opvoeden;

art. 5: 1. De stichting heeft tot taak te bezien of een cliënt zorg nodig heeft in verband met opgroei-, opvoedings- of psychiatrische problemen, dan wel in verband met problemen van een cliënt, niet zijnde een jeugdige, die het onbedreigd opgroeien van een jeugdige belemmeren.

2. Tot de taak, bedoeld in het eerste lid, behoort het vaststellen of een cliënt aangewezen is op:

- a. jeugdzorg waarop ingevolge deze wet aanspraak bestaat,
- b. zorg, bestaande uit bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen vormen van geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen waarop ingevolge de Algemene wet bijzondere ziektekosten aanspraak bestaat, (...)

3. De stichting oefent de taak, bedoeld in het eerste lid, uit op verzoek van een cliënt of uit eigen beweging.

4. Uitgangspunt bij het uitoefenen van de taak, bedoeld in het eerste lid, is dat zorg het belang van een ongedreigde ontwikkeling van een jeugdige dient en aansluit bij de behoefte van de cliënt. Deze zorg is in verband hiermee niet ingrijpender dan noodzakelijk en wordt geboden zo dicht mogelijk bij de plaats waar de cliënt duurzaam verblijft en gedurende een zo kort mogelijke periode.

In afwijking van artikel 8:7 van de Algemene wet bestuursrecht is voor beroepen op grond van die wet tegen beschikkingen, gegeven op grond van artikel 5, tweede lid, of artikel 6, vierde lid, bevoegd de kinderrechter binnen het rechtsgebied waarvan de stichting haar zetel heeft.

art. 6: 1. Indien de stichting een besluit neemt, waarbij wordt vastgesteld dat een cliënt is aangewezen op zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, geeft zij daarbij in ieder geval:

- a. een beschrijving van de problemen of dreigende problemen van de cliënt, de ernst en de mogelijke oorzaken daarvan;
- b. een beschrijving van de in verband daarmee benodigde zorg en het met die zorg beoogde doel;
- c. de termijn gedurende welke de aanspraak geldt nadat de in het besluit voorziene zorg is aangevangen;
- d. de termijn waarbinnen de aanspraak tot gelding moet zijn gebracht;
- e. een advies wie de zorg kan of kunnen verlenen. (...)

3. Door het verstrijken van de termijn, bedoeld in het eerste lid, onder c, of indien een aanspraak niet binnen de termijn, bedoeld in het eerste lid, onder d, tot gelding is gebracht, vervalt de aanspraak.

4. De aanspraak vervalt voorts indien de stichting een besluit neemt, waarbij wordt vastgesteld dat een cliënt niet langer is aangewezen op zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid. (...)

art. 7: 6. In afwijking van het eerste lid kan de stichting een besluit nemen zonder een aanvraag daartoe, indien:

- a. verlening van zorg noodzakelijk is ter uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder a tot en met d;
- b. het besluit strekt tot een uithuisplaatsing in het kader van een onder-toezichtstelling als bedoeld in artikel 261 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek op verzoek van het openbaar ministerie of de raad voor de kindbescherming.

art. 10: 1. De stichting heeft bovendien tot taak:

- a. het, met uitsluiting van andere rechtspersonen en onverminderd het (...) uitoefenen van de voogdij en de voorlopige voogdij op grond van (...)
- b. het, met uitsluiting van (...) uitoefenen van de taak, genoemd in artikel 257 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
- e. het fungeren als advies- en meldpunt kindermishandeling;
- f. het actief bijstaan van een cliënt en het zo nodig motiveren van een cliënt tot het tot gelding brengen van zijn aanspraak op zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid;
- g. het, met uitsluiting van anderen, bevorderen dat degenen bij wie een aanspraak op zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, tot gelding wordt gebracht, een samenhangend hulpverleningsplan tot stand brengen dat is afgeleid van het besluit, bedoeld in artikel 6, eerste lid;
- h. het volgen van de verleende zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, en het bijstaan van de cliënt bij vragen omtrent de inhoud van deze zorg, alsmede de evaluatie van deze zorg;
- i. het adviseren van de cliënt omtrent zorg die na beëindiging van de zorg, bedoeld in artikel 5, tweede lid, nodig is en het bijstaan van de cliënt bij het verkrijgen van deze zorg;
- j. het in gevallen als bedoeld in artikel 8, eerste lid, bijstaan van een cliënt bij het verkrijgen van zorg, zo nodig motiveren van een cliënt tot het gebruik maken van zorg, en volgen van deze zorg.

2. De stichting neemt bij de uitoefening van de in het eerste lid, onder c., bedoelde taken de aanwijzingen van de raad voor de kindbescherming in acht. Bij de uitoefening van de in het eerste lid, onder d, bedoelde taken neemt de stichting de aanwijzingen van onze minister van Justitie, van de selectiefunctionaris, bedoeld in artikel 1, onder aa., van de Beginselenwet justitiële jeugdinstellingen, dan wel van de directeur bedoeld in artikel 1, onder h, van die wet, in acht.

3. De stichting heeft binnen de door de provincie bij de subsidiering gestelde grenzen voorts tot taak:

- a. *het advies geven aan en, het bijdragen aan de deskundigheidsbevordering van en het onderhouden van contacten met algemene voorzieningen voor jeugdigen, waaronder in elk geval het onderwijs, ter versterking van deze algemene voorzieningen en ter bevordering van vroegtijdige signalering van problemen bij jeugdigen die tot zorg als bedoeld in artikel 5, tweede lid, zouden kunnen leiden.*
- b. het verlenen van ambulante jeugdzorg anders dan...
- c. het door vrijwilligers per telefoon laten adviseren van jeugdigen over door hen telefonisch voorgelegde vragen of problemen.

art. 11: 1. Het fungeren als een advies- en meldpunt kindermishandeling houdt onverminderd de taken van de raad voor de kindbescherming, de uitoefening van de volgende taken in:

- a. het naar aanleiding van een melding van kindermishandeling of een vermoeden daarvan, onderzoeken of sprake is van kindermishandeling;
- b. het beoordelen van de vraag of en zo ja tot welke stappen de melding van kindermishandeling of een vermoeden daarvan aanleiding geeft;
- c. het binnen het Bureau Jeugdzorg overdragen van een zaak ten behoeve van de uitvoering van de in artikel 5, eerste lid, bedoelde taak;
- d. het in kennis stellen van andere justitiële autoriteiten van kindermishandeling of een vermoeden daarvan, indien het belang van de minderjarige dan wel de ernst van de situatie waarop de melding betrekking heeft, daartoe aanleiding geeft.
- e. het op de hoogte stellen van degene die een melding heeft gedaan, van de stappen die naar aanleiding van de melding zijn ondernomen.

2. Het fungeren als advies- en meldpunt kindermishandeling houdt bovendien in het verstrekken van advies aan een persoon die een vermoeden van

kindermishandeling heeft over de stappen die door hem in verband hiermee kunnen worden ondernomen en het zonodig ondersteunen daarbij.

art. 51: 1. Onverminderd het bij of krachtens de wet bepaalde, verstrekken de stichting en de zorgaanbieders aan anderen dan de cliënt geen inlichtingen over de cliënt, dan wel inzage in of afschrift van de bescheiden dan met toestemming van de cliënt.

2. Indien de cliënt minderjarig is, is in plaats van diens toestemming de toestemming van zijn wettelijke vertegenwoordiger vereist, indien hij

a. jonger is dan twaalf jaren, of

b. de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

3. Onder anderen dan de cliënt zijn niet begrepen degenen van wie beroeps-halve... **????**

Bijlage 2

Enige jurisprudentie over indicatiebesluit en zittingen achter gesloten deuren

Deze jurisprudentie is bedoeld om uw advocaat op te attenderen: hij kan er mee aan de slag. Voor een groot deel van dit hoofdstuk dankt KOG de heer N.J.M. Mul. Met name de eerste uitspraak is aan hem te danken, aangezien hij namens appellante hoger beroep heeft ingesteld.

Uitspraak van de Centrale Raad van Beroep die moet gaan leiden tot een ommekeer in de handelwijze van de civiele kinderrechter⁶

Hier zegt de Centrale Raad van Beroep op 29 april 2008 dat de civiele kinderrechtter bestuursrechtelijke bezwaren moet accepteren en beoordelen. In het *Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht* 7 april 2008 stond over deze uitspraak in de rubriek Actualiteiten: 'In een uitspraak van 29 april 2008 heeft de Centrale Raad van Beroep beslist dat tegen een indicatiebesluit, na bezwaar bij Bureau Jeugdzorg, beroep kan worden ingesteld bij de kinderrechtter, en hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep.

Geen hoger beroep kan worden ingesteld indien een dergelijk (indicatie) besluit feitelijk een onderdeel is van de civielrechtelijke procedure tot ondertoezichtstelling (OTS) en uithuisplaatsing van een minderjarige. In een dergelijk geval moet de kinderrechtter (als civiele rechtter) de rechtmatigheid van dat besluit toetsen in het kader van de procedure tot OTS en uithuisplaatsing.

Ingeval tegen een (indicatie)besluit dat feitelijk een onderdeel is van de civielrechtelijke procedure tot ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing toch bezwaar wordt gemaakt, zal Bureau Jeugdzorg dit niet-ontvankelijk moeten verklaren. Tegen dat besluit op bezwaar kan (wel) hoger beroep worden

6 Te vinden op www.rechtspraak.nl onder LJN BD1113

ingesteld bij de kinderrechter (als bestuursrechter), met de mogelijkheid tot hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep.

Deze uitspraak heeft geleid tot belangwekkende uitspraken van het Hof Den Haag (6 augustus 2008), de Rechtbank Maastricht, kinderrechter (25 september 2008) en de Rechtbank Maastricht, kinderrechter (5 december 2008). De civiele kinderrechter moet dus bestuursrechtelijk gaan toetsen.

<http://rechtennieuws.nl/18840/rechtsmachtverdeling-tussen-kinderrechter-als-civiele-rechter-en-kinderrechter-als-bestuursrechter.html>

http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=kenmerken&vrije_tekst=BD1113

LJN BE 9979 Hof Den Haag 6-8-2008

De essentie van deze uitspraak is dat het Hof de indicatie van BJZ vernietigt en slechts vier weken de tijd geeft voor de juiste diagnostiek. Mogelijk is dit van belang in andere zaken waar BJZ indiceert voor uithuisplaatsing waarbij de indicatie is opgesteld ‘van horen zeggen’ en zonder eigen onderzoek. Dus: hetgeen BJZ stelt moet op *waarheid* berusten en conclusies moeten logisch voortkomen uit de juiste *feiten*.

8. Het hof overweegt als volgt. De grieven van de minderjarige richten zich onder meer tegen het als zodanig in aanmerking nemen van de verklaring van de gedragswetenschapper. Zij is van mening niet door een gedragswetenschapper te zijn onderzocht en stelt dat de overgelegde verklaring zich kenmerkt door vage algemeenheden waarbij op geen enkele wijze duidelijk wordt wat de gedragswetenschapper tot de conclusie leidt. Ook bestrijdt de minderjarige dat de kinderrechter de machtiging heeft verleend voor de duur van een jaar, waar een machtiging voor beperkter duur in afwachting van nadere informatie meer in de rede had gelegen.

De grieven van de moeder komen op deze punten in hoofdlijn met die van de minderjarige overeen, waaraan zij toevoegt dat de gedragswetenschapper bij Jeugdzorg in dienst is en derhalve niet objectief is.

9. Het hof overweegt omtrent een en ander als volgt.

10. Ingevolge artikel 29b, derde lid van de Wet op de jeugdzorg kan een machtiging tot opnemng van een jeugdige in een accommodatie, ongeacht

zijn instemming daarmee (hierna ook: gesloten jeugdzorg), slechts worden verleend indien naar het oordeel van de kinderrechter de jeugdige ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen heeft die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren en die maken dat de opneming en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de zorg die hij nodig heeft zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken, de betrokken stichting heeft verklaard dat een geval als bedoeld in het derde lid zich voordoet en met die verklaring is ingestemd door een bij de Regeling aanwijzing gedragswetenschappers gesloten jeugdzorg aangewezen gedragswetenschapper die de jeugdige met het oog daarop kort tevoren heeft onderzocht.

11. Blijkens de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer bij het voorstel tot invoering van deze wettelijke bepalingen (EK 2007-2008, 30644, d.d. 13 november 2007, mede in verband met de nadere uitleg van de daarin gebezigde terminologie bij de brief van de minister voor Jeugd en Gezin aan de Tweede Kamer d.d. 27 februari 2008, TK 2007-2008, 30644, nr. 27) waarborgt de instemming van een gedragswetenschapper dat wordt vastgesteld dat de beperking van de vrijheid nodig is in verband met de opvoeding en opent zij aldus de mogelijkheid tot rechterlijke toetsing zonder welke aan de door het EVRM aan vrijheidsontneming gestelde eisen niet is voldaan. Op grond van een en ander concludeert het hof dat de vereiste instemming van een gedragswetenschapper is te rekenen tot de waarborgen waarmee vrijheidsontneming in de vorm van opneming in gesloten jeugdzorg is omgeven en is het op grond daarvan van oordeel dat deze bepaling strikt moet worden toegepast.

12. In de onderhavige zaak heeft Jeugdzorg ter onderbouwing van haar (eerst ter terechtzitting van de kinderrechter in een verzoek tot verlening van een machtiging gesloten jeugdzorg als bedoeld in artikel 29b van voornoemde wet gewijzigde) op 7 maart 2008 ingediende verzoek tot voorlopige machtiging als bedoeld in artikel 29c van voornoemde wet gesteld dat plaatsing van de minderjarige noodzakelijk is wegens een ernstig vermoeden dat (kort gezegd) een situatie bestaat zoals bedoeld in artikel 29b, derde lid van voornoemde wet.

Blijkens de in zoverre niet bestreden beschikking, heeft Jeugdzorg bij op 14 maart 2008 ter griffie van de kinderrechter ingekomen brief een verklaring

overgelegd dat zich een geval voordoet als bedoeld in artikel 29b, derde lid van de Wet op de jeugdzorg, met instemming van de gedragswetenschapper die de minderjarige met het oog daarop kort tevoren heeft onderzocht. Deze brief bevindt zich echter niet bij de door de minderjarige in hoger beroep overgelegde stukken, maar aan dit gebrek komt in verband met hetgeen hierna wordt overwogen geen betekenis toe.

13. Bij de stukken bevindt zich wel een op 11 maart 2008 gedateerde verklaring, getiteld: 'instemming gesloten plaatsing' van mevrouw drs. A.E. Vermeulen, als gezondheidszorgpsycholoog ingeschreven in het register, bedoeld in artikel 3 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg, blijkens welke zij op 11 maart 2008 [de minderjarige], geboren op [geboortedatum], heeft onderzocht en inhoudende:

'Ik verklaar dat ik de jeugdige heb onderzocht en stem in dat het geval zich voordoet als in het 3e lid van artikel 29b van de Wet op de jeugdzorg. Er is sprake van ernstige opvoeding- en ontwikkelingsproblemen die de ontwikkeling naar de volwassenheid ernstig belemmeren. Naar mijn mening is het daarom noodzakelijk dat deze jeugdige in een gesloten jeugdzorginstelling wordt geplaatst, om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de zorg zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken.' Ter terechtzitting heeft Jeugdzorg zich onweersproken op het standpunt gesteld dat deze verklaring de verklaring van instemming is die aan de kinderrechter is overgelegd, zodat het hof daar ook van uit gaat.

Het hof stelt allereerst vast dat uit de in zoverre niet bestreden inhoud van deze verklaring blijkt dat mevrouw Vermeulen op grond van artikel 1, aanhef en onder het derde gedachtestreepje van de Regeling aanwijzing gedragswetenschappers gesloten jeugdzorg is aan te merken als gedragswetenschapper in de zin van artikel 29b, vijfde lid van de Wet op de jeugdzorg, alsmede dat zij de minderjarige kort tevoren met het oog op deze verklaring heeft onderzocht. Voorts moet op voet van eerdergenoemde brief van de minister van Jeugd en Gezin aan de Tweede Kamer d.d. 27 februari 2008 worden geoordeeld dat het enkele feit dat de gedragswetenschapper bij Jeugdzorg in dienst is niet afdoet aan de aan haar verklaring toe te kennen objectiviteit. Dat er sprake zou zijn van belangenverstremming is niet onderbouwd, zodat het hof aan die grief verder voorbijgaat.

Het hof stelt echter ook vast dat deze verklaring van de gedragswetenschapper geen instemming inhoudt met een verklaring van jeugdzorg dat zich

een geval als bedoeld in artikel 29b, derde lid, van de Wet op de jeugdzorg voordoet. De gedragswetenschapper verklaart immers in te stemmen dat het in die bepaling bedoelde geval zich voordoet maar verklaart niet dat zij instemt met een verklaring van Jeugdzorg dat zich een dergelijk geval voordoet. Reeds om deze reden voldoet de overgelegde verklaring van de gedragswetenschapper aan het voorschrift artikel 29b, vijfde lid, van de Wet op de jeugdzorg niet.

Ook aan de strekking van dit voorschrift wordt niet voldaan, nu deze verklaring iedere argumentatie met controleerbare en verifieerbare feiten en omstandigheden ontbeert, de gedragswetenschapper zich daarin beperkt tot het presenteren van haar mening middels herformulering van de wettelijke terminologie en zodoende de met dit voorschrift beoogde rechterlijke toetsing van de voorgenomen vrijheidsontneming onmogelijk maakt. Dat de gedragswetenschapper over de vereiste deskundigheid beschikt doet hieraan niet af, omdat het derde lid van artikel 29b duidelijk maakt dat de ter voldoening aan het EVRM in de wet opgenomen rechterlijke toetsing vergt dat de kinderrechter zelf tot het oordeel komt dat aan het wettelijk criterium is voldaan.

14. De grieven van de minderjarige treffen dan ook gedeeltelijk doel, zodat de bestreden beschikking niet in stand kan blijven.

15. Nu de kinderrechter op grond van de door Jeugdzorg overgelegde bescheiden en aangevoerde argumenten ten hoogste zou hebben kunnen komen tot verlening van een voorlopige machtiging voor de duur van vier weken en het appel zich niet zozeer richt tegen de machtiging tot opnemning in gesloten jeugdzorg zelf, maar tegen de in verhouding tot de situatie van de minderjarige lange termijn waarvoor zij is verleend, zal het hof de bestreden beschikking met ingang van heden vernietigen en het inleidend verzoek voor zover daarop nog moet worden beslist toewijzen voor een periode van vier weken na heden en het meer of anders verzochte afwijzen.

Beslissing op het principale en het incidentele hoger beroep

Het Hof:

vernietigt de bestreden beschikking voor zover deze betreft de plaatsing in gesloten jeugdzorg na heden en, in zoverre opnieuw beschikkende:

machtigt Jeugdzorg om de minderjarige gedurende vier weken na de datum van deze beslissing en derhalve uiterlijk tot en met 3 september 2008 te plaatsen in gesloten jeugdzorg; bekrachtigt de bestreden beschikking voor het overige.

De diagnostiek die BJZ hoort toe te passen wordt volgens het *Handboek Indicatiestelling* van de MO-groep in de praktijk niet altijd toegepast. Zo MOETEN gedragswetenschappers zelf kinderen onderzocht hebben. In de praktijk wordt dat echter vaak: 'De intern gedragswetenschapper is consultatief betrokken geweest.' WIE was dat dan? Heeft hij het kind in kwestie ooit gezien? *Zie hier de basis voor bestuursrechtelijke bezwaren: er is géén onderzoek verricht!*

De rechtbank Maastricht heeft op 25-9-2008 bepaald dat de Indicatiebesluiten van BJZ aan de AwB moeten voldoen.

LJN: BF2737, Rechtbank Maastricht, 132122/OTRK 08-1280

Datum uitspraak: 25-09-2008

Datum publicatie: 25-09-2008

Rechtsgebied: Personen- en familierecht

Soort procedure: Eerste aanleg – enkelvoudig

Inhoudsindicatie:

De kinderrechter stelt voorop dat het indicatiebesluit een besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat brengt mee dat verzoekster bij de totstandkoming van het indicatiebesluit onder meer gehouden is de in afdelingen 3.2 en 3.7 van de Awb opgenomen zorgvuldigheids- en motiveringsvereisten in acht te nemen. Artikel 3:2 van de Awb brengt mee dat verzoekster de moeder in het kader van de voorbereiding van het nieuwe indicatiebesluit had moeten horen. Verder is de kinderrechter van oordeel dat de overwegingen van verzoekster niet bijdragen aan een deugdelijke motivering van het indicatiebesluit, zoals voorgeschreven door artikel 3:46 van de Awb.

LJN BG 6538 Rb Maastricht 5-12-2008 (vernietiging IB aangaande UHP)⁷

7 Te vinden op: <http://zoeken.rechtspraak.nl/default.aspx>

BG6538, Rechtbank Maastricht, 133714

Datum uitspraak: 05-12-2008

Datum publicatie: 11-12-2008

Rechtsgebied: Personen- en familierecht

Soort procedure: Eerste aanleg – enkelvoudig

Inhoudsindicatie:

De gevolgen van het ontbreken van een geldig indicatiebesluit. De mogelijkheid om alsnog een geldig indicatiebesluit te overleggen. De toetsingsnormen voor de beoordeling van de rechtmatigheid van het indicatiebesluit.

Uitspraak rechtbank Maastricht, Sector Civiel

Datum uitspraak: 5 december 2008

Zaaknummer: 133714/OT RK 08-1566

BESCHIKKING OP VERZOEK VERLENGING ONDERTOEZICHTSTELLING EN MACTIGING UITHUISPLAATSING

De kinderrechter heeft de navolgende beschikking gegeven met betrekking tot [naam minderjarige], geboren te [geboorteplaats en datum minderjarige], verder te noemen

[de minderjarige],

kind van:

[naam moeder minderjarige], wonende te [adres moeder minderjarige],

advocaat mr. E.J.A. Roeleven,

en

[naam vader minderjarige], wonende te [adres vader minderjarige].

1. Verloop van de procedure

Op 2 oktober 2008 heeft de Stichting Bureau Jeugdzorg Limburg, gevestigd te Roermond, verder te noemen Bureau Jeugdzorg, een verzoekschrift tot verlenging van de ondertoezichtstelling en machtiging uithuisplaatsing ingediend.

De zaak is behandeld ter zitting van 21 november 2008.

2. Vaststaande feiten

[de minderjarige] is geboren uit de inmiddels beëindigde relatie tussen de moeder en de vader.

De moeder oefent alleen het ouderlijk gezag over [de minderjarige] uit. Het kind verblijft bij een pleegouder, te weten de grootmoeder van vaderszijde.

Bij beschikking van 23 november 2007 van de kinderrechter is de ondertoezichtstelling van [de minderjarige] met ingang van 6 december 2007 laatstelijk verlengd tot 6 december 2008.

Bij beschikking van 23 november 2007 van de kinderrechter is de machtiging uithuisplaatsing laatstelijk verlengd tot 6 december 2008.

[de minderjarige] verblijft sinds 30 november 2006 bij pleegouders.

3. Verzoek, grondslag en verweer

3.1

Bureau Jeugdzorg heeft verzocht de ondertoezichtstelling van [de minderjarige] te verlengen voor een periode van een jaar en de machtiging uithuisplaatsing van [de minderjarige] bij pleegouders te verlenen voor de duur van de ondertoezichtstelling.

3.2

Ter onderbouwing van het verzoek heeft Bureau Jeugdzorg verwezen naar de bij het verzoek gevoegde rapportage.

3.3

Mr. Roeleven heeft namens de moeder gesteld dat er geen bezwaren zijn tegen de verlenging van de ondertoezichtstelling. Moeder heeft wel bezwaar tegen de verlenging van de machtiging uithuisplaatsing in een pleeggezin teneinde [de minderjarige] aldaar tot haar vijfde jaar de hechttingsfase te laten doormaken. Mr. Roeleven heeft aangegeven dat dit laatste in strijd is met het wettelijk uitgangspunt van de uithuisplaatsing: namelijk bewerkstelligen dat het kind weer thuis geplaatst kan worden bij de ouder(s).

Overigens heeft moeder voldaan aan de door de gezinsvoogd gestelde voorwaarden voor thuisplaatsing van [het andere minderjarige kind van moeder]. Daarnaast heeft moeder maandelijks slechts een uur omgang met [de minderjarige]. Dit is te weinig. [de minderjarige] kan zich niet hechten aan moeder; vervreemdt zelfs van moeder.

Mr. Roeleven heeft voorts gesteld dat aan het verzoek tot machtiging uithuisplaatsing bij pleegouders geen geldig indicatiebesluit ten grondslag is gelegd.

4. Beoordeling

Uit de stukken en uit de verklaringen ter zitting blijkt dat de gronden voor ondertoezichtstelling nog aanwezig zijn. Het verzoek tot verlenging van de ondertoezichtstelling zal daarom worden toegewezen.

Met betrekking tot het verzoek tot verlenging van de machtiging uithuisplaatsing overweegt de kinderrechter als volgt.

Ter zitting heeft de moeder onder meer aangevoerd dat het verzoek ten onrechte niet mede is gebaseerd op een geldig indicatiebesluit. De kinderrechter stelt voorop dat uit artikel 1: 261 lid 2 BW volgt dat een verzoek tot uithuisplaatsing van een minderjarige strekt tot effectivering van een indicatiebesluit waarbij voor de minderjarige de aanspraak op deze vorm van jeugdzorg wordt gevestigd. In verband hiermee wordt in hetzelfde artikelonderdeel voorts bepaald dat het indicatiebesluit bij het verzoekschrift dient te worden overgelegd.

Naar het oordeel van de kinderrechter volgt uit deze wettelijke bepalingen dat voor toewijzing van een verzoek tot uithuisplaatsing van een minderjarige in elk geval is vereist dat het verzoek vergezeld gaat van een geldig indicatiebesluit waarbij de aanspraak ten behoeve van de minderjarige op de beoogde jeugdzorg wordt gevestigd.

In deze zaak heeft Bureau Jeugdzorg bij het verzoek een op 15 oktober 2007 gedateerd indicatiebesluit overgelegd. Dit besluit voorziet onder meer in een voortzetting van de aanspraak van [de minderjarige] op 24-uursverblijf bij pleegouders. Het besluit is op 16 oktober 2007 in werking getreden. De op dat moment nog lopende aanspraak kwam ten einde op 22 oktober 2007. Met ingang van deze datum is de in het indicatiebesluit van 15 oktober 2007 voorziene zorg aangevangen. Gelet op het bepaalde in artikel 6 lid 3 in verbinding met artikel 6 lid 1 aanhef en onder c van de Wet op de jeugdzorg vervalt de aanspraak door het verstrijken van de termijn gedurende welke de aanspraak geldt nadat de in het besluit voorziene zorg is aangevangen. Deze termijn is in het indicatiebesluit van 15 oktober 2007 gesteld op een jaar. Dat heeft tot gevolg dat de aanspraak op de beoogde jeugdzorg ten behoeve van [de minderjarige] op 15 oktober 2008 is komen te vervallen.

De moeder heeft zich, bij monde van haar advocaat, verzet tegen het bieden van de mogelijkheid aan Bureau Jeugdzorg om alsnog een geldig indicatiebesluit te overleggen. Bureau Jeugdzorg heeft dat, desalniettemin, nog op de zittingsdag zelf gedaan door per faxbericht een op 21 november 2008 gedateerd indicatiebesluit in te dienen dat op 22 november 2008 in werking treedt. Het besluit vermeldt dat de nieuwe aanspraak op

24-uurs verblijf bij pleegouders aanvangt op 6 december 2008 en dat het besluit geldig is tot 26 maart 2023, de dag voordat [de minderjarige] de achttienjarige leeftijd bereikt.

De kinderrechter heeft ernstige bezwaren tegen deze gang van zaken. Hiertoe wordt allereerst overwogen dat in artikel 1:261 lid 2 BW is bepaald dat het indicatiebesluit bij het verzoekschrift wordt overgelegd. Deze tekortkoming is op zichzelf later niet meer te herstellen. De kinderrechter voegt hier nog aan toe dat Bureau Jeugdzorg niet heeft gesteld dat er ten tijde van het verzoek al een nieuw indicatiebesluit was, maar dat dit bij vergissing niet bij het verzoek zou zijn overgelegd.

Dat neemt niet weg dat de kinderrechter zich situaties kan voorstellen waarin Bureau Jeugdzorg bij wijze van uitzondering, gelet op het belang van het kind, alsnog in de gelegenheid wordt gesteld om een geldig indicatiebesluit te overleggen. Het moet dan gaan om noodsituaties die ertoe leiden dat het onverantwoord is dat de aanspraak op de beoogde zorg wordt doorbroken. De kinderrechter is van oordeel dat een dergelijke noodsituatie zich in dit geval niet voordoet. [de minderjarige] verblijft bij haar grootmoeder. Bureau Jeugdzorg heeft niet gesteld en ook de kinderrechter acht niet aannemelijk dat de moeder onbezonnen stappen zal nemen door [de minderjarige] meteen bij haar pleegouder weg te halen.

De kinderrechter is voorts van oordeel dat ook het nieuwe indicatiebesluit ongeldig, althans onrechtmatig is. Hiertoe wordt het volgende overwogen.

In de visie van de wetgever is de kinderrechter gehouden de rechtmatigheid van het indicatiebesluit dat strekt tot uithuisplaatsing van een minderjarige als bedoeld in artikel 1:261 lid 1 BW als voorvraag in de civiele procedure te toetsen (Tweede Kamer 2001-2002, 28 168, p. 52 en 85).

De kinderrechter acht het allereerst vrijwel ondenkbaar dat het nieuwe indicatiebesluit op een deugdelijke manier met de ouders en de pleegmoeder is besproken, gelet op het feit dat tussen het einde van de zitting en het moment van toezending van het nieuwe indicatiebesluit aan de rechtbank slechts drie uren zijn verstreken.

De kinderrechter overweegt voorts dat uit de parlementaire geschiedenis van artikel 6 van de Wet op de jeugdzorg blijkt dat aanspraken voor onbepaalde duur niet gewenst zijn. Belangrijk is dat regelmatig wordt beoordeeld of de betrokken minderjarige nog behoefte heeft aan de geïndiceerde zorg. Uit de bij het verzoek overlegde stukken blijkt dat Bureau Jeugdzorg weliswaar overweegt [de minderjarige] voor plaat-

sing in een perspectiefbiedend pleeggezin in aanmerking te brengen, maar dat hierover nog geen besluit is genomen. Gelet hierop komt het op een namiddag, zonder enige betrokkenheid van het multidisciplinair overleg, oprekken van de aanspraak op 24-uurs verblijf bij pleegouders tot 26 maart 2023 neer op willekeur.

De kinderrechter wijst voorts op de memorie van toelichting bij de Wet op de jeugdzorg volgens welke het indicatiebesluit de grondslag is waarop de kinderrechter de beschikking neemt (Tweede Kamer 2001-2002, 28 168, nr. 3, p. 81), op de in artikel 6 van de Wet op de jeugdzorg en hoofdstuk 7 van het Uitvoeringsbesluit op de jeugdzorg gestelde eisen aan de inhoud van het indicatiebesluit en de door de Algemene wet bestuursrecht gestelde eisen met betrekking tot de zorgvuldigheid van de totstandkoming en de motivering van indicatiebesluiten. Deze laatste eisen acht de kinderrechter gelet op hetgeen hiervoor is overwogen in elk geval geschonden.

Al het voorgaande brengt mee dat de kinderrechter het huidige verzoek om verlenging van de machtiging tot uithuisplaatsing van [de minderjarige] gedurende dag en nacht bij pleegouders afwijst.

5. Beslissing

Verlengt de termijn waarvoor voornoemde minderjarige onder toezicht is gesteld van de Stichting Bureau Jeugdzorg Limburg met ingang van 6 december 2008 voor één jaar.

Wijst het verzoek om verlenging van de machtiging uithuisplaatsing bij pleegouders af.

Verklaart deze beschikking uitvoerbaar bij voorraad.

Deze beschikking is gegeven door mr. R.E. Bakker, kinderrechter, en in het openbaar op 5 december 2008 uitgesproken in tegenwoordigheid van mr. D.S.A.W. Raes, griffier.

Tegen deze beschikking kan – uitsluitend door tussenkomst van een advocaat – hoger beroep worden ingesteld bij het gerechtshof te 's-Hertogenbosch:

- a. door de verzoekende partij en degenen aan wie een afschrift van de beschikking (vanwege de griffier) is verstrekt of verzonden, binnen drie maanden na de dag van de uitspraak;
- b. door andere belanghebbenden binnen drie maanden na betekening daarvan of nadat de beschikking hun op andere wijze bekend is geworden.

De theorie

De gedragsregels van NIP en NVO geven aan dat een patiënt/cliënt uitsluitend beoordeeld mag worden (rapport ondertekend) nadat de gedragsdeskundige de patiënt/cliënt persoonlijk onderzocht/gesproken heeft.

De praktijk

Gedragswetenschappers in dienst van een BJZ stellen bij kinderen 'van horen zeggen' een indicatie op, immers *de niet-gekwalficeerde* gezinsvoogd geeft zijn bevindingen door.

Een klacht over een gedragswetenschapper/psycholoog/orthopedagoog die van 'horen zeggen' een indicatie voor *een volwassene opstelt*, wordt gegrond verklaard door het Medisch Tuchtcollege.

Tip

Gaat u met deze jurisprudentie aan de slag, evenals met de uit het *Nederlands Juristenblad* overgenomen uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens die hieronder is afgedrukt.

Europees Hof voor de rechten van de mens

21 september 2006, appl.nr. 12643/02

Kinderbeschermingsmaatregel. Art. 8 EVRM. Recht op eerbiediging familieleven. Procedurele eisen. Betrokkenheid van de moeder bij de procedure tot ontneming van het ouderlijk gezag. Schending art. 8 EVRM. Art. 6 EVRM. Equality of arms. Onmogelijkheid om op rapporten te reageren. Geen openbare behandeling en geen openbare uitspraak. Driemaal schending art. 6 EVRM. (EVRM art. 6 lid 1, 8, 14, 41)

Moser,
tegen
Oostenrijk

A. Feiten

Klagers zijn moeder en zoon, van Servische afkomst. Sinds 1991 verblijft de moeder in Oostenrijk, aanvankelijk rechtmatig, vanaf 1999

illegaal. Haar zoon werd op 8 juni 2000 geboren in Wenen. Een dag later beval de Weense Raad voor de Kinderbescherming de scheiding van moeder en kind en plaatsing in een pleeggezin. De reden was de onzekere persoonlijke en financiële situatie waarin de moeder zich bevond, mede vanwege haar illegale status. Enige tijd later werd haar het gezag over het kind ontnomen en de omgang zeer beperkt.

B. Procedure

Op 13 maart 2002 dienen Zlatica en Luca Moser een klacht in bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. Zij stellen dat de overdracht van het gezag over de tweede klager aan de Weense Raad voor de Kinderbescherming een schending is van het recht op respect voor hun familielevens, zoals beschermd door art. 8 EVRM, aangezien de eerste klager nauwelijks betrokken is geweest in de betreffende rechterlijke procedure. Bovendien stellen zij dat in deze procedure diverse waarborgen uit art. 6 EVRM niet in acht zijn genomen (equality of arms, recht op openbare behandeling en recht op openbare uitspraak). Ten slotte klagen zij over een schending van art. 14 juncto art. 8 EVRM, aangezien zij vanwege hun Servische nationaliteit niet gezamenlijk in een centrum voor moeders en jonge kinderen zouden zijn geplaatst.

C. uitspraak van het Hof

(Eerste sectie: Rozakis (president),

Loucaides, Vajic, Kovler, Steiner, Hajiyev, Spielmann)

Het staat vast dat de overdracht van het ouderlijk gezag een inbreuk vormt op het recht op familielevens van de klagers. Voor deze overdracht bestond een wettelijke basis en een gerechtvaardigd doel in de zin van het tweede lid van art. 8 EVRM. Het Hof dient te beoordelen of deze inbreuk 'noodzakelijk is in een democratische samenleving'. In casu is het van groot belang dat de kindbeschermingsmaatregel alleen was gebaseerd op het gebrek aan passende accommodatie en financiële middelen alsmede de onzekere verblijfsstatus van de moeder, waardoor het voor haar moeilijk was om voor een zeer jong kind te zorgen. Dit legde volgens het Hof een extra zware verantwoordelijkheid op de nationale autoriteiten om te zoeken naar alternatieven voor de vergaande maatregel van ontneming van gezag. In het onderhavige geval hebben deze autoriteiten volgens het Hof onvoldoende actie ondernomen om alternatieven te vinden, bijvoorbeeld de tijdelijke huisvesting van moeder en kind in een centrum voor moeders en jonge kinderen. Verder zijn de Oostenrijkse instanties in gebreke gebleven waar het gaat om het verzekeren van regelmatig contact tussen moeder en zoon na hun gedwongen scheiding. Het Hof verwijst verder naar zijn gevestigde jurisprudentie op grond waarvan art. 8 EVRM ook impliciete procedurele vereisten omvat. In een

casus als de onderhavige betekent dit dat de ouder(s) voldoende betrokken moeten zijn geweest in de gehele procedure die heeft geleid tot het verlies van het gezag over het kind, waarbij voldoende rekening is gehouden met hun belangen.

Gezien het voorgaande concludeert het Hof dat er geen noodzakelijkheid bestond voor de genoemde inbreuk en stelt een schending van art. 8 EVRM vast.

Het Hof besluit de klachten ook afzonderlijk te onderzoeken onder de garanties van een eerlijk proces in de zin van art. 6 EVRM. Ten aanzien van het beginsel van equality of arms stelt het Hof een schending van art. 6 EVRM vast, aangezien de eerste klager onvoldoende betrokken is geweest in de procedure die leidde tot de ontneming van haar ouderlijk gezag. Een en ander in het bijzonder aangezien zij niet in de gelegenheid is gesteld te reageren op diverse rapporten, onder meer van de Raad voor de Kinderbescherming, waarop de rechter zijn oordeel mede baseerde. Bovendien is in deze van belang dat het gaat om een procedure waarin een individuele burger het moet opnemen tegen de staat. Het Hof stelt eveneens schendingen van art. 6 EVRM vast ten aanzien van het ontbreken van een openbare behandeling van de zaak en het feit dat de uitspraak niet in het openbaar werd gedaan.

Het Hof wijst het beroep op een schending van art. 14 juncto 8 EVRM af, aangezien er naar zijn oordeel geen onderscheid op basis van nationaliteit wordt gemaakt bij de plaatsing van moeders en zeer jonge kinderen in gespecialiseerde centra.

D. Slotsom

Het Hof concludeert unaniem tot schendingen van art. 8 EVRM en art. 6 EVRM (drie maal, namelijk ten aanzien van: equality of arms, openbare behandeling, openbare uitspraak). Unaniem stelt het Hof vast dat art. 14 juncto 8 EVRM niet is geschonden. Onder art. 41 EVRM kent het Hof de eerste klager een vergoeding van immateriële schade toe van € 8000,-. De schadeclaim ten aanzien van de tweede klager wijst het Hof af, aangezien de vastgestelde gebreken in de procedure geen direct effect hebben gehad op de tweede klager. Ten aanzien van hem stelt het Hof vast dat de constatering van een schending van art. 8 EVRM voldoende genoegdoening biedt waar het gaat om immateriële schade die hij mogelijk heeft geleden.

Tip

Kijkt u vooral onder D. Slotsom.

Te vinden op www.echr.coe.int **[waar hoort dit bij? wat is hier te vinden????]**

Bijlage 3

Enkele door Kinderen-Ouders-Grootouders ontvangen brieven

Brief van de Raad voor de Kinderbescherming aan Stichting Kinderen-Ouders-Grootouders, van 22 februari 2006

	Ministerie van Justitie Raad voor de Kinderbescherming Landelijke Directie	
	Postbus 19202 3501 DE Utrecht	Bezoekadres Fentener van Vlissingenkade 1 3521 AA Utrecht Telefoon (030) 8 88 24 00 Fax (030) 8 88 24 25 www.kinderbescherming.nl Rabobank 1923.25.612
	Landelijke Organisatie KINDEREN-OUDEERS-GROOTOUDERS Mevrouw drs. T.P. Barendse-Cornelissen Koninginneweg 90 2012 GR HAARLEM	
Onderdeel Contactpersoon Doorkiesnummer(s) Datum Onderwerp Briefnr.	Directiesecretariaat drs. G.P.Verweij 030-8882461 22 februari 2006 N.a.v. uw brieven van 30 januari en 8 februari j.l. LD2006/24/gd	Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Geachte mevrouw Barendse-Cornelissen,

In aansluiting op uw brieven van 30 januari en 8 februari j.l. graag uw aandacht voor het volgende:

Met betrekking tot het maken van geluidsopnames van gesprekken met raadsmedewerkers heb ik helaas moeten constateren, dat de tekst in het Nederlands Dagblad van 24 januari j.l. niet geheel klopt met datgene, wat de woordvoerder van de Raad naar voren heeft gebracht.

Er is namelijk gezegd, dat ouders ook nu al kunnen verzoeken om zelf het gesprek met de raadsmedewerker te mogen opnemen en dat dit verzoek in principe wordt ingewilligd. Voor de goede orde moet daarbij nog wel opgemerkt worden, dat deze geluidsopname bestemd is voor eigen gebruik en niet voor andere doeleinden.

De aard van de werkzaamheden van medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming (en van door de Raad ingeschakelde externe deskundigen) is niet vergelijkbaar met een politieverhoor in het kader van een strafprocedure en de juridische status van een proces verbaal. Vandaar dat een verzoek om door de Raad een geluidsopname 'te laten maken' in zijn algemeenheid zal worden afgewezen. In uitzonderingsgevallen neemt de Raad zelf een gesprek op voor intern gebruik. Vooraf zijn de betrokkenen hiervan in kennisgesteld en is hier toestemming voor gevraagd.

024/22 februari 2006

Overwogen zal worden om in een nieuwe algemene folder van de Raad een passage op te nemen over de, in principe aanwezige, mogelijkheid om zelf een geluidsopname te maken van het gesprek met de raadsmedewerker.

Met betrekking tot uw tweede opmerking kan ik u meedelen, dat binnen het programma 'Beter Beschermd' in april een departementale werkgroep zal starten met als opdracht om criteria vast te stellen voor het opleggen, voortzetten en beëindigen van kindbeschermingsmaatregelen. De Raad zal hier ook zijn medewerking aan verlenen. Omdat de Tweede Kamer geïnformeerd zal worden over het resultaat, kunt u op deze wijze de ontwikkeling te volgen.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.
Een kopie van deze brief zal ik gelijktijdig doen toekomen aan de regiodirecteuren van de Raad.

Met vriendelijke groet,

Drs. G.J. van Egmond, directeur
lid landelijke directie

2/2

Eerste en laatste alinea van brief van het Ministerie voor Jeugd en Gezin aan Stichting Kinderen-Ouders-Grootouders van 14 december 2007

Jeugd en Gezin programmamissie			
Directie Jeugdbeleid			
Landelijke Organisatie Kinderen-Ouders-Grootouders Koninginneweg 90 2012 GR HAARLEM			
Ons kenmerk DJB/JZ-2806944	Inlichtingen bij M. Bos	Doorkiesnummer 070-3405313	Den Haag 14 DEC. 2007
Onderwerp Artikel 7 en 71 van de Wet op de jeugdzorg	Bijlage(n)	Uw brief 2 augustus 2007, 5 september 2007 en 1 oktober 2007	
Geacht Bestuur,			
<p>In reactie op uw brieven van 2 augustus 2007, 5 september 2007 en 1 oktober 2007, deel ik u het volgende mee.</p> <p>In uw brieven verzoekt u artikel 71 van de Wet op de jeugdzorg te handhaven en artikel 7 van die Wet in die zin te wijzigen dat kinderen van twaalf jaar en ouder zonder toestemming van de ouders of voogden geen indicatiebesluit van een bureau jeugdzorg kunnen krijgen voor verblijf. U verwijst daarbij naar een brief van mij aan de MOGroep van 25 april 2007 waarin ik aangeef artikel 71 van de Wet op de jeugdzorg in overeenstemming te willen brengen met artikel 7 van die wet.</p>			
<p>Met de huidige Wet op de jeugdzorg wordt de vraag van de cliënt centraal gesteld. Onder cliënt van de jeugdzorg kunnen zowel ouders als kinderen verstaan worden, ieder voor wat betreft zijn eigen zorgbehoefte. In artikel 7 van de Wet op de jeugdzorg zijn de belangen van ouders en kinderen zorgvuldig afgewogen. In aansluiting op de regeling bij de geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo) is de keuze gemaakt om het voor jongeren van twaalf jaar en ouder mogelijk te maken om zelfstandig een indicatiebesluit voor jeugdzorg aan te vragen.</p> <p>De hoofdregel is dat voor jeugdigen tussen de 12 en 16 jaar zowel de jeugdige zelf als degene(n) die het gezag over hem heeft (hebben), moet(en) instemmen met de aanvraag. Als een minderjarige niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake, is alleen instemming van de ouders vereist.</p> <p>De hoofdregel kent naar beide kanten een uitzondering. Zo kan de onwil van de jeugdige worden overstemd als de zorg voor de minderjarige noodzakelijk is. Omgekeerd kan de ouder worden overstemd als de zorg voor de minderjarige noodzakelijk is en de minderjarige de zorg weloverwogen blijft wensen.</p>			
Postbus 16166 2500 BD DEN HAAG Telefoon (070) 340 50 30 Fax (070) 340 78 34	Bezoekadres: Parnassusplein 5 2511 VX DEN HAAG	Correspondentie uitsluitend richten aan het postadres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.	Internetadres: www.jeugdengezin.nl

Jeugd en Gezin

Jeugd en Gezin
programmaministerie

Blad

2

Kenmerk

DJB/JZ-2806944

Artikel 71, eerste lid, onder d, bepaalt dat geen ouderbijdrage verschuldigd is voor jeugdzorg, na schriftelijk kenbaar gemaakt bezwaar door de ouders aan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO). Deze regeling is ongewijzigd overgenomen uit de Wet op de jeugdhulpverlening, die geen indicatie kende en dus ook geen regeling over het aanvragen van een indicatiebesluit. Hetzelfde geldt voor de toelichting op artikel 71, die ook ongewijzigd is overgenomen uit de Wet op de jeugdhulpverlening. Artikel 71, inclusief de toelichting, zou artikel 7, vierde lid, de facto illusoir kunnen maken. Aangenomen moet worden dat de wetgever zich kennelijk niet heeft gerealiseerd dat artikel 71, eerste lid, onder d, niet past bij het nieuwe artikel 7, vierde lid. De ouderbijdrage is overigens alleen verschuldigd als de hulpverlening verzorging en verblijf omvat. De bijdrage is daarbij gebaseerd op het besparingsprincipe.

Uit het voorgaande blijkt dat artikel 71 zich niet goed verhoudt tot artikel 7, vierde lid, van de Wet op de jeugdzorg. Deze tegenstrijdigheid moet worden opgelost. Daartoe zal ik bevorderen dat artikel 71, eerste lid, onderdeel d, wordt geschrapt.

U brengt dit voornemen in uw brieven in verband met uithuisplaatsingen, als zou bureau jeugdzorg daarmee de bevoegdheid krijgen op eigen gezag uit huis te plaatsen. Die bevoegdheid heeft en krijgt bureau jeugdzorg evenwel niet. Met het schrappen van onderdeel d van artikel 71 en het in stand houden van artikel 7, wordt niet een uithuisplaatsing tegen de wil van de ouders mogelijk gemaakt. De situatie is aldus. Het bureau jeugdzorg kan bijvoorbeeld een indicatiebesluit verblijf, zonder instemming van de ouders vaststellen op verzoek van een jeugdige van 12 jaar tot 16 jaar. Daarmee krijgt de jeugdige een aanspraak op jeugdzorg die hij tot gelding kan brengen. Dit neemt niet weg dat de feitelijke uithuisplaatsing, dus de effectuering van dat besluit, niet zo maar kan. Daarvoor is ingevolge het Burgerlijk Wetboek een machtiging uithuisplaatsing van de kinderrechter vereist.

Het uitgangspunt wordt daarmee dat ouders, waarvan het kind in de residentiële jeugdzorg of de pleegzorg verblijft, een ouderbijdrage betalen. Indien ouders niet of niet langer met die zorg instemmen, dienen zij er voor te zorgen dat het kind daar niet langer verblijft, en dus op te komen tegen het indicatiebesluit of tegen de machtiging.

Ik hoop aldus uw zorg weggenomen te hebben. Enerzijds wordt met de Wet op de jeugdzorg beoogd de positie van het kind te versterken, anderzijds kan een uithuisplaatsing die tegen de wil van de ouders is, nooit zonder tussenkomst van de rechter worden gerealiseerd.

Hoogachtend,

de Minister voor Jeugd en Gezin,
namens deze,
de directeur Jeugdbeleid,

mw. drs. G.E.M.Tielen

Jeugd en Gezin

Brief van het Ministerie voor Jeugd en Gezin aan de Bureaus Jeugdzorg van 7 februari 2008

Directie Jeugdzorg

alle BJZ en provincies, LBIO, IPO, VNG, MOgroep

Ons kenmerk
JZ/GJ-2827732

Inlichtingen bij
M. Bos

Doorkiesnummer
0703405313

Den Haag
07 FEB 2008

Onderwerp
Artikel 7 en 71 van de Wet op de jeugdzorg

Bijlagen)

Uw brief

Geachte heer/mevrouw/bestuur,

Bijgaand doe ik u toekomen een afschrift van mijn brief van 14 december 2007 (DJB/JZ-2806944) aan de Landelijke Organisatie Kinderen-Ouders-Grootouders inzake mijn voornemen om artikel 71, eerste lid, onderdeel 4 van de Wet op de jeugdzorg te schrappen. De bezorgdheid van de Landelijke Organisatie Kinderen-Ouders-Grootouders was daarbij dat daarmee een bureau jeugdzorg de bevoegdheid zou krijgen op eigen gezag kinderen uit huis te plaatsen. In mijn brief aan de Landelijke Organisatie Kinderen-Ouders-Grootouders geef ik aan dat dit niet het geval is en dat voor de feitelijke uithuisplaatsing een machtiging uithuisplaatsing van de kinderrechter vereist is.

Mijn brief sluit aan bij een eerdere brief van mij aan de MOgroep van 25 april 2007 (DJB/JZ-2748030) over de verhouding tussen de artikelen 7 en 71 van de Wet op de jeugdzorg. Deze brief voeg ik eveneens bij. De in deze brief vermelde gedragslijn inzake inning van de ouderbijdrage door het LBIO blijft daarbij van kracht totdat de gewijzigde Wet op de jeugdzorg in werking treedt. Na dat moment zal het in mijn brief van 14 december 2007 weergegeven standpunt dat de ouders, waarvan het kind in de residentiële jeugdzorg of in de pleegzorg verblijft, een ouderbijdrage betalen, de gedragslijn worden voor de inning van de ouderbijdrage.

Ik ga er van uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

de Minister voor Jeugd en Gezin,
namens deze,
de directeur Jeugdzorg,

mw. drs. G.E.M. Tielen

Postbus 16166
2500 BD DEN HAAG
Telefoon (070) 340 50 30
Fax (070) 340 78 34

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX DEN HAAG

Correspondentie uitsluitend
richten aan het postadres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.

Internetadres:
www.jeugdengezin.nl

**Brieven van het Ministerie van Justitie aan stichting KOG
van 14 juli 2009 en 1 oktober 2009**

Ministerie van Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Landelijke Organisatie Kinderen-Ouders-
Grootouders
T.a.v. mevrouw drs. T.P. Barendse-Cornelissen
Koninginneweg 90
2012 GR HAARLEM

**Directoraat-Generaal
Wetgeving, Internationale
Aangelegenheden en
Vreemdelingenzaken**
Directie Wetgeving
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.justitie.nl
T 070 370 79 11
F 070 370 75 16

Datum 14 juli 2009
Onderwerp Uw brief d.d. 29 april 2009

Ons kenmerk
5611033/09/6
*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte mevrouw Barendse-Cornelissen,

Allereerst mijn excuses voor de aanzienlijke vertraging in de beantwoording van uw brieven. De brieven die u op respectievelijk 31 januari 2007, 29 september 2008, 12 december 2008 en 29 april 2009 aan zowel de Minister van Justitie als aan de Minister van Jeugd en Gezin heeft gezonden, zijn in het ongereede geraakt. Ik betreur ten zeerste dat u eerst vandaag een antwoord van mij ontvangt.

In uw brieven verzoekt u om geïnformeerd te worden over welke stappen ondernomen zullen worden om de Nederlandse rechtspraak c.q. rechtspraktijk in overeenstemming te brengen met de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens van 21 september 2006 in de zaak Moser tegen Oostenrijk.

Ik kan u in reactie hierop berichten dat besloten is tot verkenning van de wijze van aanpassing van artikel 803 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, waarin is opgenomen dat de behandeling van zaken in het personen- en familierecht met gesloten deuren plaatsvindt. Dit onderzoek is inmiddels gestart. Na afloop van dit onderzoek zal aanpassing van voornoemd artikel plaatsvinden in die zin dat deze in lijn is met de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens.

Ik vertrouw erop dat ik hiermee uw brieven voldoende heb beantwoord.

Hoogachtend,

De Minister van Justitie
namens deze,
de directeur Wetgeving,

J.T.K. Bos

Ministerie van Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Landelijke Organisatie Kinderen-Ouders-
Grootouders
T.a.v. mevrouw drs. T.P. Barendse-Cornelissen
Koninginneweg 90
2012 GR HAARLEM

**Directoraat-Generaal
Wetgeving, Internationale
Aangelegenheden en
Vreemdelingenzaken**
Directie Wetgeving
Sector Privaatrecht
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.justitie.nl
T 070 370 79 11
F 070 370 75 16

Datum 1 oktober 2009
Onderwerp Uw brief d.d. 14 september 2009

Ons kenmerk
5622256/09/6
*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte mevrouw Barendse-Cornelissen,

In uw brief van 14 september 2009 verzoekt u namens de stichting Kinderen-
Ouders-Grootouders om informatie over het stadium waarin het onderzoek naar
de aanpassing van artikel 803 Rv zich bevindt.

Ik kan u berichten dat dit onderzoek inmiddels is afgerond en dat op dit moment
een voorstel van wet tot aanpassing van artikel 803 van het Wetboek van
Burgerlijke Rechtsvordering in voorbereiding is. U kunt de voortgang van het
traject volgen via www.justitie.nl/wetgeving, waar bijvoorbeeld voorontwerpen
van wet worden gepubliceerd.

Ik vertrouw erop dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd.

Hoogachtend,

de Minister van Justitie
namens deze,
de directeur Wetgeving,

J.T.K. Bos

Colofon

De jungle van de Jeugdzorg
Een overlevingspakket voor ouders
Truus Barendse

ISBN 978 90 8850 091 6

NUR ????

Foto omsla
?????

Omslagontwerp
UrbanGraphix, Amsterdam

Vormgeving binnenwerk
Charley Klinkenberg

Uitgever
Trude van Waarden

Voor informatie over overige uitgaven van Uitgeverij SWP:

Postbus 257, 1000 AG Amsterdam

Telefoon: (020) 330 72 00

Fax: (020) 330 80 40

E-mail: swp@mailswp.com

Internet: www.swpbook.com